



**Vlaanderen**  
is ondernemen

Subsidiegids voor de ondernemer

# Startplannen

Versie 31 oktober 2024

Info & advies  
[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

Bel gratis 0800 20 555  
of mail naar [info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be)

# Inhoud

Voorwoord	2
Startlening	3
Cofinanciering	10
Winwinlening	17
Waarborgregeling tot 2,25 miljoen euro	20
CultuurKrediet	24
Impulskrediet, microkrediet voor ondernemers	27
Microkredieten van microStart	30
Tax Shelter voor startende ondernemingen	33
Vriendenaandeel	41
Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies	45
Wedstrijden voor ondernemers	49
Premies op gemeentelijk en stedelijk niveau	52
Starten vanuit werkloosheid: steunmogelijkheden	54
Starten in bijberoep: steunmogelijkheden	57
JobbonusPLUS voor startende zelfstandigen	60
Transitiepremie voor zelfstandigen	62
Individueel maatwerk voor zelfstandigen met arbeidsbeperking	66
De Vlaamse Kredietbemiddelaar	69
Belastingkrediet	71
Investeringsaftrek	73

Verhoogde fiscale aftrek voor bepaalde kosten	85
Versnelde teruggave Btw-kredieten voor starters	88
Verlaging sociale bijdragen voor primostarters (Starterskorting)	90
Vrijstelling van belastingvermeerdering voor startende ondernemingen (bij onvoldoende voorafbetalingen)	92
Erasmus voor jonge ondernemers	94
Bijlagen	97

# Voorwoord

## Subsidiegidsen voor de ondernemer

De overheid heeft tal van subsidiemaatregelen gecreëerd om het bedrijfsleven te ondersteunen. Met de reeks brochures *Subsidiegidsen voor de ondernemer* biedt VLAIO basisinformatie aan over de belangrijkste subsidiemaatregelen per thema.

- Startplannen;
- Investeren als kmo;
- Investeren als grote onderneming;
- Innovatief ondernemen;
- Aanwerven en opleiden;
- Duurzaam ondernemen;
- Internationale ambities.

Ook voor bepaalde sectoren is een subsidiegids beschikbaar:

- Culturele & creatieve sectoren;
- Sector kinderopvang;
- Sector detailhandel.

### Subsidedatabank en nieuwsbrief

Je kan ook zelf op zoek gaan naar de subsidiemaatregelen en andere steunmaatregelen via de **Subsidedatabank**: [vlaio.be/subsidedatabank](http://vlaio.be/subsidedatabank).

De **Subsidiegidsen** kunnen tevens online worden geraadpleegd. Deze brochures worden automatisch bijgewerkt wanneer de informatie in de Subsidedatabank wordt aangepast. Hierdoor beschik je op elk moment over de meest actuele brochures, die digitaal kunnen worden geraadpleegd of worden gedownload op de homepage van de Subsidedatabank [vlaio.be/subsidedatabank](http://vlaio.be/subsidedatabank).

Via de **nieuwsbrief van de Subsidedatabank** wordt de mogelijkheid geboden om op de hoogte te blijven van wijzigingen in de subsidiemaatregelen en steunmaatregelen van de Subsidedatabank en de **Subsidiegidsen**. Meer info op de homepage van de Subsidedatabank [vlaio.be/subsidedatabank](http://vlaio.be/subsidedatabank).

### Meer informatie?

Voor bijkomende informatie of de bespreking van een concreet project kan je vrijblijvend terecht bij de bedrijfsadviseurs van VLAIO.

Bel gratis het nummer 0800 20 555 of stuur ons een mail [info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be).

---

Deze uitgave is een algemene informatiebrochure die enkel de grote lijnen van de behandelde materie aangeeft. Zij maakt derhalve geen aanspraak op volledigheid. De gegevens kunnen vrij overgenomen worden mits duidelijke vermelding van de bron.

# Startlening

Laatst gewijzigd op 31 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

De Startlening van PMV (vroeger PMV/z) is een achtergestelde lening voor alle starters (werkzoekenden én anderen) die nog niet of gedurende hoogstens 4 jaar actief zijn (als zelfstandige) in hoofdberoep. Er kan tot maximum € 100.000 geleend worden. De lening heeft een looptijd van 3 tot 10 jaar en de rentevoet bedraagt 3,5% per jaar.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Voortaan gelden er specifieke voorwaarden als je een financiering wil aanvragen voor rollend materieel bij de startlening van PMV. [In deze lijst vind je de personenauto's, bestelwagens, enz... die worden uitgesloten](#). Deze aanpassing kadert in de Europese Green Deal-doelstellingen en het daarop aansluitend [InvestEU-programma](#) dat financiering ondersteunt voor investeringen die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de EU. Aangezien het InvestEU-programma ook gedeeltelijk de Startlening waarborgt, heeft dit een impact op de maximumuitstoot die het te financieren rollend materieel mag hebben.

## Wie komt in aanmerking

### Starters in hoofdberoep (<4 jaar)

De Startlening is bestemd voor alle starters, zowel natuurlijke personen (leenmanszaken) als rechtspersonen (vennootschappen):

- De starter oefent zijn zelfstandige activiteit nog niet langer uit dan 4 jaar in hoofdberoep. Als natuurlijke persoon, betekent dit dat je ofwel nog nooit hebt gewerkt als zelfstandige in hoofdberoep, ofwel je huidige zelfstandige activiteit ten hoogste 4 jaar uitoefent. Hetzelfde geldt voor een rechtspersoon, waarbij er rekening wordt gehouden met de voorgeschiedenis van de vennoten.
- Een ondernemer die in het verleden zelfstandige was in hoofdberoep en na een onderbreking van significante duur (in principe 2 jaar als loontrekkende, werkloze ...) een nieuwe zelfstandige activiteit, al dan niet verschillend van de vroegere activiteit als zelfstandige, wil opstarten, kan in principe een Startlening aanvragen.
- Een ondernemer die reeds langer dan 4 jaar gevestigd is als zelfstandige in hoofdberoep en zich heroriënteert door te starten met een nieuwe activiteit, wordt als starter beschouwd op voorwaarde dat de nieuwe activiteit substantieel verschillend is van de vorige en zich in een andere sector bevindt.
- Als stagiair in het kader van de uitoefening van een vrij beroep kom je enkel in aanmerking bij de vestiging als zelfstandige in hoofdberoep.
- Student-zelfstandige (zie ook VLAIO pagina [Statuut van student-zelfstandige](#)) is het enige statuut dat zich niet dient te vestigen in hoofdberoep om in aanmerking te komen voor een Startlening.
- Indien je als starter een 'geldig attest Startlening' kan voorleggen, gelden er specifieke voorwaarden en extra's: dit is ofwel een niet-werkende werkzoekende sedert 3 maanden, ofwel een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze ofwel een begunstigde van een inschakelingsuitkering of leefloon (zie rubriek [Werkzoekenden met geldig attest Startlening](#)).

Om in aanmerking te komen voor een Startlening moet je zelf je activiteit of onderneming uitbaten. Indien er een vennootschap wordt opgericht, moet je in principe meerderheidsaandeelhouder zijn en het dagelijkse beheer waarnemen. Hiervan kan soms worden afgeweken (zie 5. Overige Ontvankelijkheidscriteria in de [handleiding van de Startlening](#)).

De Startlening wordt verstrekt aan natuurlijke en/of rechtspersonen in het kader van de financiering van investeringen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest of van activiteiten van een in het Vlaamse Gewest gelegen exploitatiezetel van de betrokken onderneming. Om voor financiering in aanmerking te komen, dienen deze activiteiten een duidelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen te hebben.

Vzw's komen in aanmerking voor zover zij, conform Europees recht, een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

## Europese kmo-definitie

Als je leent bij PMV, moet je beantwoorden aan de Europese kmo-definitie:

- minder dan 250 voltijds equivalenten;
- een jaaromzet van maximum € 50 miljoen en/of een balanstotaal van maximum € 43 miljoen;
- de onderneming maakt geen deel uit van een groep die geen kmo is op basis van de regels van de partner- en verbonden ondernemingen voor deelnemingen vanaf 25% (aanbeveling van de Europese Commissie van 6/5/2003).

Aan deze criteria moet voldaan zijn op het moment van de aanvraag voor tussenkomst bij PMV-Standaardleningen, dan wel bij de start van de activiteiten (starter).

De onderneming wordt niet meer als kmo beschouwd indien ze gedurende twee opeenvolgende boekjaren niet meer beantwoordt aan het criterium van tewerkstelling, jaaromzet of balanstotaal. Indien het aantal voltijdse equivalenten echter 250 eenheden of meer bereikt, komt PMV niet tussen, ook al zijn de andere criteria niet overschreden.

## In moeilijkheden

Een aanvraag is niet ontvankelijk als deze wordt ingediend door:

- een natuurlijke persoon die betrokken is als gefailleerde bij een niet-afgesloten faillissement of die in het kader van een eerder faillissement niet verschoonbaar verklaard werd. Dit geldt ook voor een rechtspersoon wanneer de drager van het project betrokken is in een niet-afgesloten faillissement als gefailleerde of als bestuurder van een rechtspersoon die zich in staat van faillissement bevindt;
- een begunstigde in moeilijkheden: de begunstigde/economische drager (natuurlijk persoon of rechtspersoon) waartegen een collectieve insolventieprocedure loopt of die voldoet aan de criteria om, op verzoek van zijn schuldeisers, aan een collectieve insolventieprocedure te worden onderworpen, komt niet in aanmerking voor financiering door PMV-Standaardleningen.

## Uitgesloten

Komen niet in aanmerking:

- natuurlijke personen die zich vestigen in bijberoep of het statuut van meewerkende echtgenoot/echtgenote aannemen;
- natuurlijke personen, die gebruik maken van het voordeel van het traject "Springplank naar Zelfstandige", tenzij de betrokken persoon/personen zich vestigt/vestigen als zelfstandige in hoofdberoep.

Bekijk alle voorwaarden in de [handleiding van de Startlening](#) (zie 5. Overige Ontvankelijkheidscriteria).

Je mag als vennootschap of eenmanszaak niet actief zijn in deze uitgesloten activiteiten:

- visserij en aquacultuur;
- de primaire productie (teelt) van landbouwproducten (bedrijven die naast de teelt ook landbouwproducten verwerken, komen wél in aanmerking voor financiering);
- wapenhandel, tabak-, gok- of pornografische industrie (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de verkoop van de betrokken producten slechts een beperkt deel van de brutomarge uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- activiteiten die illegaal zijn volgens de Belgische of internationale wetgeving;
- de productie of distributie van gedistilleerde dranken indien minder dan 75% van de productie in Vlaanderen plaatsvindt (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de drankenverkoop slechts een beperkt deel van de brutomarge uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- IT voor onrechtmatige toegang tot datanetwerken en illegaal downloaden;
- klonen van mensen voor research of therapeutische toepassingen;
- genetisch gemanipuleerde organismen.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor](#)

[vennootschappen' op de website van PMV.](#)

## Wat komt in aanmerking

### Financiering van investeringen & behoefte aan bedrijfskapitaal

De Startlening is bestemd voor de financiering van materiële, immateriële en financiële investeringen, evenals voor de behoefte aan bedrijfskapitaal bij de start van de activiteit of de realisatie van het betrokken investeringsproject of uitbouw van de activiteit.

PMV financiert enkel nieuwe investeringen (ook vervangingsinvesteringen, tweedehandsmateriaal) maar aanvaardt geen aanvragen voor herfinanciering van verbintenissen bij andere kredietinstellingen, noch voor herfinanciering of betaling van andere bestaande schulden, al dan niet achterstallig. Een openstaande schuld van minder dan 3 maanden oud op het moment van ontvangst van de aanvraag beschouwt PMV niet als een bestaande schuld.

Voor investeringen in onroerende goederen komt PMV enkel tussen voor het beroepsgedeelte van het onroerend goed voor eigen beroepsmatig gebruik. Het beroepsgedeelte van het onroerend goed moet blijken uit een expertiseverslag. PMV komt niet tussen voor vastgoed dat (gedeeltelijk en) al dan niet beroepsmatig wordt verhuurd. Bedrijvencentra die bepaalde logistieke diensten voorzien komen wel in aanmerking.

### Overnamefinanciering

Je kan met de Startlening ook de overname van een (deel van een) handelsfonds financieren, dan wel de overname van de aandelen van een bestaande vennootschap. In dat laatste geval moet je de meerderheid van de aandelen overnemen of meerderheidsaandeelhouder worden, en moet de overnemer het dagelijks beheer uitoefenen.

### Uitgesloten

Je mag de financiering niet aanwenden voor deze doeleinden:

- de herfinanciering van bestaande schulden die ouder zijn dan 3 maanden (voorbeeld: leveranciersschuld) op het moment van de aanvraag van het krediet – bankkredieten worden niet geherfinancierd;
- de financiering van tradingactiviteiten (de verhandeling van goederen die zich hoofdzakelijk in een import/-exportomgeving afspeelt, al dan niet met een speculatief oogmerk);
- de financiering van middelen die dienen als onderpand voor (het bekomen van) een waarborg;
- de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verkoop of verhuur aan derden (financiering van bedrijvencentra, (de uitbating van) hotels, vakantieparken enz. komt wel in aanmerking omwille van verhuurdiensten aan derden op korte termijn, net zoals de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verhuur aan verbonden vennootschappen eveneens in aanmerking komt);
- de financiering van onderzoek en ontwikkeling (voor reeds bestaande ondernemingen met een bewezen trackrecord van positieve resultaten, kan wel financiering van bedrijfskapitaal voor O&O-doeleinden overwogen worden in het kader van de uitbreiding van de activiteiten);
- de financiering van producten of diensten die nog niet commercialiseerbaar zijn: de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke;
- de financiering van de verwerving van een minderheidsbelang bij de overname van aandelen (de meerderheid van de aandelen moet verworven worden of door het verwerven van bijkomende aandelen, moet de meerderheid bekomen worden);
- de financiering van de overname van een gedeelte van een handelsfonds (het handelsfonds moet steeds integraal worden overgenomen);
- de financiering van de oprichting en uitbating van een verkoopnetwerk in het buitenland;
- de financiering van export;
- de financiering van verrichtingen waarbij de aanvrager verschijnt aan beide zijden van de verrichting;
- de financiering van rollend materieel wanneer dat niet aan [bepaalde voorwaarden](#) beantwoordt.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

## Wat zijn de financieringsvoorwaarden

### Maximumbedrag

Het maximumbedrag van de lening is gelijk aan het kleinste van volgende bedragen:

- 4 maal de eigen inbreng;
- € 100.000.

Het minimumbedrag van een startlening is € 5.000.

### Eigen inbreng

De eigen inbreng is het persoonlijk aandeel in geld van de aanvrager in de financiering van het te realiseren investeringsproject. Ook een [Winwinlening](#) komt in aanmerking als (gedeeltelijke) eigen inbreng, indien deze geen tussentijdse aflossingen omvat (bulletkrediet), deze afkomstig is van een familielid tot de tweede graad en deze worden achtergesteld aan de terugbetaling van de Startlening.

Een inbreng in natura kan aanvaard worden, mits de activa met eigen middelen verworven werden maximaal 6 maanden voor de ontvangst van de aanvraag van de startlening bij PMV. Deze investeringen moeten voldoende gedocumenteerd zijn.

Reeds gedane investeringen kunnen mee in rekening genomen worden als eigen inbreng. De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden. Deze investeringen dienen gedocumenteerd te zijn (factuur, in voorkomend geval ook het betalingsbewijs).

Indien de aanvrager over een geldig attest Startlening beschikt mag maximum € 10.000 van de eigen inbreng geleend worden: via een lening bij een bank of een microkredietinstelling (zie ook [Impulskrediet](#) en [Microkredieten van microStart](#)). Dus hier mag de eigen inbreng voor het gedeelte van de gevraagde Startlening dat € 40.000 te boven gaat, niet ontleend worden, al kan voor een Winwinlening een uitzondering gemaakt worden.

Voor vennootschappen kan de eigen inbreng zowel onder de vorm van kapitaal als onder de vorm van achtergestelde aandeelhoudersleningen gerealiseerd worden. Vennootschappen kunnen de eigen inbreng (gedeeltelijk) met een inbreng in natura realiseren.

### Looptijd

De duur van de lening is minimaal 3 en maximaal 10 jaar.

### Interestvoet

De interestvoet is vast en bedraagt momenteel 3,5% per jaar.

### Opname

Je beschikt over een periode van 1 jaar te rekenen vanaf de datum van goedkeuring van de leningsaanvraag door PMV om de lening op te nemen. Op aanvraag kan de opnametermijn verlengd worden met maximaal 6 maanden (12 maanden voor nieuwbouw). PMV-Standaardleningen kan in concrete situaties uitzonderingen toestaan.

### Terugbetaling

Intrestbetalingen en terugbetalingen van kapitaal gebeuren uitsluitend op maandelijkse basis en op basis van vaste mensualiteiten (variabel kapitaal en degressieve intresten). In uitzonderlijke gevallen en mits motivering kan betaling op driemaandelijkse basis voorzien worden.

Tijdens het eerste jaar betaal je ook enkel de intresten terug. Mits gemotiveerde aanvraag kan je dit verlengen tot 2 jaar, of ervan afzien, en het kapitaal ook al vanaf het eerste jaar terugbetalen.

De terugbetaling van het kapitaal start na afloop van de vrijstellingsperiode voor kapitaalsaflossing. De eventuele vrijstellingsperiode begint te lopen vanaf de eerste maand van effectieve opname.



## Achtergesteld

Door het achtergesteld karakter van de Startlening kunnen andere kredietverstrekkers deze lening beschouwen als een uitbreiding van het eigen vermogen, wat het bekomen van bankfinanciering in principe gemakkelijker zou moeten maken.

De Startlening is in geval van samenloop van schuldeisers achtergesteld in recht van betaling aan alle kredieten van financiële instellingen.

De achterstelling geldt niet wanneer de vordering van PMV opeisbaar wordt vooraleer er samenloop (tussen de schuldeisers) ontstaan is. Dit zal onder meer het geval zijn wanneer PMV haar krediet opzegt vooraleer er faillissement van de kredietnemer is.

## De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimisverordening. Door deze verordening mag het totaal aan de-minimissteun dat een onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimissteun van een startlening (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE)) te berekenen dien je de volgende formule te hanteren:  $BSE = \text{het gemiddelde uitstaande kapitaal (zie hiervoor de aflossingstabel van de Lening)} \times [(\text{referentie-intrestvoet} - 3,5\%) + 10\%]$ . Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

## Waarborgen

PMV stelt zich soepel op inzake bewaarborging van de Startlening.

Dit aspect wordt project per project geëvalueerd, zoals gebruikelijk is in de financiële sector. De waarborgen worden bepaald in functie van het kredietrisico en slaan enkel op de elementen die betrekking hebben op het project.

Indien er waarborgen worden gevraagd, dan wordt erop gelet dat de kosten ervan voor de klant zo beperkt mogelijk worden gehouden (bijvoorbeeld: een hypothecair mandaat in plaats van een hypothecaire inschrijving). Solidaire borgstelling wordt beperkt tot de borgstelling van de actieve vennoten.

## Cumulatie

De Startlening kan enkel worden gecumuleerd met een [Cofinanciering](#) indien de natuurlijke persoon die de Startlening aanvraagt een geldig attest Startlening voorlegt op het moment van de aanvraag. Het bedrag van beide leningen samen mag niet hoger zijn dan € 350.000.

Wie reeds een financiering heeft lopen bij LRM kan niet in aanmerking komen voor een financiering van PMV-Standaardleningen. Desgevallend dient de lening van LRM integraal terugbetaald te zijn vooraleer PMV-Standaardleningen haar krediet kan toekennen/uitbetalen.

## Werkzoekenden met geldig attest Startlening

Indien je als werkzoekende een geldig attest Startlening kan voorleggen kan je genieten van bepaalde extra's. Je bent dan ofwel een niet-werkende werkzoekende sedert 3 maanden, ofwel een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze ofwel een begunstigde van een leefloon (de volledige definitie kan je terugvinden bij 1.1 Natuurlijk persoon met attest Startlening in de [handleiding van de Startlening](#)):

- de looptijd van je lening als werkzoekende bedraagt minimum 5 jaar;
- PMV vraagt geen waarborgen als je werkzoekende bent;
- de eigen inbreng mag geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden met leningen voor maximaal € 10.000;
- je behoudt het recht op werkloosheidsuitkering bij stopzetting voor om het even welke reden binnen de 15 jaar volgend op de start van de zelfstandige activiteit;
- indien de zaak of onderneming wordt stopgezet, dan kan zelfs een schuld tot € 40.000 worden kwijtgescholden. Je moet hiertoe als kredietnemer het bewijs van gebrek aan leefbaarheid van de activiteit leveren binnen drie maanden na de stopzetting;
- In alle andere gevallen van stopzetting moet je het bedrag van de Startlening terugbetalen en kan PMV de nodige

maatregelen nemen om de invordering te bewerkstelligen.

Een geldig attest Startlening kan je bekomen bij:

- de RVA (levert het attest vanaf de eerste dag dat je volledig uitkeringsgerechtigd werkloos bent);
- de VDAB (levert het attest aan de niet-werkende werkzoekende die sinds ten minste 3 maanden ingeschreven is bij de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling);
- het OCMW (levert het attest voor de begunstigde van een leefloon).

## Aanvraagprocedure

Voor het opstellen en aanvragen van een Startlening kan je een beroep doen op aanbrengrers waarmee PMV samenwerkt:

- kredietinstellingen: [Bank J. Van Breda](#), [Belfius Bank](#), [Beobank](#), [BNP Paribas Fortis](#), [Crelan](#), [Fintro](#), [ING Belgium](#) en [KBC Bank](#);
- verschaffers van microkredieten: [microStart](#);
- business Angels Netwerken: [BAN Flanders](#), [BE Angels](#) en [The Harbour](#);
- andere aanbrengrers: Aslan Consulting, Horeca Partners, Lambregts & Robben Accountants Adviseurs, Meesters Accountants, Moore, Resolvus, SBB Accountants & Adviseurs, Starterslabo, Stebo (Starterslabo Limburg), Titeca Accountancy, Unizo, Vandelanotte Accountancy en Voka. Vermits de contactpersonen voor deze categorie verschillend kunnen zijn per provincie verwijzen we je voor meer informatie naar de website van [pmv.eu/product/startlening](http://pmv.eu/product/startlening) (rubriek Aanbrengrers).

Rechtstreeks indienen bij PMV is eveneens mogelijk via de online applicatie.

Het volgen van een begeleidingsprogramma voor en na opstart van de activiteit in het kader van een door VLAIO ondersteund traject wordt aanbevolen. Je kan deze begeleidingstrajecten terugvinden op [www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/expertisedatabank](http://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/expertisedatabank).

Bekijk ook de [checklist financiering voor natuurlijke personen en vennootschappen](#) op de website van PMV om na te gaan of jouw aanvraag in aanmerking komt voor deze lening!

## Evaluatieprocedure

De partner/aanbrenger of aanvrager (bij rechtstreekse indiening) krijgt per post of mail een ontvangstmelding.

Vervolgens wordt nagegaan of het dossier ontvankelijk is en wordt bij het ontbreken van informatie of onduidelijkheden contact opgenomen met de partner/aanbrenger of de aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Alle beslissingen worden genomen door het Kredietcomité. Keurt het kredietcomité jouw aanvraag goed, dan krijg je een kredietvoorstel. Deze goedkeuring wordt per post of per mail uiterlijk de eerste dag volgend op de beslissing van het Kredietcomité meegedeeld aan de partner/aanbrenger of aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Indien jouw aanvraag wordt geweigerd of niet ontvankelijk wordt verklaard, dan ontvang je hiervan een bericht met de motivatie en de verschillende weigeringspunten.

Bij weigering of niet-ontvankelijkheid kan je jouw aanvraag opnieuw indienen met bijkomende informatie en/of grondige toelichting die de elementen van weigering of niet-ontvankelijkheid weerleggen. Ook een herwerkt ondernemingsplan kan hierbij nuttig zijn.

Indien het Kredietcomité jouw aanvraag opnieuw weigert of opnieuw niet ontvankelijk verklaart, dan geldt deze beslissing als definitief en kan de aanvraag niet opnieuw worden ingediend.

Onrealistische dossiers worden meteen definitief geweigerd.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Meer informatie kan je bekomen bij PMV of een partner/aanbrenger waarmee een samenwerkingsovereenkomst werd gesloten (zie [www.pmv.eu/product/startlening](http://www.pmv.eu/product/startlening) - rubriek Aanbrengers).

Meer informatie kan je ook terugvinden in de [handleiding](#) (definitie starter, eigen inbreng ,enz) op de website van PMV.

PMV

T 02 229 53 10

[pmv.eu/product/startlening](http://pmv.eu/product/startlening)

Tom De Keersmaecker

[pmv-standaardleningen@pmv.eu](mailto:pmv-standaardleningen@pmv.eu)

# Cofinanciering

Laatst gewijzigd op 31 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

De Cofinanciering van PMV (vroeger PMV/z) is een achtergestelde lening van maximum € 350.000, bestemd voor starters en bestaande kmo's in hoofdberoep (behalve student-zelfstandige). De lening wordt altijd gecombineerd met een cofinanciering, ofwel van een kredietinstelling, investeringsfonds, crowdfundingplatform of netwerk van investeerders, waarmee PMV een samenwerkingsovereenkomst heeft. Een cofinanciering door meerdere van voornoemde partijen is ook mogelijk. De cofinancier moet instaan voor minstens 20% van de globale financieringsbehoefte. PMV komt tussen voor maximaal 50% van de globale investeringsbehoefte. De looptijd bedraagt 3 tot 10 jaar en de vaste intrestvoet 3,5%.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Voor innovatieve startende en jonge bedrijven zonder positieve cashflow of terugbetaalcapaciteit heeft PMV de 'Cofinanciering voor innovatieve starters' gecreëerd, een aparte vorm van de Cofinanciering. Het gaat om een lening van maximaal € 150.000 met een looptijd van maximaal 5 jaar en een vaste intrestvoet van 4,5%.

Heb je nood aan meer dan € 350.000 dan heeft PMV de [Cofinanciering+](#). De looptijd bedraagt 3 tot 10 jaar en de rentevoet 5,25%.

Voortaan gelden er specifieke voorwaarden als je een financiering wil aanvragen voor rollend materieel bij de Cofinanciering van PMV. [In deze lijst vind je de personenauto's, bestelwagens, enz... die worden uitgesloten.](#) Deze aanpassing kadert in de Europese Green Deal-doelstellingen en het daarop aansluitend [InvestEU-programma](#) dat financiering ondersteunt voor investeringen die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de EU. Aangezien het InvestEU-programma ook gedeeltelijk de Cofinanciering waarborgt, heeft dit een impact op de maximumuitstoot die het te financieren rollend materieel mag hebben.

## Wie komt in aanmerking

### Ondernemers in hoofdberoep

De Cofinanciering kan worden aangevraagd door zowel zelfstandigen als rechtspersonen:

- zelfstandigen gevestigd of die zich zullen vestigen in hoofdberoep;
- rechtspersonen die voldoen aan de Europese kmo-definitie (zie verder), waarvan de drager(s) van het project zich moet(en) vestigen als zelfstandige in hoofdberoep. De drager van het project moet bestuurder en aandeelhouder zijn en het dagelijks management als hoofdactiviteit uitoefenen;
- beoefenaars van vrije beroepen (met inbegrip van stagiairs indien zij zich vestigen in hoofdberoep);
- Je dient zelf jouw activiteit of onderneming uit te baten. In geval van aanvraag door een rechtspersoon, dienen de dragers van het project:
  - (co)-zaakvoerders of (co)-gedelegeerd bestuurders van de vennootschap te zijn;
  - (gezamenlijk) over een belangrijke participatie in het aandelenkapitaal van de vennootschap te beschikken;
  - en het (dagdagelijkse) management van de vennootschap als hoofdactiviteit uit te oefenen;
- als student-zelfstandige kan je ook een Cofinanciering aanvragen. (Dit is het enige statuut dat zich niet dient te vestigen in hoofdberoep om in aanmerking te komen voor deze financiering).

De aanvrager woont of heeft een maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest. Ligt de woonplaats of de maatschappelijke zetel van de aanvrager niet in het Vlaamse Gewest, maar hebben de gefinancierde activiteiten een duidelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen, dan kan PMV de kredietaanvraag toch in aanmerking nemen.

Vzw's kunnen in aanmerking komen voor zover zij, conform Europees recht, een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

## Europese kmo-definitie

Enkel ondernemingen die beantwoorden aan de Europese kmo-definitie kunnen een beroep doen op een lening bij PMV:

- tewerkstelling van minder dan 250 werknemers;
- een jaaronzet van maximum € 50 miljoen en/of balanstotaal van maximum € 43 miljoen;
- geen deel uitmaken van een groep die geen kmo is op basis van de regels van de partner- en verbonden ondernemingen voor deelnemingen vanaf 25% (aanbeveling van de Europese Commissie van 6/5/2003).

Een onderneming wordt niet meer als kmo beschouwd indien ze gedurende twee opeenvolgende boekjaren niet meer beantwoordt aan het criterium van tewerkstelling, jaaronzet of balanstotaal. Indien het aantal voltijdse equivalenten echter 250 eenheden of meer bereikt, komt PMV niet tussen, ook al zijn de andere criteria niet overschreden.

## Uitgesloten sectoren

Je mag als vennootschap of eenmanszaak niet actief zijn in deze uitgesloten activiteiten:

- visserij en aquacultuur;
- de primaire productie (teelt) van landbouwproducten (bedrijven die naast de teelt ook landbouwproducten verwerken, komen wél in aanmerking voor financiering);
- wapenhandel, tabak-, gok- of pornografische industrie (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de verkoop van de betrokken producten slechts een beperkt deel van de brutomarge uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- activiteiten die illegaal zijn volgens de Belgische of internationale wetgeving;
- de productie of distributie van gedistilleerde dranken indien minder dan 75% van de productie in Vlaanderen plaatsvindt (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de drankenverkoop slechts een beperkt deel van de brutomarge uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- IT voor onrechtmatige toegang tot datanetwerken en illegaal downloaden;
- klonen van mensen voor research of therapeutische toepassingen;
- genetisch gemanipuleerde organismen.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

## Wat komt in aanmerking

### Financiering van investeringen en behoefte aan bedrijfskapitaal

De Cofinanciering is bestemd voor de financiering van materiële, immateriële en financiële investeringen, evenals voor de financiering van de behoefte aan bedrijfskapitaal bij de start of uitbouw van de activiteit.

PMV financiert enkel nieuwe investeringen (ook vervangingsinvesteringen, tweedehandsmateriaal) maar aanvaardt geen aanvragen voor herfinanciering van verbintenissen bij andere kredietinstellingen, noch voor herfinanciering of betaling van andere bestaande schulden, al dan niet achterstallig. Een openstaande schuld van minder dan 3 maanden oud op het moment van ontvangst van de aanvraag beschouwt PMV niet als een bestaande schuld.

Uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (definitie zie uitsluitingen) komen in principe niet in aanmerking maar een uitzondering is voorzien voor reeds gevestigde ondernemingen met bewezen winstgevendheid en een gezonde financiële structuur. Aanpassingen die gedaan moeten worden aan een (werkend) basisproduct/software in functie van de concrete noden van een klant worden niet als onderzoek en ontwikkeling beschouwd. De producten en/of diensten moeten zich in de commercialisatiefase bevinden (dit is de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke) en de markttractie dient bewezen te zijn.

In projecten waar de financiering deels gebeurt via de tussenkomst van een of meerdere business angels, zal ook het innovatief karakter van het project meegenomen worden bij de evaluatie van het dossier, zonder dat dit evenwel een vereiste is (de definitie van 'een project met innovatief karakter' vind je in de [handleiding van de Cofinanciering](#) bij rubriek 2. Toegelaten investeringen).

Voor investeringen in onroerende goederen komt PMV enkel tussen voor het beroepsgedeelte van het onroerend goed voor eigen beroepsmatig gebruik. Het beroepsgedeelte van een onroerend goed moet blijken uit een expertiseverslag.

### Overnamefinanciering

Er kan met de Cofinanciering ook de overname van een handelsfonds gefinancierd worden, dan wel de overname van de aandelen van een bestaande vennootschap. In dat laatste geval moet je de meerderheid van de aandelen overnemen of meerderheidsaandeelhouder worden, en moet je het dagelijks beheer uitoefenen.

De overname moet ook betrekking hebben op een onderneming die aan de Europese kmo-definitie voldoet.

### Uitgesloten

Je mag de financiering niet aanwenden voor deze doeleinden:

- de herfinanciering van bestaande schulden die ouder zijn dan 3 maanden (voorbeeld: leveranciersschuld) op het moment van de aanvraag van het krediet – bankkredieten worden niet gefinancierd;
- de financiering van tradingactiviteiten (de verhandeling van goederen die zich hoofdzakelijk in een import/-exportomgeving afspeelt, al dan niet met een speculatief oogmerk);
- de financiering van middelen die dienen als onderpand voor (het bekomen van) een waarborg;
- de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verkoop of verhuur aan derden (financiering van bedrijventra, (de uitbating van) hotels, vakantieparken enz. komt wel in aanmerking omwille van verhuurdiensten aan derden op korte termijn, net zoals de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verhuur aan verbonden vennootschappen eveneens in aanmerking komt);
- de financiering van onderzoek en ontwikkeling (voor reeds bestaande ondernemingen met een bewezen trackrecord van positieve resultaten, kan wel financiering van bedrijfskapitaal voor O&O-doeleinden overwogen worden in het kader van de uitbreiding van de activiteiten);
- de financiering van producten of diensten die nog niet commercialiseerbaar zijn: de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke;
- de financiering van de verwerving van een minderheidsbelang bij de overname van aandelen (de meerderheid van de aandelen moet verworven worden of door het verwerven van bijkomende aandelen, moet de meerderheid bekomen worden);
- de financiering van de overname van een gedeelte van een handelsfonds (het handelsfonds moet steeds integraal worden overgenomen);
- de financiering van de oprichting en uitbating van een verkoopnetwerk in het buitenland;
- de financiering van export;
- de financiering van verrichtingen waarbij de aanvrager verschijnt aan beide zijden van de verrichting;
- de financiering van rollend materieel wanneer dat niet aan [bepaalde voorwaarden](#) beantwoordt.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

## Wat zijn de financieringsvoorwaarden

### Maximum bedrag

Het maximumbedrag van de Cofinanciering is gelijk aan het kleinste van de volgende bedragen:

- 4 maal de eigen inbreng;
- 50% van de voor tussenkomst van PMV in aanmerking komende investeringsbehoeften;
- € 350.000.

Daarnaast gelden volgende criteria:

- de eigen inbreng moet minstens 10% van de globale investeringsbehoefte bedragen;
- de tussenkomst van de cofinancier (investeringskrediet van de bank, investeringsfonds, netwerk van investeerders, crowdfundingplatform) moet minstens 20% van de globale investeringsbehoefte bedragen.

Het minimumbedrag van de Cofinanciering is € 7.500.

### Eigen inbreng

Voor een natuurlijk persoon is de eigen inbreng het persoonlijk aandeel in geld van de aanvrager in de financiering van het te realiseren investeringsproject. Deze inbreng mag eveneens afkomstig zijn van een [Winwinlening](#) afkomstig van een familielid tot de tweede graad, toegekend aan de aanvrager, of een (converteerbare) lening met enige of eerste vervalddag na de einddatum van het door PMV toegekend krediet.

Reeds gedane investeringen kunnen mee in rekening genomen worden als eigen inbreng. Deze investeringen dienen gedocumenteerd te zijn (factuur, in voorkomend geval ook het betalingsbewijs).

De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden.

Voor een rechtspersoon kan de eigen inbreng worden gerealiseerd op volgende manieren:

- onder de vorm van kapitaal of vermogen al naar gelang de vennootschapsvorm;
- onder de vorm van achtergestelde (aandeelhouders) leningen. Deze lening dient achtergesteld te worden ten opzichte van de Cofinanciering. De jaarlijkse intrestbetalingen dienen eveneens achtergesteld te worden ten opzichte van de intrestbetalingen aan PMV in het betrokken kalenderjaar. Conversie in kapitaal/vermogen van een converteerbare lening in kapitaal/vermogen is toegelaten zonder voorafgaandelijke toelating van PMV wanneer de bevoegde instanties van de kredietnemer daartoe zouden besluiten;
- door middel van autofinanciering: onder autofinanciering wordt begrepen de liquide middelen die de onderneming vrij beschikbaar heeft. De liquide middelen worden geacht op korte termijn vrij beschikbaar te zijn voor zover de current ratio groter is dan 1 en dan slechts voor het gedeelte van de vlottende activa dat het vreemd vermogen op korte termijn overtreft. Bovendien moet het gaan om liquide middelen die de onderneming zelf gegenereerd heeft, dus om opgebouwd eigen vermogen, en niet om door de onderneming zelf geleende middelen;
- een inbreng in natura. Hiervoor zal na goedkeuring van de aanvraag een verslag van een bedrijfsrevisor voorgelegd dienen te worden;
- een (converteerbare) lening voor zover deze achtergesteld is aan de Cofinanciering en met enige of eerste vervalddag na de einddatum van de toegekende Cofinanciering. Hierbij gelden nog een aantal voorwaarden (zie rubriek 4. Eigen Inbreng in de [handleiding van de Cofinanciering](#));
- een achter te stellen [Winwinlening](#) toegekend aan de aanvrager, afkomstig van een familielid tot de tweede graad van de drager van het project, met enige of eerste vervalddag na de einddatum van het door PMV toegekend krediet;

De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden.

De solvabiliteit na investering zal ten minste 10% moeten bedragen (zie rubriek 5. Solvabiliteit in de [handleiding van de Cofinanciering](#)).

### Looptijd

De looptijd van de lening is minimaal 3 en maximaal 10 jaar, afhankelijk van de aard van de investering.

De looptijd van de begeleidende cofinanciering in de vorm van investeringskredieten mag hoogstens 2 jaar korter zijn dan de looptijd van de Cofinanciering.

### Intrestvoet

De intrestvoet voor een Cofinanciering bedraagt momenteel 3,5%. Deze is vast voor de voor de ganse duur van de lening.

De rentevoet wordt verhoogd voor de ganse duur van het krediet met 0,25% indien de periode van vrijstelling van aflossing van kapitaal langer is dan 1 jaar. Indien de periode van vrijstelling van aflossing van kapitaal langer is dan 2 jaar dan wordt de rentevoet verhoogd met 0,50%.

## Terugbetaling

De terugbetaling gebeurt door maandelijkse constante aflossingen (kapitaal + intrest).

Op vraag van de ondernemer is ook een vrijstelling in kapitaalsaflossing van 1 of 2 jaar mogelijk. Bij cofinanciering met één of meerdere business angels, waarvan minstens 1 lid is van een door PMV erkend netwerk van business angels, en een Cofinanciering in het kader van de financiering van een overname kan een aflossingsvrije periode van 3 jaar toegekend worden.

De vrijstellingsperiode begint te lopen vanaf de eerste maand van effectieve opname.

## Achtergesteld

Door het achtergestelde karakter van de Cofinanciering, kunnen andere kredietverstrekkers deze beschouwen als een uitbreiding van het eigen vermogen, wat het bekomen van een bankfinanciering in principe gemakkelijker zou moeten maken.

De Cofinanciering is in geval van samenloop van schuldeisers achtergesteld in recht van betaling aan alle kredieten van financiële instellingen.

De achterstelling geldt niet wanneer de vordering van PMV opeisbaar wordt vooraleer er samenloop (tussen de schuldeisers) ontstaan is. Dit zal onder meer het geval zijn wanneer PMV haar krediet opzegt vooraleer er faillissement van de kredietnemer is.

## De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimisverordening. Door deze verordening mag het totaal aan de-minimissteun dat een onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimissteun van een Cofinanciering (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE)) te berekenen dien je de volgende formule te hanteren:  $BSE = \text{het gemiddelde uitstaande kapitaal (zie hiervoor de aflossingstabel van de Lening)} \times [(\text{referentie-intrestvoet} - \text{rente lening}) + 6,5\%]$ . Voor meer info zie [Veelgestelde vragen > de-minimis](#).

## Waarborgen

PMV stelt zich soepel op inzake bewaarborging van de Cofinanciering. Dit aspect wordt project per project geëvalueerd, zoals gebruikelijk is in de financiële sector. De waarborgen worden bepaald in functie van het kredietrisico en slaan enkel op de elementen die betrekking hebben op het project.

Indien er waarborgen worden gevraagd, dan wordt erop gelet dat de kosten ervan voor de klant zo beperkt mogelijk worden gehouden (bijvoorbeeld: een hypothecair mandaat in plaats van een hypothecaire inschrijving). Solidaire borgstelling wordt beperkt tot de borgstelling van de actieve vennoten.

## Cumulatie

De Cofinanciering kan enkel gecumuleerd worden met een [Startlening](#) als de natuurlijke persoon die de Startlening aanvraagt, een geldig attest Startlening kan voorleggen op het moment van de aanvraag. Het bedrag van beide leningen samen mag niet hoger zijn dan € 350.000.

In geval van combinatie van een Startlening en een Cofinanciering, dient de norm van eigen inbreng ten belope van 10% van de totale financieringsbehoefte gerespecteerd te worden.

## Aanvraagprocedure

### Aanbrengers

Een Cofinanciering kan je aanvragen via volgende aanbrengers:

- kredietinstellingen: [AXA](#), [Bank J. Van Breda](#), [Belfius Bank](#), [Beobank](#), [BNP Paribas Fortis](#), [Crelan](#); [Fintro](#), [Hefboom](#), [ING](#)



[Belgium](#) en [KBC Bank](#) .

- netwerken van investeerders: [BAN Flanders](#), [BE ANGELS](#) en [The Harbour](#).
- andere aanbengers: [Horeca Partners](#), [Lambregts & Robben Accountants - Adviseurs](#), [Meesters Accountants](#), [Moore, Resolvus](#), [SBB Accountants & Adviseurs](#), [Titeca Accountancy](#) en [Vandelanotte Accountancy](#).

## Erkende cofinanciers

Voor de cofinanciering kan je een beroep doen op volgende erkende cofinanciers:

- kredietinstellingen: [AXA](#), [Bank J. Van Breda](#), [Belfius Bank](#), [Beobank](#), [BNP Paribas Fortis](#), [Crelan](#), [Fintro](#), [ING Belgium](#), [KBC Bank](#) en [Triodos](#);
- netwerken van investeerders: [BAN Flanders](#), [BE ANGELS](#) en [The Harbour](#)
- crowdfundingplatform: [Winwinner](#)
- investeringsfondsen: [Birdhouse Ventures](#), [Imec istory](#), [Pichdrive Fund III](#), [Vectis Private Equity IV](#).

Rechtstreeks indienen bij PMV is eveneens mogelijk.

Bekijk ook de checklist financiering voor natuurlijke personen en vennootschappen op de website van PMV om na te gaan of jouw aanvraag in aanmerking komt voor deze lening!

## Evaluatieprocedure

De co-financier/aanbrenger en aanvrager krijgen per mail een ontvangstmelding.

Vervolgens wordt nagegaan of het dossier ontvankelijk is en wordt bij het ontbreken van informatie of onduidelijkheden contact opgenomen met de partner/aanbrenger of de aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Alle beslissingen worden genomen door het Kredietcomité. Keurt het kredietcomité jouw aanvraag goed, dan krijg je een kredietvoorstel. Deze goedkeuring wordt per post of per mail uiterlijk de eerste dag volgend op de beslissing van het Kredietcomité meegedeeld aan de partner/aanbrenger of aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Wat je kan doen bij weigering kan je terugvinden op de website van PMV.

## Uitbetaling

In principe worden de financiële middelen zoals voorzien in het investerings- en financieringsplan aangewend in deze volgorde: eerst de eigen inbreng, vervolgens de door de co-financier toegezegde tussenkomst en tenslotte de krediet(en)toegekend door PMV.

Hierop kunnen uitzonderingen worden toegestaan (mits een gemotiveerde en onderbouwde aanvraag). Een voorbeeld hiervan is een eerste aanbetaling bij leasing.

In principe betaalt PMV de leveranciers of andere schuldeisers van de begunstigde van het krediet rechtstreeks, maar indien de begunstigde van het krediet reeds zelf betalingen verrichtte, kan het geld ook overgemaakt worden aan de begunstigde van het krediet. Dit zal trouwens met de bedragen voorzien voor thesaurie steeds het geval zijn.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Meer informatie kan je bekomen bij PMV of een partner waarmee een samenwerkingsovereenkomst werd gesloten.

Meer informatie (definitie eigen inbreng, solvabiliteit, voorbeelden, enz.) kan je terugvinden in de [handleiding](#).

PMV

T 02 229 53 10

[pmv.eu/product/cofinanciering/](http://pmv.eu/product/cofinanciering/)

Tom De Keersmaecker

[pmv-standaardleningen@pmv.eu](mailto:pmv-standaardleningen@pmv.eu)

# Winwinlening

Laatst gewijzigd op 2 feb 2024

## Wat houdt de maatregel in

Met de Winwinlening van PMV moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om een achtergestelde lening te verstrekken aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Een particulier kan tot € 75.000 lenen aan een Vlaamse kmo gedurende een looptijd van 5 tot 10 jaar. De kredietgever krijgt hiervoor een jaarlijks belastingkrediet van 2,5% op het openstaande kapitaal van de Winwinlening. Indien de kredietnemer niet kan terugbetalen, kan de kredietgever daarnaast 30% van het verschuldigde bedrag terugkrijgen via een eenmalig belastingkrediet. Een kmo kan tot een bedrag van € 300.000 Winwinleningen aangaan, met een maximum van € 75.000 per kredietgever.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Een Winwinlening kan gecombineerd worden met het [Vriendenaandeel](#) tot een plafond van € 75.000 (voor de kredietgever) en € 300.000 (voor de kredietnemer).

De wettelijke intrestvoet voor 2024 is 5,75%. Daardoor mag de rente van een winwinlening afgesloten in 2024 liggen tussen 2,875% en 5,75%.

## Wie komt in aanmerking

### Als kredietnemer

Als kredietnemer komen alle kmo's (ook zelfstandigen en vrije beroepers) met een economische activiteit die in Vlaanderen gevestigd zijn in aanmerking, ook binnen de sector van de sociale economie. Deze kmo's moeten voldoen aan de Europese kmo-definitie:

- met minder dan 250 werknemers;
- jaaromzet niet hoger dan € 50 miljoen en/of balanstotaal niet hoger dan € 43 miljoen;
- voldoen aan het zelfstandigheids criterium: dat wil zeggen dat de geconsolideerde cijfers – als er een deelnemingsrelatie bestaat met andere ondernemingen van 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten – moeten voldoen aan bovenvermelde criteria. Een groter aandeelhouderschap door risicokapitaalmaatschappijen, universiteiten of onderzoekscentra zonder winstoogmerk, is wel toegestaan..

Een onderneming die één van deze criteria overschrijdt, wordt beschouwd als grote onderneming.

Een exploitatiezetel dient in Vlaanderen gelegen te zijn.

Vzw's zijn ook toegelaten indien deze een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden. Ook activiteiten binnen de sociale economie passen hierin.

Heb je een ondernemingsnummer hebt en ben je aangesloten bent bij een sociale kas voor zelfstandigen, dan kan je ook in bijberoep van een Winwinlening genieten.

### Als kredietgever

Op de datum waarop de Winwinlening gesloten wordt, moet de kredietgever voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kredietgever moet een natuurlijk persoon zijn die deze lening afsluit buiten het kader van zijn handels- of beroepsactiviteiten;
- deze natuurlijke persoon woont in het Vlaamse Gewest of moet er gelokaliseerd zijn voor de personenbelasting;
- deze natuurlijke persoon mag geen werknemer zijn van de kredietnemer;
- als de kredietnemer een zelfstandige is, dan kan de kredietgever niet de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietnemer zijn;

- als de kredietnemer een rechtspersoon is, kan de kredietgever noch de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietgever, benoemd zijn of optreden als bestuurder, zaakvoerder of in een vergelijkbaar mandaat binnen die rechtspersoon;
- als de kredietnemer een vennootschap is, kan de kredietgever noch de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietgever rechtstreeks of onrechtstreeks houder zijn van:
  - 1. meer dan 5% van de aandelen of de stemrechten van deze vennootschap;
  - 2. rechten of effecten waarvan de uitoefening, omwisseling of conversie de overschrijding van die drempel van 5% (vermeld in punt 1.), tot gevolg zou hebben.

Gedurende de hele looptijd van de Winwinlening mag de kredietgever geen kredietnemer zijn bij een andere Winwinlening.

## Bedrag van het fiscaal voordeel voor de kredietgever

Het fiscaal voordeel voor de kredietgever bestaat uit:

- Een jaarlijks belastingkrediet voor de hele looptijd van de lening:
  - Als berekeningsbasis wordt het rekenkundig gemiddelde genomen van alle uitgeleende bedragen op 1 januari en op 31 december van het belastbare tijdperk, met een maximum van € 75.000 per belastingplichtige;
  - het belastingkrediet bedraagt 2,5% van de berekeningsbasis (wat neerkomt op een belastingkrediet van maximum € 1.875 per jaar).
- De mogelijkheid tot een eenmalig belastingkrediet van 30%\* van het openstaand kapitaal van de lening dat definitief is verloren gegaan als:
  - de kredietnemer tijdens of binnen maximaal zes maanden na de looptijd van de Winwinlening failliet gaat of als hij zich bevindt in staat van kennelijk onvermogen (= betalingsachterstand van minimum drie maanden) of vrijwillige of gedwongen ontbinding of vereffening;
  - en als de kredietnemer ten gevolge daarvan een deel of het geheel van de Winwinlening niet kan terugbetalen;
  - en als de kredietgever de Winwinlening opeisbaar heeft gesteld.

## Voorwaarden

De belangrijkste eigenschappen zijn:

- het is een achtergestelde lening, zowel ten aanzien van bestaande als van toekomstige schulden, met een vaste looptijd van 5 tot 10 jaar;
- je kan kiezen tussen verschillende aflossingsmogelijkheden:
  - terugbetaling in één keer op de eindvervaldag;
  - maandelijkse, driemaandelijke, zesmaandelijke of jaarlijkse aflossingen (er is een simulatie mogelijk op de website);
  - een eenmalige vervroegde terugbetaling van het volledige openstaande saldo is eveneens mogelijk (dit moet worden voorzien in de akte);
- De begindatum van de lening valt het best op de dag van de terbeschikkingstelling van de gelden aan de kredietnemer, nooit ervoor;
- het totale openstaande bedrag, in hoofdsom, dat een kredietgever in het kader van één of meer Winwinleningen aan één of meer kredietnemers kan uitlenen, kan ten hoogste € 75.000 bedragen;
- het totale openstaande bedrag, in hoofdsom, dat één kredietnemer in het kader van verschillende Winwinleningen kan ontlenen van verschillende kredietgevers, kan ten hoogste € 300.000 bedragen;
- de rentevoet is gebaseerd op de wettelijke rentevoet die van kracht is op de datum waarop de Winwinlening gesloten wordt:
  - de rentevoet bedraagt maximum deze wettelijke rentevoet en minimum de helft van diezelfde rentevoet;
  - deze rentevoet wordt elk jaar in januari bekend gemaakt;
  - een Winwinlening afgesloten in 2024 moet zich situeren tussen 2,875% en 5,75%;
  - deze rentevoet is vast en is een bruto-rentevoet (hierop is roerende voorheffing verschuldigd).

- Winwinleningen kunnen gecombineerd worden met Vriendenaandelen tot een plafond van € 75.000 (voor de Vriendenaandeelhouder-kredietgever) en € 300.000 (voor de emittent-kredietnemer).

## Aanvraagprocedure

De Winwinlening moet je opmaken op basis van een model van de akte en de aflossingstabel die beschikbaar zijn op de website [pmv.eu/product/winwinlening](http://pmv.eu/product/winwinlening) (zie Aanvragen).

De akte en aflossingstabel worden in drievoud afgedrukt en ondertekend, waarvan één bestemd is voor de kredietgever, één voor de kredietnemer en één binnen de 3 maanden moet worden bezorgd aan PMV.

De ondertekende akte en de aflossingstabel verstuur je bij voorkeur digitaal naar [winwinlening@pmv.eu](mailto:winwinlening@pmv.eu). Indien je niet in de mogelijkheid bent om de documenten digitaal over te maken kunnen ze verstuurd worden naar: Winwinlening, Oude Graanmarkt 63, 1000 Brussel.

Een Winwinlening kan door PMV niet worden geregistreerd indien de getekende akte en aflossingstabel niet worden overgemaakt.

Na ontvangst van de gehandtekte akte en aflossingstabel duurt het ongeveer tien werkdagen alvorens de kredietgever de registratiebrief van PMV ontvangt die als fiscaal attest dienst doet en dus ter beschikking van de fiscale controle moet worden gehouden.

De voortzetting en het behoud van de Winwinlening kan bewezen worden door de voorlegging van de bankrekeninguittreksels waarop de ontvangen intresten van de Winwinlening staan.

De kredietnemer is verplicht de roerende voorheffing, berekend tegen het correcte tarief, in te houden op de verschuldigde interesten. Die voorheffing dient binnen de 15 dagen na de vervaldag opgenomen te worden in een aangifte roerende voorheffing en gestort aan de dienst Roerende Voorheffing van het belastingkantoor, gebruik makend van formulier 273 (Aangifte in de Roerende Voorheffing Inkomsten van Roerende Goederen en Kapitalen).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Meer informatie over o.m. de belastingaangifte, de betaling van de roerende voorheffing, wat bij overlijden kredietgever, wat bij stopzetting van de activiteit, overgang van eenmanszaak naar vennootschap, enz... kan je terugvinden in de rubriek "Veel gestelde vragen over de Winwinlening" op de website [pmv.eu/product/winwinlening](http://pmv.eu/product/winwinlening).

PMV

T 02 229 52 77

[winwinlening@pmv.eu](mailto:winwinlening@pmv.eu)

[pmv.eu/product/winwinlening](http://pmv.eu/product/winwinlening)

Audrey De Pauw

# Waarborgregeling tot 2,25 miljoen euro

Laatst gewijzigd op 1 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Kmo's en grote ondernemingen (incl. vzw's met economische activiteit) die geen financieringsovereenkomst kunnen afsluiten door een gebrek aan voldoende waarborgen, kunnen bij 'financiële instellingen erkend als waarborghouder', tot 75% van de verbintenissen laten waarborgen door de Vlaamse overheid (PMV). Dit kan tot een maximumbedrag van € 2,25 miljoen. Ook voor bepaalde leasingcontracten geldt deze regeling.

Vanaf 1 oktober 2024 verhoogt het maximumbedrag naar € 2,25 miljoen voor waarborgen t.e.m. 5 jaar. Voor waarborgen langer dan 5 jaar t.e.m. 10 jaar bedraagt het maximumbedrag € 1,125 miljoen. Het bedrag voor de automatische beslissingsbevoegdheid wordt eveneens verhoogd tot € 1,125 miljoen.

## Wie komt in aanmerking

Zowel zelfstandigen, vrije beroepen, kmo's alsook grote ondernemingen kunnen een beroep doen op deze waarborgregeling.

Ook een vzw die een economische activiteit uitoefent kan gebruik maken van de Waarborgregeling. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

Bepaalde sectoren zijn uitgesloten van steun op basis van de gewone de-minimisverordening:

- Ondernemingen uit de sector visserij en aquacultuur;
- Ondernemingen uit de sector van de productie van landbouwproducten;
- Ondernemingen uit de sector verwerking en afzet van landbouwproducten, in de volgende gevallen: wanneer het waarborgbedrag wordt vastgesteld op basis van de prijs of de hoeveelheid van dergelijke van primaire producenten afgenomen producten die door de betrokken ondernemingen op de markt worden gebracht of wanneer de waarborg afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat deze steun geheel of ten dele aan primaire producenten wordt doorgegeven;
- Ondernemingen die een waarborg willen voor werkzaamheden die verband houden met de uitvoer naar derde landen of lidstaten van de EU: namelijk:
  - wanneer de waarborg direct aan de uitgevoerde hoeveelheden is gerelateerd,
  - en waarborgen verleend voor de oprichting en exploitatie van een distributienet of andere lopende uitgaven in verband met werkzaamheden op het gebied van uitvoer.
- Wanneer de waarborg afhangt van het gebruik van binnenlandse in plaats van ingevoerde goederen.

\*Wanneer een onderneming actief is in één van deze sectoren alsook in één of meer andere sectoren of andere activiteiten verricht, kan een waarborg worden verleend mits ervoor is gezorgd, met passende middelen zoals een scheiding van de activiteiten of een uitsplitsing van de kosten, dat de activiteiten in de van het toepassingsgebied van de de-minimis uitgesloten sectoren geen Waarborgregeling genieten.

Voor deze sectoren kan desgevallend de de-minimissteun visserij en aquacultuur gebruikt worden of de de-minimissteun landbouw.

## Waar dient de investering te gebeuren

Het moet gaan om een investering op het grondgebied van het Vlaamse Gewest of activiteiten van een in het Vlaams Gewest gelegen exploitatiezetel van de betrokken onderneming.

Financieringen voor export en de oprichting en uitbating van een distributienet in het buitenland zijn uitgesloten.

## Omvang en voorwaarden van de waarborg

## Voor welke kredieten

De waarborg kan verkregen worden voor o.a. investeringskredieten, kaskredieten en straight loans, overname, borgstellingskredieten en leasingovereenkomsten.

De waarborg mag niet worden gebruikt om achterstallige of reeds bestaande schulden te betalen.

Een reorganisatie of herschikking van bestaande of toegestane kredieten waarbij het risico verplaatst wordt ten nadele van het Vlaamse Gewest, kan ook niet gewaarborgd worden.

## Bedrag

De waarborg kan ten hoogste tot 75% van het kredietbedrag dekken. De waarborg heeft dus een aanvullend en niet-vrijblijvend karakter. Ze komt bovenop de andere zekerheden die de bank of leasingmaatschappij vraagt.

De waarborghouder heeft de mogelijkheid om zelf te beslissen over het gebruik van de Waarborgregeling voor dossiers met een waarborgbedrag tot en met € 1,125 miljoen.

Dit kan worden verhoogd tot en met € 2,25 miljoen na grondig onderzoek van PMV en de goedkeuring door de Vlaamse minister van Economie.

Voor het bekomen van de waarborg dient de onderneming een éénmalige premie te betalen. De premie wordt berekend in functie van de omvang en de looptijd van de waarborg (zie 'Berekening premie').

De waarborg heeft een aanvullend en niet-vrijblijvend karakter en komt bovenop de andere zekerheden die de bank of leasingmaatschappij vraagt.

## Looptijd

De maximale looptijd voor waarborgen tot en met € 1,125 miljoen bedraagt 10 jaar, voor waarborgen groter dan € 1,125 miljoen tot en met € 2,25 miljoen bedraagt de maximale looptijd 5 jaar.

Waarborgen boven € 75.000 onder de-minimis landbouw zijn beperkt tot maximum 5 jaar. Waarborgen boven € 112.500 onder de-minimis visserij en aquacultuur zijn beperkt tot maximum 5 jaar.

## De-minimis

Deze maatregel valt momenteel onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag het totaal aan de-minimisteun dat één onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimisteun van de waarborg (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE) te berekenen dient men de volgende formule te hanteren:  $BSE = \text{waarborgbedrag} \times 26,66666667\% \times \text{duur van de waarborg}$ ). Voor de de-minimisteun specifiek voor de sector primaire landbouw en de de-minimisteun specifiek voor de sector visserij en aquacultuur ligt het maximale BSE op respectievelijk € 20.000 en € 30.000 over een periode van 3 jaren. Meer informatie kan je raadplegen op onze website [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

## Berekening premie

De premie voor de Waarborgregeling wordt berekend volgens de formule: bedrag van de waarborg x duur van de waarborg in jaren x 0,5%.

De kredietnemer dient de premie in één keer te betalen vooraleer de waarborg in werking treedt.

De duurtijd van de waarborgregeling is beperkt tot maximum 10 jaar voor bedragen tot € 1,125 miljoen en tot maximum 5 jaar voor bedragen tot € 2,25 miljoen.

Leasingmaatschappijen dienen voor het doorrekenen van de premie aan de kredietnemer steeds btw aan te rekenen op hun factuur (dit in tegenstelling tot de banken die mogen factureren zonder btw). Btw-plichtigen kunnen die btw geheel of gedeeltelijk (volgens verhoudingsgetal) terugvorderen van de staat via hun btw-aangifte.

Vrije beroepen zijn niet btw-plichtig en kunnen de betaalde btw (net zoals particulieren) niet terugvorderen. Zij zullen dus

bovenop hun premie 21% btw betalen die zij niet kunnen terugvorderen.

## Wat als het fout loopt

Als je niet meer in staat bent om je krediet terug te betalen, dan kan de financiële instelling het krediet of de leasingovereenkomst opzeggen. In dat geval betaalt PMV haar deel van het openstaande saldo uit aan de waarborghouder bank of leasingmaatschappij, met een maximum van 75%.

Dat wil echter niet zeggen dat je bevrijd bent van schuld.

De financiële instelling dient het kredietdossier uit te winnen, o.a. via verzilvering van de andere zekerheden en zal trachten het door PMV gestorte bedrag te recupereren. Een deel van deze bedragen die de financiële instelling daaruit ontvangt zullen aan PMV doorgestort worden.

## Leasingovereenkomsten

De meeste types van leasingovereenkomsten komen in aanmerking voor de Waarborgregeling:

- onroerende leasing (on-/off- balance)
- roerende leasing (on-/off balance)
- huurovereenkomsten gesloten tussen een leasinggever en een kredietnemer, met uitzondering van overeenkomsten betreffende personenauto's, waarbij de leasinggever het bedrijfsmiddel verwerft om het te verhuren aan de kredietnemer met een wedersamenstelling van het kapitaal in hoofde van de kredietnemer voor minstens 90% d.m.v. de huurprijzen.
- full option contracten (inclusief onderhoud en/of diensten) kunnen onder de waarborg worden gebracht, maar enkel en alleen voor het kapitaalgedeelte. Het gedeelte onderhoud en/of diensten is uitgesloten van de Waarborgregeling.

Voor de volgende constructies/activa kan **geen** waarborgregeling worden bekomen:

- **Personenwagens:** gedefinieerd als elke auto waarvan de binnenruimte uitsluitend is ontworpen en gebouwd voor het vervoer van personen en die, bij gebruik voor het bezoldigde vervoer van personen, ten hoogste acht plaatsen mag bevatten zonder die van de chauffeur.

## Verlenging van de waarborg

De Waarborgregeling kan worden gebruikt voor een aantal vormen van overbruggingsfinanciering:

- Een verlenging van een bestaande waarborg voor een lijn (bv. kaskrediet) die op eindvervaldag komt
- Een verlenging van de waarborg van een reeds gewaarborgd krediet. De duurtijd van het krediet (bv. de afbetalingsperiode van een investeringskrediet) wordt dan verlengd.

De maximale verlenging van de waarborgtermijn bedraagt vijf jaar (inclusief een eerdere periode van verlenging voor een krediet op bepaalde termijn).

## Aanvraagprocedure

Om een beroep te doen op deze maatregel moet de onderneming een financieringsovereenkomst afsluiten bij een financiële instelling die werd erkend als waarborghouder:

[Aion](#); [Axa](#); [Beobank](#); [Bank J. Van Breda & C°](#); [Bank Nagelmackers](#), [BNP Paribas Fortis](#); [Belfius Bank](#); [Crelan](#); [Hefboom](#); [ING Belgium](#); [KBC Bank](#); [Rabobank](#); [Socrowd](#); [Triodos Bank](#); [Trividend](#); [Trividend Provincie Antwerpen](#) en [VDK Bank](#).

Ook voor leasingcontracten kunnen alleen officieel erkende leasingmaatschappijen, die als waarborghouder zijn erkend, verbintenissen onder de waarborg brengen:



[Belfius Lease Services](#) en [ES Finance](#) en [De Lage Landen Leasing](#).

De lijst van waarborghouders kan je ook terugvinden op de website [www.pmv.eu/waarborgen](http://www.pmv.eu/waarborgen) > Voorwaarden.

## Cumulatie

De waarborgregeling kan worden gecombineerd met een Startlening, Cofinanciering of Cofinanciering+ op voorwaarde dat de maximumbedragen opgelegd door de Europese de-minimis verordening niet worden overschreden. Dit bedraagt in principe € 300.000. Je kan een uitgewerkt voorbeeld vinden op de website van PMV [Informatie voor financiële instellingen](#) > [Kan ik een waarborg combineren met een Startlening of een Cofinanciering\(+\)?](#).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

PMV

[helpdesk.pmv-standaardwaarborgen@pmv.eu](mailto:helpdesk.pmv-standaardwaarborgen@pmv.eu)  
[pmv.eu/product/waarborgen/](http://pmv.eu/product/waarborgen/)

Renate Verhoeven

T 02 229 52 77

# CultuurKrediet

Laatst gewijzigd op 23 sep 2024

## Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen, kunstenaars en organisaties actief in de culturele en creatieve sector die geen krediet (meer) kunnen krijgen bij een bank, kunnen voor zowel investeringen, werkingskosten en de realisatie van bepaalde projecten een CultuurKrediet aanvragen van € 5.000 tot € 125.000 bij Hefboom. De maximale rentevoet bedraagt momenteel 4%. In sommige gevallen is het krediet zelfs renteloos.

Je kan deze steun bekomen als je gevestigd bent in het Vlaams Gewest of Brussel.

## Wie komt in aanmerking

Professionele actoren actief binnen de cultuursector die geen krediet kunnen krijgen bij een bank kunnen genieten van deze lening. Dat kunnen rechtspersonen en zelfstandigen (in bij- en hoofdberoep) zijn, maar evenzeer natuurlijke personen die culturele prestaties leveren tegen een vergoeding.

Zowel startende initiatieven, groeiprojecten als mature organisaties kunnen beroep doen op een CultuurKrediet op voorwaarde dat men actief is in één van de volgende culturele sectoren:

- Audiovisuele sector: zenders, productiehuisen voor radio- en televisieprogramma's, licht en geluid,...
- Boekenvak: boekverkopers (boekenwinkels, online boekenverkoop), uitgevers en uitgeverijen, schrijvers van boeken,...
- Vormgeving: design- en modeontwerpers, grafische vormgevers, drukkerijen, fotografie, illustratoren,...
- Gaming: ontwikkelaars, uitgeverijen, producenten,...
- Beeldende Kunsten en nieuwe mediakunst: individuele kunstenaars, galleries, musea,...
- Podiumkunsten: theaterhuizen, operahuizen, musicalproducenten, dansgezelschappen, acteurs, dansers, (straat)theatergezelschappen, poppentheater,...
- Muziek: auteurs, producenten, uitgeverijen, concertorganisatoren, concertzalen, festivals, muziekgroepen, instrumentenbouwers en verkopers,...
- Architectuur: architectuur, landschaparchitectuur, interieurarchitectuur,...
- Cultureel roerend erfgoed: schilderijen, wandtapijten, meubelstukken, juwelen, werktuigen, gebruiksvoorwerpen, voertuigen, ... maar evengoed documenten, archiefstukken of foto's.
- Circuskunsten: Daaronder verstaan we clowns, goochelaars, circusgroepen,...
- Sociaal-cultureel Volwassenenwerk: organisaties die werken rond aanpak van maatschappelijke thema's en uitdagingen, levensbreed leren, de creatie van engagement en verbinding en het bouwen van bruggen naar wie anders is.
- Amateurkunsten: organisaties die ondersteuning bieden aan amateurkunstenaars en -gezelschappen.

Je kan deze steun bekomen als je gevestigd bent in het Vlaams Gewest of Brussel.

## Wat komt in aanmerking

Deze lening kan bekomen worden voor bijna alles wat betrekking heeft op cultuurwerking.

Ze kan worden gebruikt voor investeringen of als werkkapitaal voor de organisatie zelf of voor een specifiek project.

Voor volgende doeleinden kan een Cultuurkrediet evenwel niet aangewend worden:

- Herfinanciering van bestaande schulden;
- Financiering van beleggingen;
- Financiering van financieel vaste activa, met uitzondering van waarborgen;
- Financiering van fiscale en parafiscale schulden en achterstallen.

## Wat zijn de financieringsvoorwaarden

Een CultuurKrediet is een krediet vanaf € 5.000 tot maximaal € 125.000.

De rentevoet is afhankelijk van het kredietbedrag en onder welke statuut je professioneel actief bent.

Bedrag	€ 5.000 tot € 15.000	€ 15.001 tot € 50.000	€ 50.001 tot € 125.000
Doelgroep	culturele professionals zonder ondernemingsnummer, eenmanszaken en rechtspersonen	eenmanszaken en rechtspersonen	enkel rechtspersonen
Rentevoet	<ul style="list-style-type: none"><li>• Culturele professionals zonder ondernemingsnummer en eenmanszaken: 0%,</li><li>• Rechtspersonen: 3%</li></ul>	3%	4%

CultuurKredieten vergen geen zekerheden (waarborgen), noch van jezelf, noch van je organisatie.

## Aanvraagprocedure

Een CultuurKrediet wordt aangevraagd bij Hefboom, die deze opdracht van de Vlaamse overheid uitvoert.

De beoordeling gebeurt op basis van een onderbouwd inhoudelijk en financieel plan van aanpak. Hiervoor kan je gebruik maken van de sjablonen beschikbaar bij het Cultuurloket. Ook voor hulp bij het opstellen van je plan van aanpak of je financieel plan met het oog op een CultuurKrediet, kan je terecht bij het [Cultuurloket](#).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Hefboom

[hefboom.be/financiering/cultuurkrediet/](https://hefboom.be/financiering/cultuurkrediet/)

Ben Peeters

[ben.peeters@hefboom.be](mailto:ben.peeters@hefboom.be)

T 02 205 17 35

Cultuurloket

[www.cultuurloket.be/kennisbank/inleiding/financiering-van-cultuur](http://www.cultuurloket.be/kennisbank/inleiding/financiering-van-cultuur)

# Impulskrediet, microkrediet voor ondernemers

Laatst gewijzigd op 16 mei 2024

## Wat houdt de maatregel in

Impulskrediet is het microkrediet van Hefboom dat zich richt tot micro-ondernemers en zelfstandigen in hoofd- en bijberoep) én geen of moeilijk toegang hebben tot een bankkrediet. De duurtijd van het microkrediet bedraagt maximaal 5 jaar aan een rentevoet van 8,5%. Er kan maximaal € 25.000 worden ontleend.

Een vzw met economische activiteit kan ook worden gefinancierd.

Het microkrediet van Impulskrediet kan in bepaalde gevallen ook gebruikt worden om de eigen inbreng voor de [Startlening](#) te financieren.

Er wordt gedurende 2 jaar gratis begeleiding voorzien door vrijwillige coaches met een ruime ervaring om de slaagkans van het project te vergroten.

Hefboom is een cvba/vzw die financiering en advies geeft aan projecten die werk maken van een sociale en duurzame samenleving. Tot deze ruimere socialprofitsector behoren o.a. personen die een zelfstandige activiteit willen ontplooiën of willen groeien om hun sociale positie te verbeteren, maar die geen toegang hebben tot bankkrediet. Met het microkrediet verlaagt Hefboom de drempel tot ondernemerschap voor deze doelgroep.

Het Impulskrediet wordt financieel ondersteund door o.a. VLAIO.

De rentevoet van het Impulskrediet werd in januari 2023 verhoogd van 7% tot 8,5%.

## Wie komt in aanmerking

Impulskrediet is er voor elke ondernemer die zich vestigt in het Vlaams Gewest en die geen krediet of lening (meer) krijgt van de bank. Zowel voor een bestaande activiteit als voor starters.

Mogelijke redenen waarom een bank je krediet weigert zijn:

- je ben nog te jong of te oud, vijftigplussers krijgen vaak geen lening meer;
- je moet nog starten of bent net gestart;
- je hebt ooit een faillissement gehad;
- je staat geafficheerd bij de nationale bank (zwarte lijst) of hebt in schuldbemiddeling gezeten;
- je vraagt een lening om te starten in bijberoep;
- je ontvangt een werkloosheids-, ziekte of invaliditeitsuitkering;
- de bank gaf je al een lening maar wil geen bijkomend krediet toekennen;
- je onderneemt in een zogenaamd 'moeilijkere' sector;
- het ontbreekt je aan eigen inbreng (middelen) of je kan geen waarborgen aanbieden.
- ...

Bij Impulskrediet hoeven dit geen drempels te zijn. Elke ondernemer of toekomstige ondernemer met een goed en onderbouwd plan, kan bij Impulskrediet terecht.

Zowel vennootschappen, zelfstandigen in hoofdberoep als zelfstandigen in bijberoep kunnen een Impulskrediet aanvragen. Een vzw met economische activiteit kan ook worden gefinancierd.

Als starter kan je al een kredietaanvraag doen zelfs als je nog geen ondernemingsnummer hebt. Een eventueel faillissement of collectieve schuldbemiddeling moet afgerond zijn alvorens je een Impulskrediet kan aanvragen.

## Wat komt in aanmerking

Bij Impulskrediet kan je een lening aanvragen voor de aankoop van voorraden en investeringen (een bestelwagen, een auto, machines of materiaal). Je kan het krediet ook aanwenden om te investeren in de renovatie en aankleding van je pand of voor je huurwaarborg te betalen. Zolang dit maar in het kader is van je beroepsactiviteit is.

Een Impulskrediet kan niet aangewend worden voor de herfinanciering van reeds bestaande schulden, noch voor fiscale en parafiscale schulden.

## Wat zijn de financieringsvoorwaarden

### Voorwaarden

De duur van het microkrediet bedraagt maximaal 5 jaar aan een rentevoet van 8,5%. Er kan maximaal € 25.000 worden ontleend.

Impulskrediet wordt terugbetaald door middel van constante maandelijkse aflossingen.

Er wordt een éénmalige solidariteitspremie van 5% aangerekend met een minimum van € 250 en een maximum van € 1000.

Na ondertekening van het contract kan het krediet gedurende 3 maanden worden opgenomen. Na deze opnameperiode is er een vrijstellingsperiode van 3 maanden waarin enkel interesten en nog geen kapitaal moet worden afgelost. Deze vrijstellingsperiode begint te lopen vanaf de eerste maand van effectieve opname. Deze voorwaarden zijn niet van toepassing voor de kredieten die dienen als eigen inbreng voor de Startlening.

### Geen persoonlijke borgstelling

Impulskrediet is in principe een krediet zonder persoonlijke borg. Dat betekent dat er geen borg wordt gevraagd van een derde zoals een kennis of familielid, tenzij hij/zij zelf betrokken is of een financieel voordeel geniet naar aanleiding van jouw onderneming. In dat geval kan er wel een borg worden gevraagd.

### De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimisverordening (onrechtstreeks via [SIFO](#) en de [Waarborgregeling](#)). Door deze verordening mag het totaal aan de-minimissteun dat een onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

## Aanvraagprocedure

Vul het contactformulier in op [www.impulskrediet.be](http://www.impulskrediet.be) of contacteer Impulskrediet via [info@impulskrediet.be](mailto:info@impulskrediet.be) of het telefoonnummer 02/205 17 31. Hefboom gaat na of jij, je activiteit en je investering in aanmerking komt voor een microkrediet en stuurt je een aanvraagformulier op. Deze aanvraagformulieren zijn eveneens terug te vinden op de website.

Meer informatie over de aanvraagprocedure kan je terugvinden op de website [www.impulskrediet.be](http://www.impulskrediet.be)

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Hefboom

T 02 205 17 31

[info@impulskrediet.be](mailto:info@impulskrediet.be)

[www.impulskrediet.be](http://www.impulskrediet.be)



# Microkredieten van microStart

Laatst gewijzigd op 29 jul 2024

## Wat houdt de maatregel in

microStart verstrekt microkredieten van € 500 tot € 25.000 aan ondernemers (incl. vzw's) die geen of gedeeltelijke toegang hebben tot het bankkrediet. Deze microkredieten zijn bestemd voor de opstart of de uitbouw van hun activiteit. Zowel een activiteit in hoofd- als bijberoep zijn mogelijk. De maximale looptijd (afhankelijk van het bedrag) bedraagt 5 jaar en de interestvoet start vanaf 11,13%.

Verder dan financiering geeft microStart voor haar klanten ook (gratis) individuele begeleiding via haar vrijwilligersnetwerk en dit gedurende de hele looptijd van het krediet.

microStart werd in 2010 opgericht door de Franse organisatie 'Association pour le Droit à l'Initiative Economique' (ADIE), de pionier in Europese microfinanciering, BNP Paribas Fortis en het Europese InvesteringsFonds (EIF). VLAIO verleent structurele ondersteuning aan de werking van microStart zodat Vlaamse kredietnemers zo goed mogelijk van start kunnen gaan.

Vanaf juni is het bij microStart niet meer vereist om een borgstelling (fysiek of geldwaarborg) te voorzien bij kredieten van minder dan € 6.000. Een borgstelling blijft bij microStart belangrijk (indicatie van steun in de omgeving en risicobeperking) maar tegelijkertijd blijft hun missie om zo toegankelijk mogelijk te zijn. Ze beogen hiermee de ondernemers met een lagere financieringsnood nog beter te ondersteunen.

## Wie komt in aanmerking

microStart is er voor iedereen (incl. vzw's) die op zoek is naar een krediet om een eigen zelfstandige activiteit op te starten of uit te bouwen en die niet of gedeeltelijk bij de bank terecht kan. De doelgroep zijn verder diegenen die positief antwoorden op de volgende vier vragen:

- heb je financiering nodig voor een professionele activiteit?
- ben je al gestart als zelfstandige of wenst je spoedig op te starten?
- zal je activiteit een inkomen genereren in België?
- val je niet onder een collectieve schuldregeling?

Bij gewone schuldbemiddeling of een afgehandeld faillissement, kom je in principe wel nog in aanmerking voor een lening.

Je kan ook een lening krijgen indien je opstart via een activiteitencoöperatie zoals Starterslabo, Job Yourself of Smart.

## Wat komt in aanmerking

De microkredieten kunnen gebruikt worden voor:

- marktonderzoek: een idee voor je zaak uittesten;
- investeringen in voorraad, materiaal, machines, voertuig, enz.;
- werkkapitaal en huur voor het overbruggen van de eerste maanden;
- administratieve opstartkosten;
- het opvullen van cashflow problemen.

microStart zal steeds bij elke kredietaanvraag de kredietnood goed analyseren om zeker te zijn dat de juiste financiering kan plaatsvinden.

## Wat zijn de financieringsvoorwaarden



De microkredieten hebben de volgende kenmerken:

### Jump (voor starters, of starters van minder dan een jaar oud)

- kredieten van € 500 tot € 15.000 voor een professioneel doeleinde;
- de looptijd van de lening hangt af van het project, tot maximaal 4 jaar;
- rentevoet vanaf 12,13% (vaste rentevoet);
- de dossierkosten bedragen maximum 5%;
- andere voorwaarden hangen af van het concrete project en de concrete situatie;
- iemand uit je omgeving stelt zich borg voor 50% van het bedrag. Deze persoon stelt zich borg omdat hij gelooft in het project en de correcte terugbetaling, maar is bereid om in te springen indien dit nodig zou zijn;
- voor de financiering van kredieten van minder dan € 6.000 is er geen borgstelling meer vereist (niet persoonlijk noch geldwaarborg);
- indien je echt niemand kent, kan in sommige gevallen een geldborg van 25% worden toegestaan.

### Boost (voor wie al meer dan een jaar een zaak heeft)

- kredieten van € 500 tot € 25.000 voor een professioneel doeleinde;
- de looptijd van de lening hangt af van het project, tot maximaal 6 jaar;
- rentevoet vanaf 11,13% (vaste rentevoet)
- de dossierkosten bedragen maximum 5% en worden meteen van het geleende bedrag afgetrokken;
- andere voorwaarden hangen af van het concrete project en de concrete situatie;
- iemand uit je omgeving stelt zich borg voor 50% van het bedrag. Deze persoon stelt zich borg omdat hij gelooft in het project en de correcte terugbetaling, maar is bereid om in te springen indien dit nodig zou zijn;
- voor de financiering van kredieten van minder dan € 6.000 is er geen borgstelling meer vereist (niet persoonlijk noch geldwaarborg);
- indien je echt niemand kent, kan in sommige gevallen een geldborg van 25% worden toegestaan.

Bijzondere kredietformules zijn er onder de vorm van een renteloze lening voor diegene die omwille van religieuze overtuigingen ervoor kiest om geen intrest te betalen. In de plaats betaal je hogere dossierkosten.

Er is ook een groepslening mogelijk voor een vereniging of een vzw als men ervoor kiest een lening in groepsverband aan te gaan.

## Funds For Good: aanvullende microfinanciering

Funds For Good Philanthropy heeft als doelstelling om armoede en ongelijkheid te bestrijden. Zij helpen om mensen zonder vast werk (werkzoekenden, interim) maar met energie en goede ideeën, als ondernemer opnieuw hun plek op de arbeidsmarkt in te nemen.

Funds For Good Philanthropy kent in dit kader leningen op eer (of leningen van het eigen vermogen) toe in combinatie met microkredieten verstrekt door één van hun partners (in Vlaanderen is dat microStart). De verdeling die ze bij de financiering hanteren is: 1/3 van het totaal bedrag van financiering kan via Funds For Good worden ontleend en 2/3 via microStart.

Omdat financiering alleen niet genoeg is bieden zij deze ondernemers daarnaast ook de nodige coaching op maat aan alsook advies en ondersteuning door experts.

Meer informatie kan je terugvinden op [www.fundsforgood.eu](http://www.fundsforgood.eu).

## Aanvraagprocedure

Aanvragen kunnen gebeuren in één van de kantoren van microStart. Voor het Vlaamse Gewest zijn dit de kantoren:

Agentschap Gent  
Voormuide 41  
9000 Gent  
Tel.: 02 888 61 00  
[gent@microstart.be](mailto:gent@microstart.be)

Agentschap Antwerpen  
Uitbreidingstraat 180  
2600 Antwerpen  
Tel.: 02 888 61 00  
[antwerpen@microstart.be](mailto:antwerpen@microstart.be)

Als je van microStart een microkrediet hebt gekregen heb je gratis toegang tot een hele reeks diensten die je helpen bij het runnen van je activiteit: individuele coaching, commerciële tips, marketing-, juridisch of financieel advies, enz. Daarnaast organiseert microStart opleidingen in kleine groepjes over verschillende thema's doorheen het jaar.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Meer informatie kan je terug vinden op de website [www.microstart.be](http://www.microstart.be).

VLAIO

(postadres)

T 0800 20 555

[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

# Tax Shelter voor startende ondernemingen

Laatst gewijzigd op 3 jun 2024

## Wat houdt de maatregel in

Particulieren kunnen een belastingvermindering bekomen in de personenbelasting van 30 of 45% indien zij rechtstreeks nieuwe aandelen verwerven van een startende vennootschap of via een crowdfundingplatform (rechtstreeks of onrechtstreeks via een financieringsvehikel).

Ook indien zij onrechtstreeks deze aandelen verwerven is een belastingvermindering van 30% mogelijk: via nieuwe rechten van deelneming op naam in een openbaar startersfonds of private startersprivak, die op hun beurt investeren in aandelen van startende vennootschappen.

Een kleine vennootschap kan via deze fiscale maatregel maximaal € 500.000 ophalen. Deze maatregel werd uitgebreid met de [Tax Shelter voor scale ups](#), gericht op groeibedrijven van minstens 4 jaar oud. De investeerders kunnen maximum € 100.000 per persoon en per jaar via deze Tax shelter en de Tax shelter voor start ups investeren.

## Wie komt in aanmerking als investeerder

### Wie komt in aanmerking

De investeerder is een rijksinwoner (onderworpen aan de personenbelasting) of een niet-rijksinwoner (onderworpen aan en geregulariseerd in de belasting van niet-inwoners, natuurlijke personen).

Ook de familieleden van de oprichters en de werknemers van de onderneming kunnen dit fiscaal voordeel verkrijgen als ze in de startende onderneming investeren.

### Wie is uitgesloten als investeerder

Deze maatregel kan in principe geen voordeel geven aan bedrijfsleiders voor de investeringen in de vennootschap waarin zij rechtstreeks of onrechtstreeks hun activiteit van bedrijfsleider uitoefenen.

#### Rechtstreekse bedrijfsleider

Zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid van het WIB 92: Bezoldigingen van bedrijfsleiders worden hierbij gedefinieerd als alle beloningen verleend of toegekend aan een natuurlijk persoon die:

- een opdracht als bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of gelijksoortige functies uitoefent;
- in de vennootschap een leidende functie of een leidende werkzaamheid van dagelijks bestuur, van commerciële, financiële of technische aard, uitoefent buiten een arbeidsovereenkomst.

Deze uitsluiting wordt in eerste instantie beoordeeld op het ogenblik van de kapitaalbreng. Na de inbreng mag de investeerder wel bedrijfsleider worden van de vennootschap waarin hij de kapitaalbreng heeft gedaan, op voorwaarde dat hij daarvoor geen vergoeding krijgt. Deze voorwaarde geldt vanaf aanslagjaar 2019. Wanneer deze voorwaarde niet wordt nageleefd gedurende de 48 maanden volgend op de volstorting van de aandelen van de vennootschap, zal een belastingvermeerdering worden toegepast. Die vermeerdering komt overeen met een gedeeltelijke terugname van de voorheen verleende belastingvermindering.

#### Onrechtstreekse bedrijfsleider

Dit is een persoon die een functie van bedrijfsleider uitoefent:

- als vaste vertegenwoordiger van een andere vennootschap;
- door tussenkomst van een andere vennootschap (aannemings- of lastgevingsovereenkomst) waarvan deze personen aandeelhouders zijn.

Vanaf aanslagjaar 2020 is deze uitsluiting niet enkel van toepassing op het ogenblik van de kapitaalbreng, maar ook

gedurende 48 maanden volgend op de volstorting van de aandelen van de vennootschap. Er is geen uitzondering voorzien voor de onbezoldigde bedrijfsleiders. Deze zijn dus steeds uitgesloten.

Is deze informatie nog niet duidelijk? Bekijk dan de voorbeelden in 2.2 Hoe evolueerde de uitsluiting van bedrijfsleiders in de tijd? in de [Circulaire 2020/C/75](#).

### Drempels

De investeerder kan maximum € 100.000 per belastbaar tijdperk investeren via de "Tax shelter voor start ups én scale ups" samen.

De belastingvermindering geldt niet voor het gedeelte van de investering waarmee de investerende belastingplichtige meer dan 30% zou verwerven in de vennootschap. Als de voormelde drempel van 30% wordt overschreden, wordt de belastingvermindering beperkt tot een investering ten belope van de eerste 30%. De berekening van die vertegenwoordiging van 30 % moet gebeuren op basis van het aantal aandelen die het kapitaal vertegenwoordigen. In geval van een kapitaalverhoging, gebeurt de berekening in functie van de toestand na de kapitaalverhoging.

Meer informatie over de berekening van deze vertegenwoordiging kan je terugvinden in 6.1 Welke grenzen zijn bepaald voor de investeringen in de [Circulaire 2020/C/75](#).

## Wie komt in aanmerking als begunstigde vennootschap

### Definitie startende vennootschap

De investering moet gebeuren naar aanleiding van de oprichting van de vennootschap of naar aanleiding van een kapitaalverhoging binnen de 4 jaar na de oprichting ervan. Het gaat in beide gevallen om vennootschappen die ten vroegste op 1 januari 2013 werden opgericht. Een vennootschap wordt geacht te zijn opgericht:

- op datum van de neerlegging van de oprichtingsakte ter griffie van de ondernemingsrechtbank;
- of op datum van een gelijkaardige registratieformaliteit in een andere lidstaat van de EER (Europese Economische Ruimte).

**Wanneer de activiteit van de vennootschap bestaat uit de voortzetting** van een werkzaamheid die voorheen werd uitgeoefend door een natuurlijke persoon of een andere rechtspersoon, wordt de vennootschap geacht te zijn opgericht op het ogenblik van de eerste inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) door die natuurlijke persoon, respectievelijk van de neerlegging van de oprichtingsakte van die andere rechtspersoon ter griffie van de ondernemingsrechtbank of van het vervullen van een gelijkaardige registratieformaliteit door die natuurlijke persoon of andere rechtspersoon in een andere lidstaat van de EER. (Zie ook 3.1. Wat betekent 'startende'? in de '[Circulaire 2020/C/75](#)).

De datum van de inschrijving op de kapitaalverhoging is bepalend voor de berekening van de 4 jaar, niet de datum van de effectieve storting.

### Definitie microvennootschap en kleine vennootschap

Voor het aanslagjaar dat verbonden is met het belastbaar tijdperk waarin de kapitaalbreng wordt gedaan, moet het gaan om een microvennootschap (zoals gedefinieerd in artikel 1:25 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen) of een kleine vennootschap (die op overeenkomstige wijze moet beantwoorden aan de criteria opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen). Dit houdt in dat voor het laatst afgesloten boekjaar niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

	microvennootschap	kleine vennootschap
jaargemiddelde personeelsbestand	10	50
jaaromzet, excl. btw	€ 900.000	€ 11.250.000
balanstotaal	€ 450.000	€ 6.000.000

Opgelet! Deze definities zijn van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de VLAIO-pagina [Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie](#).

Wanneer meer dan één van de criteria wordt overschreden of niet meer wordt overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar. Opgelet! Hiervan wordt éénmalig afgeweken. Zie [Fiscale definitie op deze pagina](#).

In het geval van verbonden vennootschappen, moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal op geconsolideerde (gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

Een vennootschap die haar activiteit start, en dus niet beschikt over deze cijfers, moet de criteria bij het begin van het boekjaar te goeder trouw schatten.

### Andere voorwaarden

Deze maatregel richt zich tot kleine vennootschappen die gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het moet gaan om een binnenlandse vennootschap of een vennootschap uit de EER die in België over een 'Belgische inrichting' beschikt. De vennootschap mag ten vroegste op 1 januari 2013 zijn opgericht.
- De vennootschap mag niet opgericht zijn in het kader van een fusie of splitsing van vennootschappen. In die gevallen gaat het immers niet om een startende vennootschap.
- De vennootschap moet voldoen aan de definitie van een kleine vennootschap (zie hoger).
- De vennootschap mag geen beleggings-, thesaurie- of financieringsvennootschap zijn (voor een definitie zie [Commentaar van art. 2, WIB 92](#))\*.
- De vennootschap mag geen 'vastgoedvennootschap' zijn\*.
- De vennootschap mag niet zijn opgericht met het oog op het afsluiten van management- of bestuurdersovereenkomsten of haar voornaamste bron van inkomsten halen uit management- of bestuurdersovereenkomsten\*.
- De vennootschap is niet beursgenoteerd.
- De vennootschap mag, in het verleden nog geen kapitaalvermindering hebben doorgevoerd, behoudens de kapitaalverminderingen ter aanzuivering van een geleden verlies of om een reserve te vormen tot dekking van een voorzienbaar verlies, of dividenden hebben uitgekeerd.
- De vennootschap maakt niet het voorwerp uit van een collectieve insolventieprocedure of bevindt zich niet in de voorwaarden van een collectieve insolventieprocedure.
- De vennootschap mag de ontvangen sommen niet gebruiken voor de uitkering van dividenden of de aankoop van aandelen, noch voor het verstrekken van leningen\*.
- De vennootschap mag na de storting van de sommen door de belastingplichtige niet meer dan € 500.000 fiscaal aangemoedigde inbrengen ontvangen hebben tijdens haar bestaan. Dit bedrag wordt niet geïndexeerd.

\*Aan volgende voorwaarden moet de vennootschap voldoen gedurende 48 maanden volgend op de volstorting van de aandelen. Als deze voorwaarden niet langer vervuld zijn tijdens deze periode zal de belastingvermindering gedeeltelijk worden teruggenomen.

Meer details over deze voorwaarden zijn terug te vinden in de [Circulaire 2020/C/75](#).

Er zijn geen beperkingen naar activiteitensector waarin de vennootschap actief is.

Vzw's zijn in beginsel niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting en komen dus niet in aanmerking voor deze maatregel. Coöperatieve vennootschappen kunnen aanspraak maken op deze maatregel als aan alle voorwaarden wordt voldaan (zie Circulaire).

### Drempel

De vennootschap mag na de storting van de sommen door de investeerders niet meer dan € 500.000 fiscaal aangemoedigde inbrengen hebben ontvangen tijdens haar bestaan. Deze fiscaal aangemoedigde inbrengen omvatten desgevallend de uitgiftepremies die werden betaald.

## Bijkomende voorwaarden

- De maatregel heeft steeds betrekking op nieuwe aandelen uitgegeven:
  - naar aanleiding van de oprichting van de startende vennootschap;
  - of naar aanleiding van een kapitaalverhoging binnen de vier jaar na de oprichting van de vennootschap.
- Het moet gaan om aandelen op naam, ingeschreven in het aandeelhoudersregister gehouden door de startende vennootschap.
- Die aandelen moeten een fractie vertegenwoordigen van het kapitaal van de startende vennootschap.
- Zij moeten in geld zijn betaald. Inbrengen in natura zijn uitgesloten.
- De aandelen moeten volledig volstort zijn, d.w.z. volledig betaald, naar aanleiding van de oprichting van de vennootschap of de kapitaalverhoging.
- In het geval van een kapitaalverhoging met uitgiftepremie, is de belastingvermindering van toepassing op het bedrag dat werd geïnvesteerd in de betrokken aandelen, uitgiftepremie inbegrepen.
- De verworven aandelen of beleggingsinstrumenten dienen aangehouden te worden gedurende de vier belastbare tijdperken die volgen op de investering.

## Investeren in aandelen van een startende vennootschap

Voor een directe investering in aandelen van een startende vennootschap bedraagt de belastingvermindering:

- 30% van het geïnvesteerde bedrag in kleine vennootschappen;
- 45% van het geïnvesteerde bedrag in microvennootschappen.

De belastingvermindering kan genoten worden voor het aanslagjaar dat betrekking heeft op het inkomstenjaar waarin de investering is gebeurd. De belastingvermindering is niet terugbetaalbaar (geen belastingkrediet) noch overdraagbaar.

## Investeren via erkende crowdfundingplatformen (incl. special purpose vehicle)

### Omvang steun

Voor een investering in aandelen via een erkend crowdfundingplatform of de investering in een nieuw beleggingsinstrument uitgegeven door een financieringsvehikel (dat wordt opgezet door een erkend crowdfundingplatform) bedraagt de belastingvermindering eveneens:

- 30% van het geïnvesteerde bedrag in kleine vennootschappen;
- 45% van het geïnvesteerde bedrag in micro-vennootschappen.

De belastingvermindering kan genoten worden voor het aanslagjaar dat betrekking heeft op het inkomstenjaar waarin de investering is gebeurd. De belastingvermindering is niet terugbetaalbaar noch overdraagbaar.

### Crowdfunding en special purpose vehicle

Bij crowdfunding wordt een beroep gedaan op het grote publiek om gelden in te zamelen voor de financiering van specifieke projecten, doorgaans via een interactieve website (een platform).

Investeerders kunnen rechtstreeks investeren in een onderneming op een crowdfundingplatform maar ook onrechtstreeks via een special purpose vehicle.

Meer informatie op de website van VLAIO [Financiering > Mogelijke financieringsbronnen > Crowdfunding](#).

### Vergunde crowdfundingplatformen

Zowel de rechtstreekse investeringen op een crowdfundingplatform als de investeringen via een financieringsvehikel moeten gebeuren op een vergund crowdfundingplatform dat voldoet aan bepaalde voorwaarden opgelegd door FSMA (de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten). Voor meer info zie [Reglementair kader](#) op de website van VLAIO [Financiering > Mogelijke financieringsbronnen > Crowdfunding](#).

Momenteel zijn dit de platformen die een Nederlandstalige site aanbieden en zich richten op projecten in het Vlaams Gewest en waar deze maatregel kan worden toegepast: [Spreds](#) en [LITA.co](#).

## Investeren via een openbaar startersfonds

### Omvang steun

Voor een investering via een openbaar startersfonds bedraagt de belastingvermindering 30% van het geïnvesteerde bedrag. Dit openbaar startersfonds zal de ontvangen sommen investeren in nieuwe aandelen van startende vennootschappen.

Voor deze investeringen zal de belastingvermindering van toepassing zijn in het aanslagjaar dat volgt op het jaar waarin het startersfonds zijn beleggingsverplichting heeft bereikt. Ook hier geldt dat de belastingvermindering niet terugbetaalbaar is noch overdraagbaar.

De inschrijving moet gebeuren met inbrengen in geld.

### Definitie openbaar startersfonds

Een openbaar startersfonds is een alternatieve instelling voor collectieve belegging (afgekort AICB) die moet worden opgericht in de vorm van een openbare beleggingsvennootschap met een vast aantal rechten van deelneming die investeert in bepaalde beleggingen. Zij staan onder het toezicht van de FSMA die een lijst van deze openbare startersfondsen zal publiceren. Zie [www.fsma.be/nl/instellingen-voor-collectieve-belegging-icb](http://www.fsma.be/nl/instellingen-voor-collectieve-belegging-icb) (Openbare instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht - lijst 2). Momenteel bevat deze lijst nog geen Belgische openbare startersfondsen.

## Investeren via een private startersprivak

### Omvang steun

Voor een investering via een private startersprivak bedraagt de belastingvermindering 30% van het geïnvesteerde bedrag. Deze private startersprivak zal de ontvangen sommen investeren in nieuwe aandelen van startende vennootschappen.

Voor deze investeringen zal de belastingvermindering van toepassing zijn in het aanslagjaar dat volgt op het jaar waarin de private startersprivak zijn beleggingsverplichting heeft bereikt. Ook hier geldt dat de belastingvermindering niet terugbetaalbaar is noch overdraagbaar.

### Definitie private startersprivak

De private startersprivak is een private AICB die moet worden opgericht in de vorm van een beleggingsvennootschap met een vast aantal rechten van deelneming. Zij staan niet onder het toezicht van FSMA, maar moeten zich inschrijven bij FOD Financiën. Meer informatie over de erkenning en een lijst van erkenningen kan je raadplegen op de website van [FOD Financiën](#). Momenteel is [Torus Capital](#) actief als private startersprivak.

## Aanvraagprocedure

Om te kunnen genieten van de belastingvermindering moeten er jaarlijks documenten worden bezorgd aan de investeerder. Een afschrift hiervan moet vanaf 1 januari 2020 via elektronische weg worden bezorgd aan de Administratie.

### Investing in nieuwe aandelen van startende vennootschappen, al dan niet uitgegeven via een crowdfundingplatform, en investering in nieuwe beleggingsinstrumenten uitgegeven door een financieringsvehikel

- een document voor het jaar van verwerving van de aandelen van de startende vennootschap (al dan niet via een crowdfundingplatform) of van de nieuwe beleggingsinstrumenten waarin wordt bevestigd dat de startende vennootschap aan alle voorwaarden voldoet;
- een document voor elk van de vier jaren volgend op het jaar waarvoor de belastingvermindering wordt verleend waarin wordt bevestigd dat:
  - de aandelen of beleggingsinstrumenten nog steeds in het bezit zijn van de investeerder op 31 december van het belastbaar tijdperk;
  - de startende vennootschap nog steeds voldoet aan bepaalde voorwaarden;
- een document voor het jaar van vervreemding van de aandelen of beleggingsinstrumenten indien de investeerder ze vervreemdt binnen de 48 maanden na de verwerving ervan.

De startende vennootschap of het financieringsvehikel moet de belastingplichtige deze documenten bezorgen vóór 31 maart van het jaar dat volgt op het jaar van de verwerving van de volledig volstorte aandelen of de nieuwe beleggingsinstrumenten en van de vier daaropvolgende jaren.

### Investing in rechten van deelneming in een openbaar startersfonds of een private startersprivak

- een document voor het belastbaar tijdperk waarin de datum van 31 december valt waarop aan de investeringsvoorwaarden is voldaan (= jaar waarvoor de belastingvermindering wordt toegekend);
- een document voor elk van de vier jaren volgend op het jaar waarvoor de belastingvermindering wordt verleend;
- een document voor het jaar van vervreemding van de rechten van deelneming indien ze worden vervreemd binnen de periode van 48 maanden na het einde van het belastbaar tijdperk waarvoor de belastingvermindering wordt toegekend.

Het openbaar startersfonds of de private startersprivak moet deze documenten bezorgen aan de belastingplichtige vóór 31 maart van het jaar dat volgt op het belastbare tijdperk waarin de datum van 31 december valt waarop het openbaar startersfonds of de private startersprivak aan de investeringsvoorwaarden voldoet (= jaar waarvoor de vermindering wordt toegekend) en van de vier daaropvolgende jaren.

Meer informatie over de inhoud van deze documenten kan je terugvinden bij [7.2 Wat moeten de verantwoordingsstukken vermelden? in de Circulaire 2020/C/75](#).

Sinds 28 januari 2020 worden er nieuwe attesten voorgesteld. Deze informatie kan je terugvinden op [de website van Financiën](#) (zie particulieren > belastingvoordelen > Tax Shelter – Investeren in een startende onderneming): [financien.belgium.be/sites/default/files/downloads/116-modelattesten-20200131.pdf](https://financien.belgium.be/sites/default/files/downloads/116-modelattesten-20200131.pdf).

Een kopie van deze attesten moet tevens elektronisch worden bezorgd aan de administratie. Dit gebeurt via de toepassing Belcotax-on-web. Deze toepassing is toegankelijk via het adres: [finances.belgium.be/nl/E-services/Belcotaxonweb](https://finances.belgium.be/nl/E-services/Belcotaxonweb).

KMO Centrum Brussel II – Documentatiecentrum – Bedrijfsvoorheffing  
Kruidtuinlaan 50, bus 3406  
1000 Brussel  
Tel.: 0257 529 90  
[Kmo.bv.bru2.prp.pme@minfin.fed.be](mailto:Kmo.bv.bru2.prp.pme@minfin.fed.be)



## Cumulatie

Deze maatregel is niet van toepassing op aandelenparticipaties die reeds genieten van het [Vriendenaandeel](#).

Voor eenzelfde uitgave mag er ook geen cumul zijn met volgende fiscale voordelen:

- de belastingvermindering voor de verwerving van werkgeversaandelen;
- de belastingvermindering voor uitgaven voor een ontwikkelingsfonds.

## Terugname van de belastingvermindering

### In welke situaties

Wanneer bepaalde voorwaarden niet worden gerespecteerd tijdens de termijn van 48 maanden, zal de fiscus bij de investeerder een belastingvermeerdering toepassen. Deze (gedeeltelijke) terugname van de belastingvermindering is mogelijk in 5 gevallen. Meer informatie en voorbeelden kan je raadplegen in 6.5. In welke gevallen is een belastingvermeerdering mogelijk? in de [Circulaire 2020/C/75](#).

### Niet bij faling

Deze terugname geldt niet bij faling van de vennootschap. Dit wordt verduidelijkt in het eerste geval 'A. De investeerder behoudt zijn investering niet gedurende 48 maanden' in de rubriek 6.5:

Wanneer de investeerder voor één van de vier belastbare tijdperken die volgen op het belastbaar tijdperk waarvoor de vermindering is verleend, niet kan aantonen dat hij de aandelen of beleggingsinstrumenten nog in zijn bezit heeft, en de datum van overdracht onbekend is, zal er worden van uitgegaan dat hij ze op 1 januari van dat jaar heeft vervreemd.

Onder 'overdragen' moet ook worden verstaan: de sluiting van de vereffening van de vennootschap waarin werd geïnvesteerd, van het financieringsvehikel, het openbaar startersfonds of de private startersprivak.

Wanneer de sluiting van de vereffening het gevolg is van de faillietverklaring van de vennootschap waarin werd geïnvesteerd, moet niet meer worden voldaan aan de voorwaarde van behoud van de investering vanaf het belastbare tijdperk waarin die sluiting van de vereffening ten gevolge van faillietverklaring heeft plaats gevonden.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

## Contact

Bijkomende informatie over deze maatregel kan je terugvinden op [de website van Financiën](#) (zie particulieren > belastingvoordelen > Tax Shelter – Investeren in een startende onderneming).

Meer informatie over dit fiscaal voordeel, met als juridische basis [artikel 145<sup>^</sup>26, WIB 92](#) kan je ook vinden in:

- de [Circulaire 2020/C/75 over de belastingvermindering Tax shelter voor startende ondernemingen \(vennootschappen\)](#), aangevuld met de [Circulaire 2022/C/53 over de belastingvermindering tax shelter voor startende vennootschappen \(start-ups\) of groeibedrijven \(scale-ups\) – Verdubbeling van het maximumbedrag dat de vennootschappen mogen ontvangen](#);
- of gebundeld in de ComIB92, [Commentaar van art. 145<sup>^</sup>26, WIB 92](#) in de databank Fisconetplus.

FOD Financiën publiceerde ook een documentatiemap [Tax Shelter](#). Wie zich wil verdiepen in het onderwerp kan er o.m. de wetgeving, rechtspraak en rulings gebundeld terugvinden over o.m. deze tax shelter regeling.

FOD Financiën

Contactcenter

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be/nl/particulieren/belastingvoordelen/tax-shelter](https://financien.belgium.be/nl/particulieren/belastingvoordelen/tax-shelter)

# Vriendenaandeel

Laatst gewijzigd op 18 jan 2024

## Wat houdt de maatregel in

Met het Vriendenaandeel van PMV moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om rechtstreeks kapitaal te investeren in kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), gevestigd in het Vlaamse Gewest. De particuliere investeerder (vriendenaandeelhouder) krijgt in ruil gedurende 5 jaar een belastingkrediet van 2,5% op het geïnvesteerde bedrag. Een kmo kan zo tot € 300.000 extra kapitaal ophalen.

Vriendenaandelen kunnen gecombineerd worden met [Winwinleningen](#) tot een plafond van € 75.000 (voor de Vriendenaandeelhouder-kredietgever) en € 300.000 (voor de emittent-kredietnemer).

Enkel vennootschappen met rechtspersoonlijkheid kunnen Vriendenaandelen uitgeven.

## Wie komt in aanmerking als investeerder (vriendenaandeelhouder)

### Definitie vriendenaandeelhouder

De vriendenaandeelhouder moet op de datum waarop het Vriendenaandeel wordt onderschreven voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- hij/zij is een natuurlijk persoon die een vriendenaandeel onderschrijft buiten het kader van zijn/haar handels- of beroepsactiviteiten
- deze natuurlijke persoon moet gelokaliseerd zijn in het Vlaamse Gewest voor de personenbelasting
- deze natuurlijke persoon mag geen werknemer zijn van de begunstigde kmo (emittent)
- de vriendenaandeelhouder, de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner mogen niet benoemd zijn of optreden als bestuurder, zaakvoerder of een vergelijkbaar mandaat hebben in de begunstigde kmo (emittent)
- de vriendenaandeelhouder, de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner mogen niet meer dan 10% van de aandelen (of converteerbare effecten) en van de stemrechten bezitten
- de vriendenaandeelhouder, de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner mogen 24 maanden voorafgaand aan de volstorting van het Vriendenaandeel niet uit het vennootschapsvermogen van de emittent getreden zijn

Aan deze voorwaarden moet dus worden voldaan op datum van de verbintenis om te investeren en niet de datum van de uitvoering (dit is de volstorting) ervan.

### Drempel van € 75.000

Als particulier kan je als kredietgever van de Winwinlening en/of vriendenaandeelhouder niet meer dan € 75.000 ter beschikking stellen aan één of meer begunstigde kmo's.

De vriendenaandeelhouder kan wel een groter bedrag dan € 75.000 investeren in de kmo. Voor dat surplus zal door PMV-Waarborgen nv wel geen overeenkomst opgemaakt worden die als "Vriendenaandeel" in aanmerking komt, zonder echter afbreuk te doen aan de geldigheid van de transactie voor wat betreft het surplus.

## Wie komt in aanmerking als emittent (begunstigde kmo)

### Definitie kmo (emittent)

Als begunstigde onderneming (emittent) komen alle kmo's met rechtspersoonlijkheid in aanmerking met een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest. Deze vennootschappen moeten voldoen aan de Europese kmo-definitie:

- minder dan 250 werknemers tewerkstellen

- jaaromzet niet hoger dan € 50 miljoen en/of balanstotaal niet hoger dan € 43 miljoen
- voldoen aan het zelfstandigheids criterium: Dat wil zeggen dat de geconsolideerde cijfers – als er een deelnemingsrelatie bestaat met andere ondernemingen van 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten – moeten voldoen aan bovenvermelde criteria. Een groter aandeelhouderschap door risicokapitaalmaatschappijen, universiteiten of onderzoekscentra zonder winstoogmerk, is wel toegestaan.

Een onderneming die één van deze criteria overschrijdt, wordt beschouwd als grote onderneming.

### Andere voorwaarden

Bovendien moet de begunstigde kmo gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoen:

- de kmo heeft een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest en heeft rechtspersoonlijkheid
- de kmo mag geen beleggings-, thesaurie- of financieringsvennootschap zijn\*
- de kmo mag geen immo-vennootschap zijn voor eigen onroerend goed of waarin de vriendenaandeelhouder, de echtgenoot, de echtgenote of wettelijk samenwonende partner of hun kinderen een bestuursmandaat bekleden of hieruit inkomsten hebben\*
- de kmo is geen managementvennootschap\*
- de kmo is niet beursgenoteerd
- de kmo mag geen kapitaalvermindering, inkoop van eigen aandelen of een andere vermindering of verdeling van het eigen vermogen doorgevoerd hebben, 24 maanden voorafgaand aan de volstorting van het vriendenaandeel (behoudens de vermindering van het kapitaal of het eigen vermogen die uitsluitend het gevolg is van een uittreding van één of meerdere aandeelhouders van de begunstigde kmo (emittent) lastens het vennootschapsvermogen)
- de kmo mag geen 'rechtstreekse deelneming' aanhouden in een vennootschap gevestigd in een 'belastingparadijs'. De kmo doet ook geen betalingen aan vennootschappen die gevestigd zijn in een van deze belastingparadijzen, waarvan niet kan worden aangetoond dat ze zijn verricht in het kader van werkelijke en oprechte verrichtingen die het gevolg zijn van rechtmatige financiële of economische behoeften en die in totaal meer bedragen dan € 100.000 per belastbaar tijdperk.\*

\*Aan deze voorwaarden moet de kmo voldoen gedurende 60 maanden volgend op de volstorting van de Vriendenaandelen. De termijn van 60 maanden begint te lopen op de dag na de volstorting.

### Aanvaardbare vennootschapsvorm

Enkel volgende vennootschappen met rechtspersoonlijkheid kunnen Vriendenaandelen uitgeven: de naamloze vennootschap (nv), de besloten vennootschap (bv), de coöperatieve vennootschap (cv), de Europese (coöperatieve) vennootschap, het Europees economische samenwerkingsverband, een vennootschap onder firma (vof), de commanditaire vennootschap (CommV) en de landbouwondernemingen (onder de vorm van een vof of CommV).

Zelfstandigen, een maatschap, een vereniging zonder winstoogmerk (vzw), een (private) stichting (van openbaar nut) en een feitelijke vereniging komen dus NIET in aanmerking.

### Bijkomende voorwaarden

- Een Vriendenaandeel is een aandeel op naam en vertegenwoordigt een fractie van het kapitaal of het eigen vermogen van de kmo (emittent).
- Het Vriendenaandeel kan alleen verworven worden door een inbreng in vers geld en op voorwaarde van een volledige volstorting. Deze volstorting mag niet gebeurd zijn voor 11 februari 2021.
- De ontvangen gelden kunnen enkel worden gebruikt voor ondernemersdoeleinden.
- Je kan leningen of converteerbare effecten niet omzetten in Vriendenaandelen.
- Het volstorte bedrag van de Vriendenaandelen bedraagt maximum € 75.000 per Vriendenaandeelhouder en € 300.000 per emittent.
- Het totale openstaande bedrag, in hoofdsom kan bij een kmo in het kader van één of meer Winwinleningen en één of meer volstorte Vriendenaandelen nooit meer bedragen dan maximum € 300.000.
- Als particulier kan je als kredietgever van de winwinlening en/of vriendenaandeelhouder niet meer dan € 75.000 ter

beschikking stellen aan één of meer begunstigde kmo's.

- Als begunstigde kmo mag je de ontvangen sommen uit het Vriendenaandeel niet gebruiken om:
  - dividenden uit te keren, met inbegrip van de uitkering van liquidatiereserves of de aankoop van aandelen
  - leningen te verstrekken.
- Je kan geen winwinlening gebruiken voor de volstorting van Vriendenaandelen.

## Fiscaal voordeel vriendenaandeelhouder

Het fiscaal voordeel voor de vriendenaandeelhouder bestaat uit een jaarlijks belastingkrediet van 2,5% op het gestorte bedrag, voor maximaal vijf jaar.

De berekeningsbasis is het aantal dagen dat het Vriendenaandeel (volstort) in het belastbare tijdperk is aangehouden, met een maximum van € 75.000 per belastingplichtige.

Het belastingkrediet kan niet naar de volgende aanslagjaren worden overgedragen.

Het fiscaal voordeel vervalt op de dag van het faillissement van de emittent, de beslissing van ontbinding van de emittent, de overdracht van (deel van) de Vriendenaandelen of het overlijden van de Vriendenaandeelhouder.

De vriendenaandeelhouder (belastingplichtige) houdt de registratiebrief, de uitgifteovereenkomst en het verslag ter beschikking van de fiscus en het controleorganisme.

## Aanvraagprocedure

### Opstellen uitgifteovereenkomst Vriendenaandeel

Binnen een termijn van 3 maanden na de volstorting moet er een uitgifteovereenkomst vriendenaandeel worden opgemaakt.

Dit is een schriftelijke verklaring waarin de partijen bevestigen dat de Vriendenaandeelhouder door middel van een kapitaalbreng heeft ingetekend op nieuw uitgegeven aandelen van de emittent, in overeenstemming met de opgelegde voorwaarden.

Deze uitgifteovereenkomst kan je [online opmaken](#) op basis van een aantal gegevens. Meer informatie kan je terugvinden op de website van PMV in de rubriek [Voorwaarden Vriendenaandeel > Voorwaarden voor de uitgifte overeenkomst](#). Je kan op de website ook een voorbeeld van de uitgifteovereenkomst raadplegen in de rubriek [Veelgestelde vragen over het Vriendenaandeel > Hoe maak ik een geldige uitgifteovereenkomst op](#).

### Opstellen van een verslag van de revisor of externe accountant

Om de particuliere investeerder te beschermen moet er overeenkomstig de vennootschapswetgeving een verslag worden opgesteld over de uitgifteprijs van de Vriendenaandelen. Dit verslag moet positief worden beoordeeld door een bedrijfsrevisor of een externe accountant (die niet in loondienst is van de emittent). Dit verslag wordt als bijlage bijgevoegd bij de uitgifteovereenkomst Vriendenaandeel.

### Registratie bij PMV

De uitgifteovereenkomst en het verslag over de uitgifteprijs moet je binnen 3 maand na de volstorting van de Vriendenaandelen overmaken aan PMV om te registreren. Dit kan digitaal via [vriendenaandeel@pmv.eu](mailto:vriendenaandeel@pmv.eu).

Vervolgens wordt nagegaan of aan alle voorwaarden werd voldaan (inclusief de controle van de plafonds). Daarnaast is vereist dat de bedragen ook volledig volstort worden om het Vriendenaandeel te genieten. Binnen de maand volgt dan de registratie of de weigering.

## Cumulatie

Dit belastingkrediet is niet van toepassing op aandelenparticipaties die reeds genieten van volgende federale

steunmaatregelen:

- [Tax Shelter voor startende ondernemingen](#)
- [Tax Shelter voor scale ups \(groeibedrijven\)](#)

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

PMV

T 02 229 52 77

[vriendenaandeel@pmv.eu](mailto:vriendenaandeel@pmv.eu)

[pmv.eu/product/vriendenaandeel](http://pmv.eu/product/vriendenaandeel)

Audrey De Pauw

# Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies

Laatst gewijzigd op 5 jun 2024

## Wat houdt de maatregel in

Kmo's kunnen via de kmo-portefeuille van VLAIO een subsidie bekomen voor bepaalde externe opleidingen of advies bij geregistreerde dienstverleners. Kleine ondernemingen krijgen 30% subsidie tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis. Middelgrote ondernemingen krijgen 20% subsidie, eveneens tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis.

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cyberssecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

## Wie komt in aanmerking

De kmo-portefeuille richt zich tot beoefenaars van vrije beroepen, kleine en middelgrote ondernemingen met een [aanvaardbare rechtsvorm](#), vestiging in het Vlaamse Gewest en een [aanvaardbare hoofdactiviteit](#).

Een onderneming is klein of middelgroot wanneer zij cumulatief aan volgende voorwaarden voldoet:

Criteria	ko	mo
Tewerkstelling	minder dan 50	minder dan 250
ofwel jaaromzet	maximum €10 miljoen	maximum €50 miljoen
ofwel balanstotaal	maximum €10 miljoen	maximum €43 miljoen

## Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie ook [vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/voorwaarden/de-europese-kmo-definitie](#)).

Vzw's komen niet in aanmerking voor de subsidies van de kmo-portefeuille (sommige vzw's komen wel in aanmerking voor de [Managementadvies subsidie voor de sociale economie](#) of de [Werkbaarheidscheque](#)).

Je kan de subsidie enkel aanvragen voor '[werken in je bedrijf](#)' in de vestiging in het Vlaams Gewest.

## Wat komt in aanmerking

Enkel de opleidingen en adviezen die kaderen binnen een van de volgende acht toekomstgerichte thema's komen in aanmerking voor steun:

- **Bedrijfsstrategie:** de koers en structuur van je onderneming bepalen om zo de strategische bedrijfsdoelstellingen te bereiken.
- **Beroepsspecifieke competenties:** kennis en vaardigheden verwerven in een bepaald vaktechnisch gebied, nodig om de kerntaken van een functie of beroep uit te oefenen. Voor dit thema werd een lijst opgesteld van subsidiabele diensten die kan je raadplegen in pdf of via een online lijst. Enkel opleidingen of adviezen die op deze lijst staan kunnen worden gesubsidieerd.
- **Digitalisering:** inzetten op het gebruik van digitale technologieën, innovaties en data die leiden tot nieuwe activiteiten of wijzigingen in bestaande activiteiten op het vlak van hardware, software, onlinetoepassingen en cyberssecurity.

- **Duurzaamheid:** streven naar een efficiënter gebruik van grondstoffen, onderdelen en producten met respect voor milieu en maatschappij.
- **Financiële geletterdheid:** financiële en boekhoudkundige kennis verwerven die nodig is om een onderneming succesvol te beheren.
- **Innovatie:** antwoord bekomen op een specifieke technologische kennisvraag over een product, proces of dienst.
- **Internationalisering:** de nodige kennis verweven om internationaal te ondernemen.
- **Personneelsmanagement:** het personeelsbeleid uitwerken met als doel een goed functionerende arbeidsorganisatie.

Voor de thema's wordt een brede interpretatie gehanteerd. Alle diensten die inhoudelijk gelinkt kunnen worden aan een thema kunnen worden gesteund. Bij twijfel kan je contact opnemen met jouw dienstverlener. Enkel voor de beroepsspecifieke competenties wordt met een specifieke lijst gewerkt.

## Opleiding

Met de kmo-portefeuille kan de kostprijs van opleidingen, bij een geregistreerde dienstverlener, gevolgd door de werkende in een onderneming gesubsidieerd worden. Elke opleiding moet bijdragen tot het verbeteren van het huidige of het toekomstige bedrijfsfunctioneren van de onderneming en gericht zijn op de kernprocessen van de onderneming.

Afstandsleren of e-learningformules komen enkel in aanmerking indien er rechtstreekse interactie voorzien is met de lesgever, dit kan digitaal (bv. rechtstreekse chat of forum) of fysiek.

Voor elke opleiding moet een gepersonaliseerd vormingsattest worden uitgereikt en moet de opleidingsverstrekker een aanwezigheidslijst bijhouden.

Voorbeelden: informaticacursus, taaltraining in kader van internationalisering, managementtraining, opleiding balans lezen, ...

## Advies

Advies in de kmo-portefeuille zijn schriftelijke raadgevingen verstrekt door een geregistreerde dienstverlener, gericht op de kernprocessen van de onderneming, bedoeld om de werking van jouw onderneming te verbeteren. De raadgevingen stellen je in staat om correcte en fundamenteel onderbouwde beslissingen te nemen voor jouw bedrijf.

Er zijn 2 mogelijke vormen van advies:

1. Schriftelijke aanbevelingen die een probleem analyseren, een concreet advies geven, een implementatieplan helpen opstellen en begeleiding bij implementeren.
2. Schriftelijke aanbevelingen die kansen en oplossingen signaleren, ze in kaart brengen en onderzoeken.

Voorbeelden: marktanalyse maken; investeringsanalyse maken; adviezen met het oog op het afsluiten van joint-ventures; identificeren, analyseren, bestuderen van mogelijke technische problemen, invloedsparameters of belemmeringen die zich stellen rond een beoogde innovatie; advies omtrent merkstrategie, advies over digitalisering of gebruik van artificiële intelligentie binnen de bedrijfsvoering, ...

Uitgesloten: advies over gewone bedrijfsuitgaven, wettelijk verplichte adviezen.

## Omvang steun

### Kleine onderneming

Voor een kleine onderneming wordt een steunpercentage van 30% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.

### Middelgrote onderneming

Voor een middelgrote onderneming wordt een steunpercentage van 20% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.



## Cybersecurity en energie-efficiëntie

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cybersecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

### Extra toelichting

- Het aanvaardbare projectbedrag voor opleiding dient minimum € 100 te bedragen;
- Het aanvaardbare projectbedrag voor advies dient minimum € 500 te bedragen;
- Een project moet worden afgewerkt vóór afloop van het daaropvolgende jaar (bv. een aanvraag ingediend op 5 april 2024 moet worden afgewerkt vóór 31 december 2025);
- Welke kosten:
  - Opleidings- of advieskost;
  - Catering bij opleiding tot € 25 per persoon per dag;
  - Cursusmateriaal voor zover dit uitsluitend wordt gebruikt tijdens de opleiding;
  - Verplaatsingskosten docent.
- Btw wordt niet gesubsidieerd.

### De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/wat-is-de-kmo-portefeuille](https://vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/wat-is-de-kmo-portefeuille).

## Aanvraagprocedure

De aanvraagprocedure voor de kmo-portefeuille gebeurt volledig digitaal. Als je voor de eerste keer een subsidieaanvraag wil doen, moet je je onderneming eerst [registreren](#).

Elke [subsidieaanvraag gebeurt online](#) nadat je een overeenkomst voor advies hebt afgesloten met je dienstverlener of een persoon die werkt binnen je onderneming hebt ingeschreven voor een opleiding. De [gebruikershandleiding van de kmo-portefeuille](#) helpt je om vlot een subsidieaanvraag in te dienen. Zo moet je eerst jouw eigen aandeel storten, waarna de subsidie vanuit VLAIO gestort wordt. Pas dan kan de dienstverlener rechtstreeks vanuit de 'kmo-portefeuille' betaald worden.

Vooraleer je jouw aanvraag indient moet je al een overeenkomst afgesloten hebben met een geregistreerde dienstverlener. Best vraag je dan zo snel mogelijk de subsidie aan. Dit moet gebeuren binnen de 14 kalenderdagen na aanvang van de prestaties.

## Geregistreerde dienstverlener

Een dienstverlener kan je zoeken op de website via de module [Zoek een geregistreerde dienstverlener](#).

Informatie over de registratieprocedure voor dienstverleners kan je terugvinden op de website [vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/kmo-portefeuille-voor-dienstverleners](https://vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/kmo-portefeuille-voor-dienstverleners).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Kmo-portefeuille

T 1700

[kmo-portefeuille@vlaanderen.be](mailto:kmo-portefeuille@vlaanderen.be)

[vlaio.be/kmo-portefeuille](http://vlaio.be/kmo-portefeuille)

# Wedstrijden voor ondernemers

Laatst gewijzigd op 16 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Er worden jaarlijks heel wat wedstrijden voor starters en ondernemers georganiseerd. Vaak vanuit de overheid of met steun van een overheid, maar er zijn uiteraard heel wat privé-initiatieven. De prijzen zijn zeer divers: een geldprijs, coaching trajecten, toeleiding naar netwerken of toeleiding naar financiering. Bij wijze van voorbeeld geven we hier een overzicht van een aantal lopende wedstrijden voor ondernemers in Vlaanderen.

## Starten

### Start Academy for young entrepreneurs

'Start Academy' richt zich tot hoger onderwijs studenten en is zowel een academie als een wedstrijd. Tijdens het wedstrijdjaar worden verschillende workshops en webinars georganiseerd en kan er een beroep worden gedaan op de ondersteuning van ervaren coaches en experts. Je kan zowel individueel als in team meedoen. De best uitgewerkte ideeën worden beloond met waardevolle prijzen, waaronder een startkapitaal van €1.500. Op 4 november 2024 starten de inschrijvingen Start Academy '24 - '25. Inschrijven kan tot dinsdag 18 februari 2025. Meer info op [www.vlajo.org/aanbod/start-academy](http://www.vlajo.org/aanbod/start-academy).

### Starter van het jaar

Jaarlijks organiseert Unizo een wedstrijd rond 'de Starter van het jaar'. Kandidaat stellen kon tot 26 januari 2024, de officiële uitreiking volgde op 19 februari 2024. De winnaar ontvangt naast de award ook 1 jaar lidmaatschap van de organisatie en bekendheid via de verschillende mediakanalen. Meer informatie over het verloop is te vinden op de [website van Unizo](#).

## Ondernemen & innoveren

### Belooftevolle KMO en KMO van het jaar

De 'UNIZO Kmo van het jaar' is een prijs voor de beste Vlaamse kmo die zich onderscheidt in de belangrijkste domeinen van de bedrijfsvoering. Met deze titel schittert de winnende kmo één jaar lang zowel in de media als op verschillende UNIZO-events. Meer info is na te lezen op [www.unizokmovanhetjaar.be](http://www.unizokmovanhetjaar.be). Deelnemen kon door een dossier in te dienen voor 15 september 2024.

### Onderneming en Scale-up van het jaar

'Onderneming van het Jaar' en de 'prijs van de Vlaamse regering voor de Scale-up van het Jaar' zijn begeerde bekroningen in België. Een titel die is weggelegd voor het kruim van de Belgische ondernemingen die zich onderscheiden op het vlak van ondernemerschap, innovatie, strategie, doorzettingsvermogen, internationalisatie en verantwoord bestuur. De winnaar oogst bewondering van de hele wereld en geniet heel wat media-aandacht. Bovendien opent de titel deuren naar nieuwe markten en klanten. Meer info over het wedstrijdverloop op [www.ey.com/nl.be/eoy/selectie](http://www.ey.com/nl.be/eoy/selectie).

### Womed Award en De Belofte

Jaarlijks worden de 'Womed Award' en de 'Award voor de Belofte' uitgereikt aan twee vrouwelijke ondernemers met een grote dosis dynamiek, visie en engagement. De winnaars van de prijs vervullen gedurende 12 maanden actief de rol van ambassadrice voor het vrouwelijk ondernemerschap. Meer info over het wedstrijdverloop op [vrouwennet.be/womedaward](http://vrouwennet.be/womedaward). Je kandidaat stellen voor de award 2024 tot 24 november 2024. De prijs wordt uitgereikt op 1 april 2025.

### VLAIO Award

Vanaf 2024 zet VLAIO jaarlijks bedrijven in de kijker als straffe ambassadeurs die met hun project een betekenisvolle impact maken. De VLAIO AWARD bekroont innovatieve professionele projecten: één met een belangrijk economisch succes, één met een grote sociale meerwaarde en één met een opvallende ecologische impact. Kmo's die in de laatste vijf jaar

minstens één project met VLAIO-steun succesvol afwerken, kunnen deelnemen. De kandidaturen moesten binnen zijn uiterlijk op 3 januari 2024 om 17u. Meer informatie zoals het reglement en het kandidaatstellingsformulier kan je terugvinden via de [VLAIO-website](#).

## Duurzaam Ondernemen

### Radicale vernieuwers

**Radicale Vernieuwers** is een wedstrijd van de Sociale InnovatieFabriek in samenwerking met Cera en VLAIO. Er wordt gezocht naar burgers, bedrijven, maatschappelijke bewegingen, overheden of instellingen met nieuwe oplossingen voor wonen, klimaat, mentaal welzijn, inclusie, zorg, armoede .... Het prijzenpakket bestaat uit een podcastaflevering, 20 u consultancy, € 1000 om je project verder vorm te geven en een promotiepakket om bekend te worden in Vlaanderen en Brussel. Je kon tot 9 oktober 2024 je kandidaat stellen op de website.

### Belgian Business Award for the environment

Vanaf 2024 reikt het VBO de 'Circular Business Awards' uit, als opvolger van de 'Belgian Business Award for the environment'. Hiermee worden ondernemingen beloond die met succes een circulair businessmodel omarmen en duurzame en economisch haalbare innovatie en ecodesign toepassen. Zowel kleine en grote ondernemingen mogen deelnemen, evenals start-ups of reeds lang actieve bedrijven. Een kandidatuur indienen kon van 1 juni tot en met 31 oktober 2023. De awarduitreiking vond plaats op 14 maart 2024. Meer info op [www.circularbusinessawards.be](http://www.circularbusinessawards.be).

### BKRK-award

De BKRK-award is een wedstrijd met een focus op vakmanschap en ondernemerschap. Ze bestaat uit het ontwikkelen van een product, dienst of onderzoek dat het authentieke vakmanschap vertegenwoordigt in gebruik, techniek, materiaal en duurzaamheid. Het product of project wordt ontwikkeld vanuit een innovatieve en hedendaagse relevantie. Bokrijk en VAKlab zijn de organisatoren, in 2025 staat het thema grondstoffen centraal. Inschrijven kan tot 6 april 2025. Meer informatie op [www.bokrijk.be/nl/bkrk-award](http://www.bokrijk.be/nl/bkrk-award).

### SE'nSE Fonds

De Stichting voor Toekomstige Generaties lanceert jaarlijks een projectoproep voor het SE'nSE Fonds, een zaakkapitaalfonds voor milieugerichte start-ups. Tot 5 start-ups maken kans op een bedrag van maximaal € 50.000 aan zaakkapitaal. SE'nSE richt zich op startende ondernemers die gevestigd zijn in België en een project ontwikkelen met een positieve invloed op het milieu. Alle informatie vind je terug op [www.foundationfuturegenerations.org/nl](http://www.foundationfuturegenerations.org/nl). Een kandidaatdossier indienen voor de huidige negende projectoproep kon tot en met 19 juni 2024 (middernacht).

### VITO4STARTERS

Met deze wedstrijd ondersteunt VITO jonge kmo's (oprichting vereist tegen de start van de steunperiode en maximum 5 jaar) die bijdragen tot meer duurzaamheid met technische kennis, een proof-of-concept en/of toegang tot infrastructuur. Alle Vlaamse starters met een project of concept dat inzet op duurzaamheid kunnen zich inschrijven. Heb je een idee om materialen of processen meer circulair te maken? Heb je een proces ontwikkeld dat de CO2-uitstoot verlaagt of minder water verbruikt? Of heb je een intelligent of efficiënt energiesysteem bedacht? Dan is VITO4STARTERS het ideale programma om deze ideeën te laten groeien. Meer informatie vind je terug op [vito.be/nl/vito4starters](http://vito.be/nl/vito4starters). De uiterste inschrijvingsdatum was 19 mei 2024. De winnaar krijgt VITO-ondersteuning ter waarde van € 50.000. Bij de tweede en derde plaats gaat het om € 30.000 en € 20.000.

## Creatief Ondernemen

### Belgian Fashion Awards - BFA

Met deze wedstrijd wil men lokale modemerken in de spotlights zetten. Alle informatie is terug te vinden op: [www.belgianfashionawards.be](http://www.belgianfashionawards.be). Een kandidatuur indienen kon tot 31 augustus 2024. Om in aanmerking te komen moet het merk minstens drie jaar actief zijn en opgericht zijn in België. Het is het publiek die de winnaar kiest. Nog tot 15 november 2024 kan je stemmen voor één van de 10 geselecteerde merken.

### Henry van de Velde Awards

De Henry van de Velde Awards van Flanders DC tonen en lauweren zowel nationaal als internationaal Vlaamse ontwerpers, bedrijven, producten, projecten en diensten die vanuit design, oplossingsgericht en richtinggevend, een positieve impact hebben op de economie en de samenleving. Aanmelden voor de editie 2025 kon tot 31 mei 2024. Alle informatie is te vinden op [www.henryvandevelde.be](http://www.henryvandevelde.be).

## Internationaal Ondernemen

### Flanders International Business Awards

Met de Flanders International Business Awards zet FIT bedrijven in de kijker met opvallende exportresultaten, uitzonderlijke investeringsdossiers en unieke verhalen van startups. Deze awards zijn de opvolger van de [Leeuw van de Export](#), die tussen 2002 en 2022 Vlaamse exporterende bedrijven in de kijker zette. Meer informatie over de nieuwe awards is te vinden op [www.flandersinternationalbusinessawards.be](http://www.flandersinternationalbusinessawards.be). Een aanvraag indienen voor deze award kon tot 6 september 2024. Op 6 november 2024 zal de awarduitreiking plaatsvinden in Brussels Airport.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

## Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

T 0800 20 555

[info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be)

[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

# Premies op gemeentelijk en stedelijk niveau

Laatst gewijzigd op 31 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Een aantal steden/gemeenten trachten het ondernemerschap te ondersteunen door het verstrekken van subsidies. Ter illustratie worden er hier een aantal opgesomd per provincie.

Het is mogelijk dat de vermelde stad/gemeente over nog andere premies beschikt. Meer informatie hierover kan je terugvinden op hun website.

## Provincie Antwerpen

### Antwerpen

Antwerpen kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen:

- Je kan de meeste terugvinden op de pagina [www.antwerpen.be/subsidies-en-steunmaatregelen-voor-bedrijven](http://www.antwerpen.be/subsidies-en-steunmaatregelen-voor-bedrijven).
- Andere ondersteuningsmogelijkheden kan je dan weer terugvinden via [antwerpenvoorklimaat.be/premies-subsidies](http://antwerpenvoorklimaat.be/premies-subsidies) zoals een [klimaatpremie](#) als je wil ontharden en vergroenen.

### Niel

Niel biedt een [gemeentelijke starterspremie](#) aan startende ondernemingen.

## Provincie Limburg

### Beringen

Beringen kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden op de website via [Ondernemen en Werk > Ondernemen > Handel, horeca en diensten](#):

- [Subsidie investeringen handelskern Beringen](#)

### Lanaken

Lanaken kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden op de website via [Ondernemers en bedrijven > Ondersteuning](#):

- de [ondernemersportefeuille](#);
- een [Premie energiebesparende investeringen bedrijven](#).

## Provincie Oost-Vlaanderen

### Aalst

Aalst biedt verschillende steunmogelijkheden aan ondernemers:

- via het [Starterscontract](#) ondersteuning aan starters. Er wordt gewerkt met oproepen;
- via het [ZorgLab Aalst](#) wordt er begeleiding geboden aan innovatieve zorgondernemers in Oost-Vlaanderen bij het zoeken naar oplossingen voor uitdagingen in de (welzijns)zorg. Ook hier wordt er gewerkt met oproepen.

### Gent

Gent kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen:

- Je kan de meeste terugvinden via de website: [Werken & Ondernemen > Ondernemen](#) zoals het [Starterscontract \(steun voor opleiding, professionele begeleiding en investeringen\)](#);
- Andere ondersteuningsmogelijkheden kan je dan weer terugvinden via de meer specifieke thema's zoals: [Groen &](#)

[milieu > Klimaat](#) zoals de [Energiepremies voor panden bestemd voor ondernemen](#).

## Provincie West-Vlaanderen

### Brugge

Brugge kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via:

- de website [Werk & Ondernemen > Bedrijven](#) zoals een [Subsidie voor ondernemingen die \(semi\)publieke laadpalen voor elektrische voertuigen plaatsen](#);
- de website [Werk & Ondernemen > Horeca](#) zoals een [Toelage detailhandel en horeca](#).

### Kortrijk

Kortrijk kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via de website [Onderneem in Kortrijk > premies](#) zoals de:

- [Premie voor nieuwe kinderopvangplaatsen](#);
- [Starterspremie voor student-ondernemers](#).

## Provincie Vlaams Brabant

### Leuven

Leuven kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via de website [Leuven voor ondernemers > Subsidies](#) zoals de:

- [Premie voor energiescan handelspand Leuven](#); [Premie voor groendak](#)
- [Toelage voor innovatieve projecten](#)

### Affligem

Affligem kent een [starterspremie](#) toe aan elke nieuwe onderneming die zijn enige of eerste zetel op het grondgebied van de gemeente vestigt.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Voor meer informatie kan je het best contact opnemen met de gemeente of de website van jouw gemeente raadplegen.

VLAIO

T 0800 20 555

[info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be)

[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

# Starten vanuit werkloosheid: steunmogelijkheden

Laatst gewijzigd op 4 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Werkzoekenden die een werkloosheidsuitkering of een inschakelingsuitkering ontvangen kunnen bij de overstap naar zelfstandige een beroep doen op een aantal steunmogelijkheden om deze start gemakkelijker te maken.

## Springplank naar zelfstandige

Tijdens je werkloosheid kan je een nevenactiviteit als zelfstandige uitoefenen en daarbij het recht op uitkeringen behouden tijdens een periode van twaalf maanden.

Hierbij de belangrijkste voorwaarden:

- Je moet aangifte doen van de zelfstandige nevenactiviteit op het ogenblik van de uitkeringsaanvraag of, indien je al uitkeringen ontvangt, voor het begin van de activiteit;
- Jouw werkloosheid mag niet veroorzaakt zijn door de stopzetting of de vermindering van arbeid als loontrekkende met het oog op het bekomen van het voordeel 'Springplank voor zelfstandige';
- Je mag de nevenactiviteit niet als zelfstandige in hoofdberoep hebben uitgeoefend tijdens de afgelopen zes jaar;
- Je mag de nevenactiviteit niet door derden laten uitoefenen, in het bijzonder in het kader van een arbeidsovereenkomst van onder aanneming;
- Je mag geen kunstwerkuitkeringen genieten.

Meer informatie over Springplank kan je terugvinden op de website van de RVA ([infoblad T158](#)).

## Vrijstelling van beschikbaarheid bij opleiding tot zelfstandig beroep

Tijdens de werkloosheid kan je een opleiding, studie of stage volgen met een vrijstelling van beschikbaarheid. Ook voor een opleiding tot een zelfstandige beroep bestaat deze mogelijkheid.

De vrijstelling van beschikbaarheid houdt in dat je uitkering gewoon doorloopt (al kan ze wel dalen) en dat je niet actief op zoek moet gaan naar werk.

Je moet aan deze vier voorwaarden voldoen:

- Je ontvangt een werkloosheidsuitkering, een inschakelingsuitkering of inkomensgarantie-uitkering.
- Je woont in Vlaanderen.
- Je opleiding, studie of stage past in je traject naar werk en verhoogt je kansen op werk in grote mate.
- Je opleiding, studie of stage duurt minstens vier weken, omvat minstens twintig uur per week en vindt overdag plaats.

Voor meer informatie kan je terecht op de website van de VDAB [Gratis en voordelig leren](#).

## Behoud van het recht op werkloosheidsuitkeringen

Als je een werkloosheidsuitkering of een inschakelingsuitkering ontvangt dan kan je na de start als een zelfstandige in hoofdberoep of zelfstandige helper je recht op uitkeringen behouden gedurende 15 jaar.

Het bedrag van de uitkering na de (eventuele) stopzetting van de zelfstandige activiteit wordt berekend op basis van de laatste tewerkstelling in loondienst.



De mogelijkheid om deze periode in rekening te brengen geldt echter slechts indien het zelfstandig beroep minimum zes maanden en maximum 15 jaar werd uitgeoefend. Stop je de zelfstandige activiteit binnen de zes maanden, dan heb je gedurende de 6 maanden na de werkverlating, in geen geval recht op een werkloosheidsuitkering.

Meer informatie kan je terugvinden op de website van de RVA ([infoblad T87](#)).

## Transitiepremie voor zelfstandigen

De Transitiepremie voor zelfstandigen is een ondersteunende premie voor uitkeringsgerechtigde werklozen en niet-werkende werkzoekenden zonder een uitkering die een eigen zaak opstarten. De premie verlaagt de drempel voor werklozen om een eigen zaak op te starten door het verlies van de werkloosheidsuitkering op te vangen. De premie varieert naargelang de doelgroep en wordt maandelijks uitbetaald, gespreid over twee jaar.

De belangrijkste voorwaarde is het volgen van een prestarterstraject en het behalen van een 'Attest prestarterstraject' ten hoogste zes maanden voor de start als zelfstandige in hoofdberoep.

Meer informatie over deze maatregel van het Departement Werk en Sociale Economie kan je terugvinden in de fiche [Transitiepremie voor zelfstandigen](#) in de Subsidiedatabank.

## Vorbereiding op een zelfstandige activiteit als werkzoekende

Werkzoekenden met een werkloosheidsuitkering kunnen met behoud van uitkeringen gedurende een periode van maximaal 6 maanden de vestiging als zelfstandige voorbereiden. Zij mogen tijdens die periode bepaalde activiteiten verrichten:

- studies over de haalbaarheid van het beoogde project;
- de inrichting van de lokalen en de installatie van het materiaal;
- het leggen van de nodige contacten om het project op te starten;
- het vervullen van de administratieve formaliteiten.

Commerciële activiteiten zijn niet toegelaten. Bovendien moet de werkzoekende beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt.

Meer informatie vind je terug op de website van de RVA ([infoblad T87](#)) en bij het formulier [C45E](#).

## Startlening aanvragen als werkzoekende

Werklozen die voor de financiering van hun activiteit in hoofdberoep een beroep doen op de Startlening van PMV genieten van extra voordelen. De werklozen moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- ofwel als niet-werkende werkzoekende ingeschreven zijn sedert ten minste drie maanden;
- ofwel ingeschreven zijn als een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze;
- ofwel de begunstigde zijn van een inschakelingsuitkering of een leefloon.

Extra's indien de aanvrager werkzoekende is en het attest Startlening bezorgt bij de aanvraag zijn:

- De looptijd van de Startlening aan een werkzoekende bedraagt minimum vijf jaar;
- PMV vraagt geen waarborgen in het kader van een Startlening toegekend aan een werkzoekende;
- De benodigde eigen inbreng mag geheel of gedeeltelijk gefinancierd zijn ten belope van maximaal € 10.000;
- Indien de zaak of onderneming wordt stopgezet binnen de vijf jaar na de start, dan kan een schuld tot € 40.000 kwijtgescholden worden. De leningnemer moet dan het bewijs van gebrek aan leefbaarheid van de activiteit binnen drie maanden na de stopzetting aan PMV bezorgen;
- In alle andere gevallen van stopzetting van de activiteiten moet het bedrag van de Startlening terugbetaald worden en kan PMV de nodige maatregelen nemen om de invordering te bewerkstelligen;
- De combinatie van een Startlening met Cofinanciering is enkel toegelaten indien de Startlening op naam van een natuurlijk persoon wordt aangevraagd, die bij indiening een geldig attest Startlening voorlegt.

Meer informatie over de Startlening vind je op de fiche over de [Startlening](#) in de Subsidiedatabank.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

VDAB

T 0800 30 700

[info@vdab.be](mailto:info@vdab.be)

[www.vdab.be](http://www.vdab.be)

RVA

T 02 515 41 11

[www.rva.be](http://www.rva.be)

# Starten in bijberoep: steunmogelijkheden

Laatst gewijzigd op 28 feb 2024

## Wat houdt de maatregel in

Starten als zelfstandige houdt steeds een vorm van onzekerheid in. Sommigen starten dan ook liever via een bijberoep. Maar ook daar liggen de drempels voor sommigen hoog. Enkele steunmaatregelen moeten de overstap makkelijker maken.

Heb je nood aan financiële ondersteuning voor de opstart? We sommen hier nog even een aantal financieringsmaatregelen op die ook van toepassing zijn voor zelfstandigen in bijberoep.

## Springplank naar zelfstandige

Tijdens je werkloosheid kan je een nevenactiviteit als zelfstandige uitoefenen en daarbij het recht op uitkeringen behouden tijdens een periode van twaalf maanden.

Hierbij de belangrijkste voorwaarden:

- de uitoefening van de zelfstandige nevenactiviteit moet worden aangegeven bij de RVA vóór het begin van de activiteit (of als je nog geen werkloosheids- of inschakelingsuitkering ontvangt: op het moment dat je je uitkering aanvraagt);
- de activiteit mag niet als zelfstandige in hoofdberoep zijn uitgeoefend gedurende de afgelopen zes jaar;
- het moet een nevenactiviteit zijn. Dit betekent dat het aantal uur dat je eraan besteedt en de grootte van je inkomsten beperkt moeten zijn. RVA oordeelt of dit het geval is of niet;
- het mag geen artistieke activiteit zijn;
- de activiteit mag zowel overdag als 's avonds worden uitgeoefend.

Meer informatie kan je terugvinden op de website van de RVA ([infoblad T158](#)) en in de maatregel '[Starten vanuit werkloosheid: steunmogelijkheden](#)'.

## Onderbrekingsuitkering bij loopbaanonderbreking

In sommige gevallen kan je als werknemer zowel in de privé- als de openbare sector een bijberoep combineren met loopbaanonderbreking. Dit hangt telkens af van de duur en de soort van het verlof.

Enkel voor bepaalde ambtenaren in de openbare sector geldt er nog de mogelijkheid om een bijberoep op te starten tijdens een loopbaanonderbreking waarbij de onderbrekingsuitkering van de RVA kan gecumuleerd worden met een zelfstandige activiteit\*. Dit kan enkel gedurende 12 maanden en slechts als de prestaties volledig worden onderbroken. Dat geldt voor de aanvragen van de federale [Gewone loopbaanonderbreking](#) (dit geldt niet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector: onderwijs, lokale en provinciale besturen, diensten Vlaamse overheid) en voor de aanvragen voor de thematische verloven ([ouderschapsverlof](#), [verlof voor medische bijstand](#), [palliatief verlof](#) en [verlof voor mantelzorg](#)).

\*Dit gaat enkel voor wie bij een lokaal of provinciaal bestuur, in de openbare sector, in het onderwijs of bij een gemeenschapsuniversiteit werkt. Voor contractueel of statutair personeel van een autonoom overheidsbedrijf geldt echter de voorwaarde: enkel als de zelfstandige activiteit al werd uitgeoefend tijdens de 12 maanden vóór het begin van het thematisch verlof of loopbaanonderbreking.

Meer informatie over de combinatie van uitkeringen tijdens een loopbaanonderbreking en een zelfstandige activiteit kan je nalezen op [Wat bij volledige of gedeeltelijke stopzetting van je activiteit als loontrekkende?](#)

## Financiering

Start je in bijberoep en heb je nood aan financiële ondersteuning dan bestaat er ook deze ondersteuning waarop je een

beroep kan doen:

### Winwinlening

Met de Winwinlening moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om een achtergestelde lening te verstrekken aan startende en bestaande ondernemingen. Zowel kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) als zelfstandigen in bijberoep en hoofberoep kunnen hiervan gebruik maken. Een particulier kan tot € 75.000 lenen aan een Vlaamse kmo gedurende een looptijd van 5 tot 10 jaar. De kredietgever krijgt hiervoor een jaarlijks belastingkrediet van 2,5% op het openstaande kapitaal van de Winwinlening. Indien de kredietnemer niet kan terugbetalen, kan de kredietgever daarnaast 30% van het verschuldigde bedrag terugkrijgen via een eenmalig belastingkrediet. Een kmo kan tot een bedrag van € 300.000 Winwinleningen aangaan, met een maximum van € 75.000 per kredietgever.

[Meer informatie over de winwinlening.](#)

### Waarborgregeling tot € 1,5 miljoen

Kan je als beginnend ondernemer geen krediet bij de bank afsluiten omdat je niet voldoende waarborgen hebt, dan kan de Vlaamse overheid bijspringen via deze waarborgregeling. Ook in bijberoep kan je gebruik maken van deze regeling. De waarborg kan ten hoogste 75% van het krediet dekken. In ruil moet je wel een éénmalige premie betalen. Je kan hiervoor enkel terecht bij banken die een samenwerkingsovereenkomst hebben met PMV.

[Meer informatie over deze waarborgregeling](#)

### Impulskrediet

Het Impulskrediet van Hefboom richt zich tot micro-ondernemers die geen of moeilijk toegang hebben tot een bankkrediet. De duurtijd van het microkrediet bedraagt maximaal 5 jaar aan een rentevoet van 8,5%. Er kan maximaal € 25.000 worden ontleend. Zowel kmo's als zelfstandigen in hoofd- en bijberoep kunnen hierop een beroep doen.

[Meer informatie over het Impulskrediet.](#)

### Microkredieten van microStart

microStart is er voor iedereen die op zoek is naar een krediet om een eigen zelfstandige activiteit op te starten of uit te bouwen en die niet bij de bank terecht kan. Ook voor het starten in bijberoep kan je een beroep doen op microStart. microStart verstrekt microkredieten van € 500 tot € 25.000 aan ondernemers die geen toegang hebben tot het bankkrediet aan een rentevoet van 12,13% voor starters. De looptijd bedraagt maximum 4 jaar.

[Meer informatie over deze microkredieten.](#)

### Nog op zoek naar andere financieringsmogelijkheden?

Op zoek naar andere steunmaatregelen voor financiering als zelfstandige in bijberoep? Raadpleeg dan de filter ['Financiering' in combinatie met de filter bijberoep](#).

### Andere steun

Op zoek naar andere steunmaatregelen als zelfstandige in bijberoep? Een overzicht kan je vinden in onze subsidiedatabank. Raadpleeg de filter ['Alle thema's' in combinatie met de filter bijberoep](#). Je kan ook zoeken op de andere thema's en vervolgens bijberoep aanvinken.

### Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis ['Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank'](#).

### Contact

Meer informatie over uitkeringen bij loopbaanonderbreking kan je terugvinden in het infoblad [T1 De loopbaanonderbreking / het tijdskrediet / de thematische verlopen en de cumulaties \(activiteit - mandaat - pensioen - ...\)](#).

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

## VLAIO

T 0800 20 555

[info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be)

[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

## RVA

T 02 515 41 11

[www.rva.be](http://www.rva.be)

# JobbonusPLUS voor startende zelfstandigen

Laatst gewijzigd op 3 sep 2024

## Wat houdt de maatregel in

Werknemers of zelfstandigen in bijberoep die als loontrekkende de jobbonus voor werknemers en ambtenaren ontvangen en willen starten als zelfstandige in hoofdberoep kunnen in aanmerking komen voor een jobbonusPLUS. Als men recht heeft op een jobbonusPLUS, zal men maximaal tweemaal een premie ontvangen.

Wie start als zelfstandige vanaf 1 januari 2024 ontvangt voortaan een jobbonusPLUS van € 650. Wie een jaar later nog altijd actief is als zelfstandige in hoofdberoep en recht heeft op de aanvullende jobbonusPLUS, zal een tweede schijf van € 650 ontvangen.

## Wie komt in aanmerking

Om in aanmerking te komen voor de eerste schijf van de jobbonusPLUS, moet je aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Je zet de stap naar zelfstandige in hoofdberoep.
- Je was in het jaar voorgaand aan de overstap naar een zelfstandig hoofdberoep aan de slag als loontrekkende.
- Je kwam als loontrekkende of ambtenaar in aanmerking voor de jobbonus voor werknemers en ambtenaren.
- In de drie maanden voor de start als zelfstandige in hoofdberoep moet je minstens één dag als loontrekkende hebben gewerkt om in aanmerking te komen voor een jobbonusPLUS. Het maakt niet uit of je als werknemer, uitzendkracht of ambtenaar werkte. Ook loontrekkenden die tegelijk zelfstandige in bijberoep waren, kunnen in aanmerking komen.
- Je onderneming is gevestigd in Vlaanderen en je woont op 1 januari van het lopende jaar ook zelf in Vlaanderen.
- Je hebt de wettelijke pensioenleeftijd nog niet bereikt bij je start als voltijds zelfstandige.
- Je ontving nog geen (goedkeuring voor een) transitiepremie.

Om in aanmerking te komen voor de tweede schijf van de jobbonusPLUS moet je aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Je ontving de eerste schijf van de jobbonusPLUS.
- Je bent een jaar na de start nog steeds actief als zelfstandige in hoofdberoep.

## Omvang steun

Wie start als zelfstandige vanaf 1 januari 2024 ontvangt een jobbonusPLUS van € 650. Wie een jaar later nog altijd actief is als zelfstandige in hoofdberoep en recht heeft op de aanvullende jobbonusPLUS, zal een tweede schijf van € 650 ontvangen.

- De eerste premie van € 650 wordt uitbetaald op het einde van het jaar na de start als zelfstandige in hoofdberoep. Voor personen die pas in het 4e kwartaal de overstap maken, verschuift de betaling van de eerste premie naar het eerste kwartaal van het daaropvolgende jaar.
- De tweede premie van € 650 wordt uitbetaald wanneer de zelfstandige na twaalf maanden nog steeds actief is als zelfstandige in hoofdberoep.

De jobbonusPLUS kan eenmalig boven op de jobbonus worden uitgekeerd, als je aan alle voorwaarden voldoet. Dat is in het jaar waarin je beslist om de stap naar zelfstandige in hoofdberoep te zetten.

De jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen wordt niet vrijgesteld als inkomen voor de personenbelasting. De jobbonusPLUS wordt beschouwd als een beroepsinkomen en wordt daarom belast.

## De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. De de-minimissteun aan bedrijven mag over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

## Aanvraagprocedure

Als je in aanmerking komt voor een jobbonusPLUS, zal je automatisch een brief ontvangen (op papier of via eBox) met de uitnodiging om je rekeningnummer te registeren en de de-minimisverklaring aan te vinken. Je ontvangt daarna een beslissing over je dossier. Een maand na ontvangst van die beslissing wordt de jobbonusPLUS uitbetaald. Ook over de uitbetaling van de tweede schijf ontvang je automatisch een brief (eBox of op papier).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Departement Werk en Sociale Economie (Vlaamse overheid)

(postadres)

T 0800 611 06

[www.vlaanderen.be/jobbonus/jobbonus-plus-voor-zelfstandigen](http://www.vlaanderen.be/jobbonus/jobbonus-plus-voor-zelfstandigen)

# Transitiepremie voor zelfstandigen

Laatst gewijzigd op 31 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

De Transitiepremie voor zelfstandigen is een ondersteunende premie voor uitkeringsgerechtigde werklozen en niet-werkende werkzoekenden zonder een uitkering die een eigen zaak opstarten. De premie verlaagt de drempel voor werklozen om een eigen zaak op te starten door het verlies van de werkloosheidsuitkering op te vangen. De premie varieert naargelang de doelgroep en wordt maandelijks uitbetaald, gespreid over 2 jaar. De belangrijkste voorwaarde is het volgen van een prestarterstraject en het behalen van een 'Attest prestarterstraject' ten hoogste 6 maanden voor de start als zelfstandige in hoofdberoep.

## Wie komt in aanmerking

### Ingeschreven als werkzoekende bij VDAB en je ontvangt een uitkering

- Je bent nog geen drie maanden geleden gestart als een zelfstandige in hoofdberoep (look artikel 37):
  - Je bent aangesloten bij een sociaal verzekeringsfonds of de Nationale Hulpkas;
  - Je hebt een ondernemingsnummer (voor een eenmanszaak of een vennootschap);
  - Je blijft een zelfstandige in hoofdberoep zolang de transitiepremie loopt.
- Je was ingeschreven bij de VDAB als niet-werkende werkzoekende:
  - De dag voor je begon als zelfstandige in hoofdberoep;
  - Je ontving geen verbreings- of opzegvergoeding bij de start als zelfstandige in hoofdberoep.
- Je was uitkeringsgerechtigd volledig werkloos met een:
  - werkloosheidsuitkering;
  - werkloosheidsuitkering gecombineerd met 'Springplank naar zelfstandige';
  - leefloon van het OCMW;
  - financiële steun van het OCMW;
  - overbruggingsrecht voor zelfstandigen;
  - ziekte- of invaliditeitsuitkering;
  - inschakelingsuitkering
- Je slaagde voor een prestarterstraject vóór je als zelfstandige in hoofdberoep begon. (zie verder).
- Je zaak ligt in het Vlaamse Gewest.
- Je werkt niet voor jouw laatste werkgever.

### Ingeschreven als werkzoekende bij VDAB en je ontvangt geen uitkering

- Je bent vanaf 1 december 2022 gestart als zelfstandige in hoofdberoep en je dient jouw aanvraag in binnen de drie maanden na jouw start als zelfstandige in hoofdberoep (look artikel 37):
  - Je bent aangesloten bij een sociaal verzekeringsfonds of de Nationale Hulpkas;
  - Je hebt een ondernemingsnummer (voor een eenmanszaak of een vennootschap);
  - Je blijft een zelfstandige in hoofdberoep zolang de transitiepremie loopt.
- Je was minstens 6 maanden ingeschreven bij de VDAB als werkzoekende die geen betaalde beroepsactiviteit uitoefende:
  - De dag voor je begon als zelfstandige in hoofdberoep;
- Als de onderbreking van de inschrijving als werkzoekende niet meer dan 3 opeenvolgende maanden bedraagt, wordt die periode gelijkgesteld met de inschrijving als werkzoekende.
- Je slaagde voor een prestarterstraject vóór je als zelfstandige in hoofdberoep begon. (zie verder).
- Je zaak ligt in het Vlaamse Gewest.
- Je werkt niet voor jouw laatste werkgever.



## Uitgesloten

Je hebt geen recht op de transitiepremie als je:

- al subsidies of premies voor beginnende zelfstandigen krijgt van het Waalse of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
- werkloos bent omdat je minder ging werken of stopte met werken als loontrekkende, met de bedoeling om de transitiepremie te krijgen
- al een aanvullende vergoeding in het kader van het stelsel werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) krijgt
- minder dan 6 jaar geleden al eens een transitiepremie kreeg
- jouw beroepsbezigheid als zelfstandige combineert met een arbeidsovereenkomst of het statuut van ambtenaar.

## Omvang steun

De transitiepremie wordt uitbetaald aan het einde van elke maand, gedurende maximaal twee jaar. De eerste premie wordt betaald ten vroegste op het einde van de maand die volgt op de maand waarin jouw aanvraag werd goedgekeurd. De transitiepremie wordt uitbetaald aan de natuurlijke persoon.

Ben je ingeschreven bij de VDAB en ontvang je wel een uitkering, dan zijn de bedragen hoger dan als je ingeschreven bent als werkzoekende bij de VDAB en geen uitkering ontvangt. De hoogte van de premie wordt namelijk aangepast in functie van de specifieke inschrijvingsperiode bij de VDAB. Indien deze inschrijvingsperiode tussen de zes en twaalf maanden bedraagt, ontvang je een kwart van het huidige bedrag van de transitiepremie. Indien deze inschrijvingsperiode meer dan twaalf maanden bedraagt, ontvang je de helft van het huidige bedrag van de transitiepremie.

Het bedrag vermindert per kwartaal in de tijd:

maanden	wel uitkering (bedrag per maand)	geen uitkering: 6-12 maand werkzoekende (bedrag per maand)	geen uitkering: 12 maand of meer werkzoekende (bedrag per maand)
1-3	€ 585,83	€ 146,46	€ 292,91
4-6	€ 527,25	€ 131,81	€ 263,63
7-9	€ 468,66	€ 117,17	€ 234,34
10-12	€ 410,08	€ 102,52	€ 205,05
13-15	€ 351,50	€ 87,88	€ 175,75
16-18	€ 292,91	€ 73,23	€ 146,46
19-21	€ 234,33	€ 58,59	€ 117,17
22-24	€ 175,75	€ 43,93	€ 87,88
Totaal	€ 9.138,93	€ 2.284,77	€ 4.569,57

Bij ziekte wordt de premie opgeschort en wordt de resterende termijn toegevoegd aan de 2 jaar, waardoor de ondernemer het recht behoudt op het maximale aantal maandelijks premies.

## De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

## Belastingen

De transitiepremie wordt toegekend aan de natuurlijke persoon en niet aan de onderneming. Die natuurlijke persoon is dan onderworpen aan de personenbelasting onder deel II. De transitiepremie is dus een beroepsinkomen en wordt als dusdanig belast. Er zijn ook sociale zekerheidsbijdragen op verschuldigd.

## Prestarterstrajecten

Een prestarterstraject is een opleiding van minstens 6 weken waarin je de opstart van je eigen zaak voorbereidt. Tijdens het traject leer je een businessplan op te stellen, ontwikkel je jouw vaardigheden als ondernemer en wordt de haalbaarheid van jouw ondernemersidee ingeschat.

Elke niet-werkende werkzoekende die een transitiepremie aanvraagt, moet een erkend prestarterstraject afgerond hebben. Je kunt geen vrijstelling krijgen voor het traject. Ook niet als je relevante diploma's of ervaring hebt. Een overzicht van de erkende trajecten vind je in deze rubriek.

Na het doorlopen van dit traject laat je het attest prestarterstraject invullen en ondertekenen door jouw opleidingsverstrekker. Voeg het attest toe aan het online aanvraagformulier als u de transitiepremie aanvraagt.

Je hebt 6 maanden om je in te schrijven als zelfstandige in hoofdberoep, na het afronden van het prestarterstraject. Anders kan je de transitiepremie niet meer aanvragen.

Erkend prestarterstraject	Opleidingsverstrekker
<a href="#">Acerta prestarterstraject</a>	Acerta Ondernemingsloket
<a href="#">Bryo StandUp</a>	VOKA
Dreams Work	<a href="#">Partena</a>
<a href="#">Jumpstarters</a>	Stebo, SYNTRA Limburg, Starterslabo, SYNTRA West, SYNTRA Midden Vlaanderen, SYNTRA AB en Microstart
Opleiding bedrijfsbeheer	<a href="#">Centrum voor Volwassenonderwijs (CVO)</a>
Opleiding ondernemerschap	<a href="#">Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO)</a>
SheMeansBusiness	<a href="#">SheDIDDIT</a>
<a href="#">Start!</a>	<a href="#">Starterslabo</a>
Starting your own business - Skillbuilder	<a href="#">Skillbuilders</a>
<a href="#">Succesvol ondernemer/Start me up</a>	SYNTRA AB, SYNTRA Brussel, SYNTRA Midden-Vlaanderen, SYNTRA Limburg, SYNTRA West
<a href="#">Trajectbegeleiding met het oog op het bevorderen van ondernemerschap</a>	Starterslabo Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen
<a href="#">Traject Starten</a>	Unizo
Traject Zelfstandig Opstarten	<a href="#">Travant</a>

## Cumulatie

De transitiepremie kan gecombineerd worden met het [Individueel maatwerk voor zelfstandigen met arbeidsbeperking](#) (IMW).

De premie kan niet worden gecombineerd met:

- een verbrekings- of opzegvergoeding.
- subsidies of premies voor beginnende zelfstandigen van het Waalse of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- de jobbonus plus voor startende zelfstandigen. Als je al een jobbonus plus ontving, zal dat bedrag in vermindering worden gebracht bij de uitbetaling van de transitiepremie.

## Aanvraagprocedure

De transitiepremie moet aangevraagd worden binnen de 3 maanden nadat men als zelfstandige in hoofdberoep is gestart.

Meer informatie is terug te vinden op [Transitiepremie - online aanvraagformulier](#).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Departement Werk en Sociale Economie (Vlaamse overheid)

(postadres)

T 02 553 08 61

[transitiepremie@vlaanderen.be](mailto:transitiepremie@vlaanderen.be)

[www.vlaanderen.be/transitiepremie](http://www.vlaanderen.be/transitiepremie)

# Individueel maatwerk voor zelfstandigen met arbeidsbeperking

Laatst gewijzigd op 4 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Ben je een zelfstandige in hoofd- of in bijberoep en heb je een erkende blijvende of tijdelijke arbeidsbeperking, dan kan je bij de Vlaamse overheid onder bepaalde voorwaarden deze ondersteuningspremie aanvragen voor maximum 2 tot 5 jaar afhankelijk van de behoefte aan ondersteuning. De premie compenseert de eventuele extra kosten of de lagere productiviteit die samengaan met de arbeidsbeperking.

Deze nieuwe premie vervangt de [Vlaamse Ondersteuningspremie \(VOP\) voor zelfstandigen](#).

## Wie komt in aanmerking

Deze maatregel kan je aanvragen indien je:

- een door VDAB erkende arbeidsbeperking hebt
- na 1 oktober 2008 zelfstandige geworden bent in hoofd- of bijberoep of een erkende arbeidsbeperking gekregen hebt na die datum
- een jaarlijks belastbaar inkomen kan bewijzen dat minstens [het jaarinkomen van de minimumbijdrage sociale bijdrage zelfstandige in hoofdberoep](#) overschrijdt. Dit kan je bewijzen via:
  - een bewijs van betaling van die sociale bijdragen als zelfstandige van de afgelopen 4 kwartalen (waarvoor je al een betaling deed);
  - of via je laatste aanslagbiljet van de belastingen waarbij rekening gehouden wordt met de volgende rubrieken:
    - de rubrieken 'gezamenlijk belastbaar beroepsinkomen' of 'belastbaar beroepsinkomen';
    - of de deelrubrieken:
      - 'bezoldigingen van bedrijfsleiders';
      - 'winsten van nijverheids-, handel-, of landbouwbedrijven';
      - 'baten van vrije beroepen, ambten, posten en andere bezigheden'.

Het jaarlijks minimum belastbaar inkomen wordt aangepast als je niet het volledige jaar zelfstandige activiteiten uitvoerde of als er periodes van ziekte waren.

Ben je minder dan een jaar zelfstandige en heb je onvoldoende sociale bijdrage betaald (zie hoger), dan kan je bij VLAIO terecht voor de aanvraag van een attest op leefbaarheid. Dat attest kan dan aantonen dat jouw verwachte inkomen hoog genoeg ligt.

Een arbeidsbeperking is een aandoening van cognitieve, psychische, lichamelijke of zintuiglijke aard, waardoor je het moeilijk hebt om werk te vinden of om jouw job uit te voeren. Voorbeelden zijn autisme, slechthorendheid, slechtziendheid, epilepsie, een spierziekte, chronische depressie, ... [VDAB beslist of jouw beperking erkend wordt als arbeidsbeperking](#).

## Omvang steun

Het bedrag van de premie wordt bepaald op basis van het gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen (GGMMI). Sinds 1 mei 2024 bedraagt dat GGMMI € 2.070,48.

Hoelang je een beroep kan doen op de premie is afhankelijk van jouw arbeidsbeperking en de behoefte aan ondersteuning:

- bij een langdurige, blijvende problematiek is de ondersteuning van individueel maatwerk 5 jaar geldig en daarna verlengbaar

- bij een problematiek die waarschijnlijk nog evolueert, is de ondersteuning geldig voor maximaal 2 jaar en niet meer verlengbaar.

De termijn gaat in vanaf het kwartaal van de beslissing door het Departement Werk en Sociale Economie.

Vastgestelde behoefte	Kwartaal 1 tot en met 5 (bedrag per kwartaal)	Kwartaal 6 tot en met 9 (bedrag per kwartaal)	Kwartaal 9 tot en met 20 (bedrag per kwartaal)
2 jaar premie	20% x (GGMMI x 3)	20% x (GGMMI x 3)	/
5 jaar premie	40% x (GGMMI x 3)	30% x (GGMMI x 3)	20% x (GGMMI x 3)
5 jaar hoge premie	55% x (GGMMI x 3)	50% x (GGMMI x 3)	40% x (GGMMI x 3)

## Aanvraagprocedure

### Vaststellen van de behoefte aan ondersteuning

Bent je al zelfstandige of wil je als zelfstandige beginnen werken, dan moet de VDAB eerst jouw arbeidsbeperking en behoefte aan individueel maatwerk vaststellen. Meer informatie over de te volgen procedure kan je vinden op de website van de VDAB [Vraag een tewerkstellingsondersteunende maatregel aan](#).

### Minder dan een jaar zelfstandige: attest van leefbaarheid

Ben je minder dan een jaar zelfstandige en heb je onvoldoende sociale bijdrage betaald (zie 'Wie komt in aanmerking'), dan moet je bij VLAIO laten onderzoeken dat je recht hebt op een attest op leefbaarheid. Dat attest kan dan aantonen dat jouw verwachte inkomen hoog genoeg ligt.

### Je krijgt momenteel de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) voor zelfstandigen

Als je momenteel al een VOP ontvangt, dan blijft die premie doorlopen tot de voorziene einddatum. De datum kan je nakijken in het [WSE-loket](#).

### Aanvragen Individueel maatwerk

Je kan een premie aanvragen vanaf 3 juli 2023. Meer informatie kan je vinden op [Individueel maatwerk aanvragen](#).

### Verlenging aanvragen

**Ondersteuningspremie voor 5 jaar:** Dan kan je een verlenging aanvragen. VDAB evalueert dan jouw behoefte aan werkondersteunende maatregelen bij het uitoefenen van jouw zelfstandige activiteiten. Op basis daarvan geeft VDAB een advies aan het Departement Werk en Sociale Economie over de verlenging van jouw premie. Een verlenging aanvragen kan ten vroegste 12 maanden voor het einde van jouw huidige premie. Het Departement Werk en Sociale Economie stuurt je een herinnering via e-mail.

**Ondersteuningspremie voor 2 jaar:** Dan kan je geen verlenging aanvragen. Je kan bij VDAB wel een nieuwe vaststelling vragen van de behoefte aan werkondersteunende maatregelen. Op basis daarvan kan je een nieuwe aanvraag bij het Departement Werk en Sociale Economie doen.

### Verhoging aanvragen

Indien je een premie krijgt voor een periode van 5 jaar en je merkt na een jaar dat de premie niet volstaat om je zelfstandige activiteiten genoeg te ondersteunen, dan kan je een wijziging van de ondersteuningspremie vragen vanaf het tweede jaar na de start van het individueel maatwerk.

Deze aanvraag moet goed worden gemotiveerd. VDAB zal dan een [nieuwe evaluatie van de behoefte aan werkondersteunende maatregelen](#) uitvoeren. Op basis hiervan kan WSE dan beslissen om de ondersteuningspremie aan te passen.

## Jaarlijkse opvolging

Als zelfstandige met een ondersteuningspremie voor individueel maatwerk moet je elk jaar aantonen dat je voldoende inkomen hebt als zelfstandige. Het eerste jaar ben je daarvan vrijgesteld.

Meer informatie kan je vinden op [Jaarlijkse opvolging](#).

## Contact

Departement Werk en Sociale Economie (Vlaamse overheid)

(postadres)

T 1700

[individueelmaatwerk@vlaanderen.be](mailto:individueelmaatwerk@vlaanderen.be)

[www.vlaanderen.be/individueel-maatwerk/individueel-maatwerk-voor-zelfstandigen](http://www.vlaanderen.be/individueel-maatwerk/individueel-maatwerk-voor-zelfstandigen)

## VLAIO

T 0800 20 555

[info@vlaio.be](mailto:info@vlaio.be)

[www.vlaio.be](http://www.vlaio.be)

# De Vlaamse Kredietbemiddelaar

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Elke ondernemer met een goed project maar met een complex financieringsprobleem dat niet eenvoudig opgelost raakt, kan terecht bij de Vlaamse Kredietbemiddelaar van VLAIO. De dienst tracht door zijn neutrale aanpak mee te werken aan een oplossing voor het dossier. De tussenkomst van de Vlaamse Kredietbemiddelaar is vertrouwelijk, neutraal en gratis. Deze dienst zoekt mee naar een oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is, maar kan geen succes garanderen.

## Wie komt in aanmerking

De dienstverlening van de Vlaamse Kredietbemiddelaar is toegankelijk voor iedere Vlaamse onderneming (incl. vzw's) die bij de bank(en) moeilijkheden ondervindt om een probleem met bestaande en/of met het bekomen van nieuwe professionele kredieten op te lossen. Dit betekent dat de ondernemer reeds contact had met de bank omtrent het financieringsprobleem.

## Wat komt in aanmerking

Er zijn verschillende redenen waarom je een beroep kan doen op de Vlaamse Kredietbemiddelaar:

- Moeilijkheden bij de aanvraag van een nieuw krediet: het kan o.a. gaan over de financiering van een nieuwe onderneming, een behoefte aan bedrijfskapitaal, de financiering van een nieuwe investering.
- Bestaande kredieten: je ervaart als ondernemer problemen rond de terugbetaling van je krediet en/of betaling van de intresten, je wenst je huidige lening te herschikken, je krediet is opgezegd of dreigt opgezegd te worden.
- Communicatie: de dialoog met je bankier verloopt slecht of is zelfs onmogelijk geworden. Vaak loopt de communicatie fout door onduidelijkheid: verwachtingen en/of behoeftes zijn misschien te vaag geformuleerd. Mogelijks vindt het communicatieprobleem haar oorsprong in het niet naleven van de financiële verbintenissen van de ondernemer.

## Wat doet de Vlaamse Kredietbemiddelaar

De Vlaamse Kredietbemiddelaar helpt je als ondernemer bij het zoeken naar een oplossing van jouw specifiek financieringsprobleem. In alle vertrouwen. Doel is het vinden van een oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is. De Kredietbemiddelaar neemt hierbij steeds een neutrale positie in. Door zich in te spannen om de bank te overtuigen van de ernst en de haalbaarheid van het project, tracht de Kredietbemiddelaar het dossier in een positieve richting te sturen. De Vlaamse Kredietbemiddelaar kan geen dwingende kracht uitoefenen op de bank en kan zich niet verzetten tegen haar beslissingen.

De Vlaamse Kredietbemiddelaar:

- helpt je kredietaanvraag te verbeteren door de sterke punten in het dossier te benadrukken. Ook zoekt de dienst naar elementen die een nieuwe wending aan het dossier kunnen geven.
- helpt de dialoog met de bank te herstellen.
- reikt alternatieve financieringsmogelijkheden en overheidsmaatregelen aan.

De verschillende stappen van kredietbemiddeling vind je terug op de website.

## Aanvraagprocedure

Een aanvraag voor kredietbemiddeling kan rechtstreeks worden ingediend via het online aanvraagformulier, zie [www.vlaio.be/kredietbemiddelaar](http://www.vlaio.be/kredietbemiddelaar).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

### VLAIO

De Vlaamse Kredietbemiddelaar

T 0800 20 555

[kredietbemiddelaar@vlaio.be](mailto:kredietbemiddelaar@vlaio.be)

[www.vlaio.be/kredietbemiddelaar](http://www.vlaio.be/kredietbemiddelaar)



# Belastingkrediet

Laatst gewijzigd op 28 mei 2024

## Wat houdt de maatregel in

Ondernemers met een eenmanszaak die hun eigen vermogen verhogen, kunnen hiervoor een belastingkrediet krijgen. Dit belastingkrediet wordt verrekend met de verschuldigde personenbelasting en het eventuele saldo is terugbetaalbaar. Het wordt berekend op de aangroei van het eigen vermogen in vergelijking met het hoogste bedrag op het einde van één van de drie voorgaande belastbare tijdperken.

Het tarief van het belastingkrediet bedraagt 10%, met een maximum van € 3.750.

## Wie komt in aanmerking

Enkel de volgende natuurlijke personen komen in aanmerking voor dit belastingkrediet:

- de uitbaters van een commerciële, industriële of landbouwonderneming;
- beoefenaars van een vrij beroep of andere winstgevende activiteit;
- Belastingplichtigen onder een forfaitair stelsel.

Zowel zelfstandigen in hoofd- als bijberoep komen in aanmerking.

## Omvang steun

Het belastingkrediet wordt berekend op de aangroei van het eigen vermogen in vergelijking met het hoogste bedrag op het einde van één van de drie voorgaande belastbare tijdperken.

Deze aangroei is het verschil tussen de fiscale waarde van de beroepsinvesteringen (de aanschaffings- of beleggingswaarde verminderd met de voorheen aangenomen waardeverminderingen en afschrijvingen) en de schulden op meer dan 1 jaar. Er is sprake van een aangroei wanneer de eigen middelen van het jaar hoger zijn dan het hoogste bedrag aan eigen middelen in de drie vorige jaren.

Hierop wordt het belastingkrediet berekend van 10% met een maximum van € 3.750.

Sinds het inkomstenjaar 2014 is het belastingkrediet een terugbetaalbaar krediet geworden. Als het belastingkrediet meer bedraagt dan de personenbelasting waarmee het verrekenbaar is, dan stort de fiscus het niet-verrekenende deel op de rekening van de zelfstandige.

## Aanvraagprocedure

Om van dit voordeel te genieten moet de belastingplichtige bij de belastingaangifte voor het aanslagjaar waarvoor de verrekening wordt gevraagd de volgende documenten toevoegen:

- een ingevulde, gedagtekende en ondertekende opgave 276 J (dit formulier kan je terugvinden op de website van FOD Financiën [financien.belgium.be/nl/experten\\_partners/economische-beroepen/pb-formulieren](https://financien.belgium.be/nl/experten_partners/economische-beroepen/pb-formulieren))
- een attest waarin het sociaal verzekeringsfonds bevestigt dat hij in orde is met de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Voor meer informatie (circulaires, parlementaire vragen, enz.) kan je op Fisconetplus de Commentaar op het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 raadplegen: ([Commentaar van art. 289bis, WIB 92](#)).

### FOD Financiën

Contactcenter

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be](http://financien.belgium.be)

# Investeringsaftrek

Laatst gewijzigd op 15 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Een onderneming, die bij de oprichting of uitbreiding van haar activiteiten een investering uitvoert, kan onder bepaalde voorwaarden een investeringsaftrek verkrijgen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, mag aftrekken van de belastbare winst. Het percentage past men éénmalig toe op de aanschaffings- of beleggingswaarde van de goederen. In enkele gevallen mag men de aftrek spreiden over de afschrijvingsperiode van de investeringen. Vooral de verhoogde aftrekken zijn belangrijk.

Als de winst onvoldoende is, mag de investeringsaftrek onder bepaalde voorwaarden worden overgedragen op de winsten van een volgend belastbaar tijdperk.

1. De investeringsaftrek wordt vanaf 1 januari 2025 grondig hervormd. In de rubriek [Nieuwe investeringsaftrek voor investeringen in 2025](#) vind je alvast de belangrijkste informatie. We wachten nog steeds op o.m. de publicatie van verschillende Koninklijke Besluiten (KB's) die o.m. de vier investeringslijsten van de 'Thematische aftrek' bepalen. Zodra deze beschikbaar zijn brengen we je hiervan op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).
2. In de huidige regeling worden alle percentages jaarlijks bekend gemaakt door een bericht in het Belgisch Staatsblad (BS). Voor investeringen in 2024 (aanslagjaar 2025) werd dit [Bericht in verband met de investeringsaftrek gepubliceerd op 30 april 2024](#).

## Wie komt in aanmerking

De investeringsaftrek kan, afhankelijk van de categorie, verkregen worden door eenmanszaken, kleine en grote vennootschappen die winsten ontvangen uit een industriële, commerciële of landbouwactiviteit. Ook de beoefenaars van vrije beroepen komen in aanmerking.

Vzw's komen voor deze maatregel enkel in aanmerking indien ze onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

Een **kleine vennootschap** is een vennootschap die op overeenkomstige wijze beantwoordt aan de criteria opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit houdt in dat er voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

- Jaargemiddeld personeelsbestand: 50 werknemers;
- Jaaromzet exclusief btw: € 11.250.000;
- Balanstotaal: € 6.000.000.

Wanneer meer dan één van de criteria worden overschreden of niet meer wordt overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar. Opgelet: hiervan wordt éénmalig afgeweken voor boekjaren die afsluiten na 31 december 2023. Zie [Fiscale definitie](#) op deze VLAIO pagina.

In het geval van verbonden vennootschappen moeten de criteria voor omzet en balanstotaal op geconsolideerde (gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

**Opgelet!** Deze definitie is van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de VLAIO-pagina [Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie](#).

## Wat komt in aanmerking

In de algemene regel moet het gaan om materiële of immateriële vaste activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht. Deze activa moeten in België uitsluitend voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt en ze moeten ten minste over drie jaar worden afgeschreven. 'Leasing' komt ook in aanmerking.

Volgende investeringen zijn uitgesloten van de investeringsaftrek:

- niet uitsluitend voor het beroep gebruikte vaste activa;
- vaste activa die niet afschrijfbaar zijn of worden afgeschreven over een termijn van minder dan drie belastbare tijdperken;
- activa die geen rechtstreeks verband houden met de bestaande of geplande economische werkzaamheid;
- de gebouwen aangeschaft in het vooruitzicht van wederverkoop;
- bij de aankooprijks komende kosten en onrechtstreekse productiekosten wanneer die kosten niet samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben worden afgeschreven
- de personenwagens (met max. acht zitplaatsen + plaats bestuurder) en de wagens voor dubbel gebruik. Op deze uitsluiting gelden volgende uitzonderingen:
  - voertuigen die uitsluitend gebruikt worden voor een taxidienst of voor verhuring met bestuurder en op grond daarvan van de verkeersbelasting op de autovoertuigen vrijgesteld zijn;
  - voertuigen die in erkende autorijsscholen uitsluitend worden gebruikt voor praktisch onderricht en daartoe speciaal zijn uitgerust;
  - ook de lichte vrachtauto's worden niet uitgesloten [tenzij het voertuig niet voldoet aan de voorwaarde om als lichte vrachtauto te kwalificeren \(art 4, § 2 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen\)](#).
- activa waarvan het recht van gebruik op een andere wijze dan leasing, erfpacht, ... (bvb. via een huurovereenkomst) aan een derde wordt verleend. Een uitzondering wordt echter gemaakt als de gebruiker een natuurlijk persoon is of een vennootschap die het gehuurde goed gebruikt voor de uitoefening van de beroepsactiviteit (zie [financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting](#) > Belastingvoordelen > Investeringsaftrek > [Welke investeringen zijn uitgesloten van de aftrek](#)).

## Gewone en gespreide investeringaftrek

Investerings in 2024 (aj 2025) / 2023 (aj 2024) Gewone investeringen Gespreide aftrek\*\*

Natuurlijke personen	8% / 8%	12,5% / 17,5%
Kleine vennootschappen	8% / 8%	/
Andere vennootschappen	/	/

De basis aftrek heeft een vast percentage van 8%. De gespreide aftrek bedraagt voor aanslagjaar 2025 12,5% (5,5% + 7%).

\*\*De gespreide aftrek voor investeringen (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen kan enkel worden toegepast door natuurlijke personen die minder dan 20 werknemers tewerkstellen op de eerste dag van het belastbaar tijdperk verbonden met het betreffende aanslagjaar).

Sinds het aanslagjaar 2007 is de gespreide aftrek voor vennootschappen afgeschaft. Als die aftrek echter werd verleend voor een vroeger aanslagjaar, dan blijft de investeringsaftrek lopen voor de resterende periode ervan.

## Digitale investeringen

## Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024)\*\*

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	/

\*Het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 15,5%.

\*\* Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Ook eenmanszaken moeten hier beantwoorden aan de criteria van artikel 15 §§ 1 tot 6 van het Wetboek van vennootschappen.

Deze verhoogde aftrek heeft betrekking op investeringen in digitale vaste activa die dienen voor de integratie en de exploitatie van digitale betalings- en factureringssystemen en de systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie.

Meer in detail gaat het over:

- Digitale vaste activa die dienen voor de integratie en exploitatie van digitale betalings- en facturatiesystemen:
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de elektronische betaling vergemakkelijken;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor elektronische facturatie, handtekening of archivering.
- Investerings in systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie (ICT):
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor de beveiliging van informatie, netwerken en ICT-installaties;
  - investeringen in monitoring- en auditinstrumenten voor de beveiligingssysteem van ICT;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die een veiliger beheer van de door de onderneming verzamelde persoonsgegevens mogelijk maken.
- Aanvullende investeringen nuttig bij de uitvoering van de investeringen in digitale betalings- en facturatiesystemen of in systemen die dienen voor de beveiliging van ICT:
  - de kosten voor softwareontwikkeling die verband houden met de hogervermelde investeringen en die samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben, worden afgeschreven;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de interfacing van de hogervermelde systemen met systemen van de onderneming of naar systemen buiten de onderneming mogelijk maken (met inbegrip van de investeringen voor interfaces tussen systemen voor facturatie, betaling en boekhoudkundige programma's).

Ook de investering in een witte kassa of in een webshop voor e-commerce komen in aanmerking voor het fiscaal voordeel.

In [artikel 49/1, KB/WIB 92](#) wordt verduidelijkt wat de dienstverlener op de factuur (of in een bijlage bij de factuur) moet vermelden om van deze verhoogde aftrek te kunnen genieten.

Wil je instappen op een abonnement systeem in het kader van e-facturatie, dan bekijk je best de [Fiscale aftrek voor e-facturatie op deze pagina van de Subsidiedatabank](#).

## Energiebesparende investeringen

### Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024\*\*)

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

\*Het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 15,5%.

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie (zie bijlage). Bovendien moet er een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd.

Dit attest wordt digitaal aangevraagd binnen drie maanden na de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de activa zijn verworven, zie: [www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen](http://www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen).

Facturen moeten, samen met een ondertekende verklaring op eer en een automatische gegenereerde samenvatting van de dossiergegevens, verstuurd worden naar:

Vlaamse Overheid  
Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)  
Koning Albert II-laan 20, bus 17  
1000 Brussel  
T 02 553 46 00  
E-mail: [investeringsaftrek.veka@vlaanderen.be](mailto:investeringsaftrek.veka@vlaanderen.be)  
Website: [www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen](http://www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen)

## Beveiligingsinvesteringen

### Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024\*\*)

Natuurlijke personen	22,5%/ 27,5%
Kleine vennootschappen	22,5%/ 27,5%
Andere vennootschappen	/

\*Het basispercentage voor het berekenen van deze verhoogde aftrek voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 17% tot 22,5%.

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 17% tot 27,5%.

Deze aftrek betreft de investeringen voor de beveiliging van de beroepslokalen of bedrijfsvoertuigen en is enkel van toepassing voor kleine vennootschappen.

## Investerings voor de beveiliging van de beroepslokalen

Volgende investeringen van nieuw materiaal komen in aanmerking:

- anti-ramkraaksystemen;
- toegangscontrolesystemenvertragingselementen op de parking;
- specifiek inbraakwerend glas;
- specifiek inbraakwerende rolluiken;
- beveiligingssystemen voor deuren, ramen, luiken, garagepoorten, lichtkoepels, dakvensters, keldergaten en hekkengepantserde deuren;
- materieel voor de detectie van diefstal;
- goederenkluis met een inbraakvertragend slot;
- kassa's met beschermkap of een anti-graaiakap;
- neutralisatiesysteem van waarden (light-CIT);
- specifiek inbraakwerende afrastering voor bouwverwensloten en andere beveiligingssystemen van materieel op een bouwverf;
- bepaalde alarmsystemen en camerasystemen;
- volgsystemen.

De aannemer moet aangeven in welke beroepslokalen de werken werden uitgevoerd en een verklaring afleggen over de kwaliteit ervan. De aannemer moet dus aantonen dat de investeringen en materialen voldoen aan de wettelijke vereisten.

## Investerings voor de beveiliging van bedrijfsvoertuigen

Bedrijfsvoertuigen worden hierbij gedefinieerd als:

- voertuigen aangewend voor bezoldigd personenvervoer, met name autobussen, autocars en de autovoertuigen die uitsluitend worden aangewend hetzij tot een taxidienst, hetzij tot verhuring met bestuurder;
- voertuigen aangewend voor goederenvervoer, met name trekkers en vrachtwagens, en aanhangwagens en opleggers met een maximum toegelaten massa van minstens 4 ton.

Voor de investeringen in beveiligingen komt het volgende in aanmerking:

- immobilisatiesystemen die het starten van het bedrijfsvoertuig beletten;
- alarmsystemen die de inbraak of gewelddoefening in het bedrijfsvoertuig detecteren;
- alarmsystemen die door de chauffeur van het bedrijfsvoertuig kunnen worden ingeschakeld bij het opmerken van een poging tot inbraak of geweldpleging;
- nadiefstalsystemen die erop gericht zijn te verhinderen dat een gestolen voertuig verdwijnt of die een gestolen bedrijfsvoertuig kunnen positioneren en volgen;
- sloten en andere beveiligingssystemen die de toegang tot het bedrijfsvoertuig verhinderen of vertragen.

De alarmsystemen moeten geplaatst worden door een erkende beveiligingsonderneming. Deze onderneming moet een factuur uitreiken die aan een aantal voorwaarden voldoet. Zo moet de installateur op de factuur verklaren dat het geïnstalleerd materieel gecertificeerd is volgens het kwaliteitslabel INCERT of volgens een gelijkaardige kwaliteitsnorm. Daarnaast moet hij verklaren dat het geplaatst materieel het stelen van het bedrijfsvoertuig beoogt te verhinderen of te vertragen of dat het geplaatst materieel een slot of een ander beveiligingssysteem is die op het bedrijfsvoertuig wordt geplaatst.

## Belastingaangifte

De uitgaven moeten opgenomen worden in de belastingaangifte. Volgende documenten moeten ter beschikking worden gehouden voor de FOD Financiën:

- facturen van de investering;
- betalingsbewijzen van deze facturen;
- verklaring van de aannemer op de factuur of bijlage die de kwaliteit van het materiaal garandeert;
- voor de alarmsystemen en de volgsystemen, het bewijs van een geschreven overeenkomst met een goedgekeurde

alarmcentrale;

- voor de camerasystemen, het attest dat bewijst dat het systeem werd aangegeven via het online aangiftesysteem [www.aangiftecamera.be](http://www.aangiftecamera.be).

## Investerings in O&O

Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024)\*\* investeringen in O&O gespreide aftrek\*\*\*

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%	22,5% / 27,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%	22,5% / 27,5%
Andere vennootschappen>	15,5% / 20,5%	22,5% / 27,5%

Deze verhoogde aftrek geldt voor 'milieuvriendelijke' investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Dit zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die geen effect op het leefmilieu hebben of die het negatieve effect op het leefmilieu zoveel mogelijk proberen te beperken. Deze aftrek kan worden gespreid over de afschrijvingsperiode van deze activa. De voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers is hier niet van toepassing.

Om dit milieuvriendelijk karakter van de investering te bewijzen moet een attest worden gevoegd bij de aangifte van de inkomstenbelastingen van het tijdperk waarin de bedoelde bestanddelen zijn aangeschaft of tot stand gebracht. Om van deze aftrek te kunnen genieten, dient het bedrijf bijvoorbeeld een R&D-afdeling te hebben of innovatiesteun te hebben genoten via bijvoorbeeld VLAIO.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

Een aanvraagformulier tot het verkrijgen van dit attest wordt aangevraagd bij:

Vlaamse Overheid

Departement Omgeving

Afdeling Partnerschappen met Besturen en Maatschappij

Koning Albert II-laan 20, bus 8

1000 Brussel

T 0492 22 58 11

E-mail: [attestOenO.omgeving@vlaanderen.be](mailto:attestOenO.omgeving@vlaanderen.be)

Website: [omgeving.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-of-belastingkrediet-voor-onderzoek-en-ontwikkeling](http://omgeving.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-of-belastingkrediet-voor-onderzoek-en-ontwikkeling)

\*Het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 15,5%. De gespreide aftrek bedraagt 22,5% (5,5% + 17%).

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%. De gespreide aftrek bedroeg 27,5% (10,5% + 17%).

\*\*\*Voor de gespreide aftrek voor milieuvriendelijke investeringen in O&O (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen) is de voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers niet van toepassing.

## Verwerving van Octrooien



## Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024)\*\*

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

\*Het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 15,5%.

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze aftrek is van toepassing op de 'verwerving' van octrooien. Deze verwerving moet worden gestaafd door:

- een afschrift van het contract op grond waarvan de onderneming het octrooi of het recht tot exploitatie ervan heeft aangeschaft;
- het bewijs dat het octrooi of het recht tot exploitatie ervan nooit door een andere onderneming voor het uitoefenen van haar beroepswerkzaamheid in België is gebruikt.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

## Vergroening vrachtwagens en tankinfrastructuur

### Investerings in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024)\*\* vrachtwagens en tankinfrastructuur

Natuurlijke personen	31,5%/ 42%
Kleine vennootschappen	31,5%/ 42%
Andere vennootschappen	31,5%/ 42%

Deze verhoogde aftrek geldt voor investeringen in koolstofemissievrije vrachtwagens en tankinfrastructuur voor blauwe, groene of turquoise waterstof en elektrische laadinfrastructuur met betrekking tot koolstofemissievrije vrachtwagens.

\* Deze aftrek bedraagt 31,5% voor investeringen verkregen of tot stand gebracht tijdens het belastbaar tijdperk 2024 dat aan aanslagjaar 2025 verbonden is: het basispercentage van 5,5% wordt verhoogd met 10% en vervolgens met 16% tot 31,5%. Voor investeringen in 2023 die verbonden zijn met het aanslagjaar 2025 bedraagt deze aftrek 37%.

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van deze verhoogde aftrek in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% en vervolgens met 21,5% tot 42%. Voor investeringen verkregen of tot stand gebracht tijdens het belastbaar tijdperk dat aan aanslagjaar 2024 verbonden zijn geldt vanaf 1 januari 2024 een investeringsaftrek van 36,5%.

Deze aftrek wordt in de komende jaren berekend met volgende formule: basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrek + 10% + (16% (in 2024), 10,5% (in 2025) en 5% (in 2026)).

## Voorwaarden

Het bedrag van de aftrek wordt beperkt tot € 60 miljoen per belastingplichtige.

Er wordt geen investeringsaftrek verleend wanneer de winst of baten worden bepaald volgens forfaitaire grondslagen van aanslagen waarin de afschrijvingen forfaitair zijn opgenomen (is van toepassing op bepaalde belastingplichtigen uit de landbouw- en tuinbouwsector).

Wanneer de afschrijvingen gedeeltelijk forfaitair in die grondslagen zijn opgenomen en gedeeltelijk individueel worden vastgesteld, moet de investeringsaftrek worden toegestaan voor de vaste activa waarvan de afschrijvingen individueel aftrekbaar zijn.

Bovendien kan de belastingplichtige deze investeringsaftrek toepassen op voorwaarde dat:

- hij geen achterstallige schulden heeft bij de RSZ;
- hij op de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht, niet kon worden aangemerkt als een onderneming in moeilijkheden;
- hij geen bevel tot terugvordering heeft uitstaan ingevolge een besluit van de Commissie die een door België verleende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt heeft verklaard;

Indien de aftrek (al dan niet gespreid) hoger is dan de winst of baten van het belastbare tijdperk, wordt het verschil (desgevallend beperkt) overgedragen naar de volgende belastbare tijdperken.

## Cumulatie

Er kan voor deze vaste activa geen gewestelijke steun worden aangevraagd, tenzij de gewestelijke steunregeling waarborgt dat de cumulatie van federale en gewestelijke steun niet de maximale drempel en steunintensiteit opgelegd vanuit Europa overschrijdt.

Deze drempelwaarde ligt vast in artikel 36 van de verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014. De steunintensiteit ligt vast in artikel 4, lid 1, s), van dezelfde Verordening.

Deze investeringsaftrek kan ook niet worden gecumuleerd met 'Verhoogde kostenaftrek ondernemingen voor laadstations' (zie maatregel [Laadpalen: fiscale voordelen](#)).

## Meer informatie

Meer informatie kan je raadplegen in de [Circulaire over fiscale vergroening van de mobiliteit](#) van de FOD Financiën.

## Bevordering van herbruikbare verpakkingen

### Investerings in 2024 (aj 2025) / 2023 (aj 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	3% / 3%

Hier geldt steeds een vast percentage van 3%.

Deze investeringsaftrek van 3% kan worden toegepast op investeringen in materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van het productieproces van herbruikbare verpakkingen van dranken en nijverheidsproducten, zoals vermeld in boek III "Milieutaksen" van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Deze aftrek is eveneens van toepassing op de materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van de terugname in de verkooppunten, de tussentijdse stockage, de verzending naar de afvuller of een distributiecentrale met het oog op de verdere sortering en reiniging en de sortering en reiniging met het oog op de terugzending naar de respectievelijke afvullers van de hogervermelde herbruikbare verpakkingen.

Om recht te hebben op de investeringsaftrek voor investeringen tot aanmoediging van het hergebruik van verpakkingen, moeten de investeringen voldoen aan de criteria die zijn vastgelegd in [artikel 49bis, KB/WIB 92](#).

Onder productieproces wordt verstaan: het geheel van verrichtingen dat uitsluitend dient om een productiesysteem te installeren, te vervangen, te verbeteren of in stand te houden (zie [artikel 49bis, §1, KB/WIB 92](#)).

## Rookafzuig- of verluchtingssystemen

### Investeringsaftrek in 2024 (aj 2025)\* / 2023 (aj 2024)\*\*

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%
Andere vennootschappen	15,5% / 20,5%

\*Het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken voor investeringen verbonden aan het aanslagjaar 2025 bedraagt 5,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 15,5%.

\*\*Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze investeringsaftrek is specifiek voor horeca-inrichtingen die investeren in een rookafzuigstelsel of een verluchtingstelsel in een rookkamer.

## Zeeschepen

### Investeringsaftrek in 2024 (aj 2025) / 2023 (aj 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	30% / 30%

Hier geldt een vast percentage van 30%

De investeringsaftrek voor investeringen in zeeschepen die in nieuwe staat zijn verkregen of tweedehandse zeeschepen die voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, is enkel van toepassing op vennootschappen die uitsluitend winst uit zeescheepvaart verkrijgen.

## Toepassing investeringsaftrek

De investeringsaftrek is voor ieder aanslagjaar in principe van toepassing met betrekking tot de vaste activa die tijdens het jaar of boekjaar dat aan dat aanslagjaar is verbonden zijn verkregen of tot stand gebracht, d.w.z. die tijdens dat jaar of boekjaar afschrijfbaar worden (61/84 tot 89). Wat de in 68/10 bedoelde vaste activa betreft (de leasinggoederen) moet de investeringsaftrek worden verleend voor het jaar of boekjaar waarin de gebruiksrechten zijn overgedragen. (Zie Commentaar op het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (ComIB) nummer 68/17).

## Overdragen naar een volgend belastbaar tijdperk

De investeringsaftrek wordt toegepast op de winst of de baten van het belastbare tijdperk waarin deze investering werd verkregen of tot stand gebracht.

De aftrek is van toepassing:

- vóór de aanrekening van de verliezen uit andere beroepswerkzaamheden als men onderworpen is aan de personenbelasting;
- op de allerlaatste plaats, dus na elke andere aftrek, als men onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.

Als er in een belastbaar tijdperk onvoldoende winst of baten zijn, wordt de basisaftrek naar de volgende belastbare tijdperken overgedragen, behalve in de vennootschapsbelasting (slechts één jaar). De andere investeringsaftrekken zijn onbeperkt overdraagbaar in zowel de personen- als de vennootschapsbelasting.

De aftrek van de overgedragen vrijstelling op de winst of baten van elk van de volgende belastbare tijdperken wordt beperkt tot € 1.160.890/€ 1.208.010 per belastbaar tijdperk of, wanneer het totale bedrag van de overgedragen vrijstelling op het einde van het vorige belastbare tijdperk € 4.643.550/€ 4.832.030 overtreft, tot 25% van dat totale bedrag (aanslagjaar 2024, inkomstenjaar 2023/aanslagjaar 2025, inkomstenjaar 2024).

## Aanvraagprocedure

Natuurlijke personen moeten een ingevuld, gedateerd en ondertekend formulier 276U (beschikbaar op de [website van FOD Financiën](#)) bij hun aangifte in de personenbelasting voegen of het ter beschikking houden van de administratie.

Vennootschappen moeten het vak 275U in [Biztax](#) invullen als zij hun aangifte in de vennootschapsbelasting indienen.

Daarnaast moet er per categorie van vaste activa een opgave ter beschikking van de administratie worden gehouden die voor elk activum de volgende gegevens vermeldt:

- de datum van de aanschaffing of van de totstandkoming
- de juiste benaming
- de aanschaffings- of beleggingswaarde
- de normale gebruiksduur en de afschrijvingsduur

In voorkomend geval moeten ook de volgende documenten ter beschikking gehouden worden:

- de vereiste afschriften en bewijzen voor de octrooien;
- het vereiste attest voor de energiebesparende investeringen;
- de verschillende vereiste documenten (aanvraag tot erkenning, rechtvaardigende nota, attest van de bevoegde Gewestregering, enz.) voor de milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling.

## Nieuwe investeringsaftrek voor investeringen in 2025

De investeringsaftrek wordt vanaf 1 januari 2025 grondig hervormd. Hier vind je alvast de belangrijkste informatie.

### Hervorming categorieën

#### Basisaftrek

De basisaftrek zal 10% bedragen.

Voor investeringen in digitale vaste activa wordt dit verdubbeld tot 20%. Dit zijn investeringen in software en apparatuur ter ondersteuning van digitale betalings- en facturatiesystemen, digitale boekhoudsystemen, digitale CRM-systemen, digitale e-commerce platformsystemen en digitale systemen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie.

Deze aftrek is er enkel voor ondernemingen en ondernemers die voldoen aan de definitie van kleine vennootschap (zie hoger).

Zoals in de huidige regeling kan je deze aftrek aanvragen via de aangifte in de personen- en vennootschapsbelasting met de formulieren 275U en 276U.

## Thematische aftrek

Voor zelfstandigen en kleine vennootschappen bedraagt deze aftrek 40%. Grotere vennootschappen krijgen een aftrek van 30%. Deze aftrek is van toepassing op investeringen die worden vermeld in één van de volgende categorieën:

- investeringen in efficiënt energieverbruik en hernieuwbare energie;
- investeringen in koolstofemissievrij vervoer (o.m. fietsen en fietsinfrastructuur; emissievrije vrachtwagens en laadinfrastructuur met betrekking tot vrachtwagens\*);
- milieuvriendelijke investeringen (o.m. rookafzuigsystemen die worden geïnstalleerd in een horeca-inrichting\*);
- ondersteunende digitale investeringen (nl. investeringen die verwant zijn aan de drie voormelde investeringscategorieën).

\*Dit wordt zo beschreven in de memorie van toelichting van het wetsontwerp (zie rubriek 'Meer informatie').

Voor elke categorie zal er bij Koninklijk Besluit (KB) een lijst worden gepubliceerd met de investeringen die in aanmerking komen. Deze lijst blijft maximaal drie jaar geldig. Om de drie jaar moet deze lijst worden geactualiseerd en worden gepubliceerd via een KB. Als deze lijst niet binnen deze termijn wordt hernieuwd, dan komt deze te vervallen: je kan geen thematische aftrek genieten voor investeringen op een vervallen lijst tot er een nieuwe investeringslijst wordt gepubliceerd waarop deze ook staan vermeld.

Voor deze aftrek zal er een attest moeten worden toegevoegd bij de aangifte van de personen- of vennootschapsbelasting, dat wordt afgeleverd door de bevoegde overheid. Daaruit moet blijken dat de investering in overeenstemming is met een van de bij KB gepubliceerde lijsten van investeringen en dat de investering geen onredelijke schade voor het leefmilieu met zich meebrengt.

Zodra de vier investeringslijsten van de verhoogde thematische aftrek bekend worden gemaakt via KB in het Belgisch Staatsblad (BS) brengen we je hiervan op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Technologieaftrek

De Technologieaftrek bedraagt 13,5% voor investeringen in octrooien en milieuvriendelijke investeringen voor O&O. Dit wordt verhoogd tot 20,5% voor de gespreide investeringsaftrek voor milieuvriendelijke investeringen voor O&O.

Deze 'technologie-aftrek' stemt overeen met de huidige verhoogde investeringsaftrek voor octrooien en voor milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling.

Enkel hier blijft een gespreide aftrek mogelijk.

Ook hier moet een KB de toepassingsmodaliteiten en de kenmerken waaraan deze investeringen moeten voldoen, nog bepalen.

## Geen verhoogde aftrek meer voor beveiligingsinvesteringen

Enmanszaken en vennootschappen kunnen in de hervormde aftrek slechts de basisaftrek van 10% genieten voor beveiligingsinvesteringen. De verhoogde aftrek in de huidige regeling wordt dus afgeschaft.

## Bepaalde investeringen worden uitgesloten

In de huidige regeling zijn er bepaalde investeringen uitgesloten. Deze lijst blijft onveranderd. Hieraan worden wel nog een aantal investeringen toegevoegd die uitdrukkelijk worden uitgesloten van de basisaftrek omdat ze niet meer te verantwoorden zijn, omdat er op de markt klimaat- en milieuvriendelijkere alternatieven beschikbaar zijn (bijvoorbeeld een gasketel, terwijl er kan worden geïnvesteerd in elektrische verwarming of warmtepompen). Deze uitsluitingen zullen worden vastgelegd in een exhaustieve lijst die ook periodiek zal worden vernieuwd. Deze lijst heeft echter geen beperkte geldigheidsduur. Deze lijst zal ook moeten bekend worden gemaakt in het BS. Zijn er op de markt geen economisch vergelijkbare koolstofemissievrij alternatief, dan geldt er dus geen uitsluiting.

## Cumulbeperking

Er zal geen cumul meer mogelijk zijn van de verschillende investeringsaftrekken. Per investering zal je dus moeten kiezen welke aftrek er wordt toegepast, als een investering aan de criteria van meerdere categorieën voldoet.

## Geen indexatie meer

De percentages in de huidige regeling wijzigen elk jaar door de koppeling aan de index. In deze regeling zijn de percentages vast.

## Inwerkingtreding & overgangsregeling

Deze nieuwe regeling zal van toepassing zijn op vaste activa die vanaf 1 januari 2025 worden verkregen of tot stand gebracht.

Er wordt wel in een overgangsregeling voorzien voor reeds 'lopende investeringen'. Activa die werden verkregen of tot stand gebracht vóór 1 januari 2025 blijven onderworpen aan de huidige regeling. Maak je in de huidige regeling gebruik van de gespreide aftrek, waarbij investeringen werden verworven vóór 1 januari 2025, maar de afschrijvingen doorlopen tot na die datum, dan kan je nog steeds de huidige regeling blijven toepassen.

## Meer informatie

- [Wet van 12 mei 2024 houdende diverse fiscale bepalingen \(1\)](#)(Hoofdstuk 1). De memorie van toelichting over deze wet kan je terugvinden in het [Wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen \(Parlementair Document 55K3865\)](#).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

## Contact

FOD Financiën

Contactcenter

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/belastingvoordelen...](https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/belastingvoordelen...)

# Verhoogde fiscale aftrek voor bepaalde kosten

Laatst gewijzigd op 25 jul 2024

## Wat houdt de maatregel in

Om ondernemers te ondersteunen voorziet de federale overheid dat bepaalde kosten voor meer dan 100% fiscaal aftrekbaar zijn. Hierbij lichten we er een aantal toe.

1. Bepaalde beveiligingskosten zijn voor zelfstandigen en vrije beroepen voor 120% fiscaal aftrekbaar. Het betreft diensten geleverd door beveiligingsondernemingen, alsook de abonnementskosten voor aansluiting op een vergunde alarmcentrale.
2. Vanaf 1 januari 2026 bestaat er in het kader van de btw voor ondernemers een verplichting om gestructureerde elektronische facturen uit te reiken (B2B). Hierdoor zullen sommige ondernemers moeten investeren in een (nieuw) softwarepakket. Om deze kosten te verminderen voorziet de fiscus een tijdelijke verhoogde kostenaftrek van 120% voor de periodieke abonnementskosten voor de factureringspakketten, evenals de advieskosten die specifiek worden gemaakt voor de voorbereiding of de operationalisering van deze e-facturering. Dit geldt voor zelfstandigen, vrije beroepen en ondernemingen die voldoen aan de fiscale definitie van kleine vennootschap. Deze kostenaftrek zou gelden voor kosten gemaakt vanaf 1 januari 2024 en dit tot en met 31 december 2027.
3. Zelfstandigen en vrije beroepen kunnen genieten van een verhoogde aftrek tot 120% voor werkgevers die in het kader van het woon-werkverkeer van hun personeelsleden in een fietsenstalling voorzien (al dan niet met kleedruimten en douches) of bedrijfsfietsen aankopen (inclusief herstellen en onderhouden). Deze aftrek wordt afgeschaft vanaf aanslagjaar 2026 (inkomstenjaar 2025) (zie de [Wet van 12 mei 2024 houdende diverse fiscale bepalingen \(1\)](#), artikel 2 (BS 29 mei 2024)).

## Fiscale aftrek voor kosten van beveiligingsdiensten

Bepaalde beveiligingskosten zijn voor zelfstandigen en vrije beroepen voor 120% fiscaal aftrekbaar. Het betreft diensten geleverd door beveiligingsondernemingen, alsook de abonnementskosten voor aansluiting op een vergunde alarmcentrale. Voor de aftrek van deze extra 20% dient wel aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde te worden voldaan indien het kleine vennootschappen betreft.

Deze maatregel is vanaf aanslagjaar 2021 enkel van toepassing in de personenbelasting en de belasting van niet-inwoners.

Om van deze aftrek te kunnen genieten in de personenbelasting moeten de kosten een beroepskarakter hebben en worden gedaan of gedragen om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden. Zie artikel [64ter](#) in het WIB 92.

Volgende diensten, geleverd door beveiligings-/bewakingsondernemingen komen in aanmerking:

- abonnementskosten voor de aansluiting op een vergunde alarmcentrale;
- kosten voor het beroep doen op een vergunde bewakingsonderneming voor beveiligd transport (ophalen van plofkoffers);
- kosten voor het gezamenlijk beroep doen op een vergunde bewakingsonderneming door een groep ondernemingen (consortiumbewaking).

Deze beroepskosten kunnen voor 120% worden afgetrokken in plaats van de normale 100%.

Dit fiscaal voordeel staat los van de bestaande verhoogde investeringsaftrek (zie [Investeringsaftrek](#)) die betrekking heeft op de aankoop van materiële vaste activa ter beveiliging van beroepslokalen.

Meer informatie kan je ook vinden in de [Commentaar van art. 64ter](#), WIB 92 op Fisconetplus. Hier vind je de commentaar op de wetgeving en eventuele circulaires en rechtspraak.

## Fiscale aftrek voor kosten van e-facturatie

Vanaf 1 januari 2026 bestaat er in het kader van de btw voor ondernemers een verplichting om gestructureerde

elektronische facturen uit te reiken (B2B). Dat zijn facturen die rechtstreeks tussen de software van beide ondernemingen worden uitgewisseld. De verzending van de gestructureerde elektronische facturen zal dan gebeuren via een decentraal netwerk, genaamd Peppol ('Pan-European Public Procurement On-Line'). Als je softwarepakket waarmee je nu factureert nog niet de mogelijkheid biedt om de facturen op de juiste manier te versturen, dan zal je bijkomende kosten moeten maken voor een nieuw softwarepakket.

Om deze kosten te beperken voorziet de fiscus een tijdelijke verhoogde kostenaftrek van 120% voor volgende kosten (nieuw [Art. 64ter, lid1,1° WIB92](#)):

- de kosten verbonden aan factureringpakketten voor het opstellen, verzenden en ontvangen van elektronische facturen in een gestructureerde vorm die automatische en elektronische verwerking ervan mogelijk maakt in het kader van de verplichtingen opgelegd in de wet van 6 februari 2024. Dit zou volgens de Memorie van toelichting gaan om de periodieke abonnementskosten voor de factureringpakketten, evenals de advieskosten die specifiek worden gemaakt voor de voorbereiding of de operationalisering van de e-facturering.
- het moet gaan om andere kosten dan afschrijvingen.

Deze aftrek kan genoten worden door zelfstandigen, vrije beroepen en ondernemingen die voldoen aan de definitie van kleine vennootschap, in de personen- en de vennootschapsbelasting (Zie [Fiscale definitie](#) op deze VLAIO pagina).

Deze kostenaftrek zou gelden voor kosten gemaakt vanaf 1 januari 2024 (vanaf aanslagjaar 2025 voor boekjaren die ten vroegste beginnen op 1 januari 2024) en dit tot en met 31 december 2027 (buiten werking vanaf aanslagjaar 2029 voor boekjaren die ten vroegste beginnen op 1 januari 2028).

Dit wel onder voorbehoud! Deze vervroegde inwerkingtreding van deze kostenaftrek is afhankelijk van een machtiging die door Europa moeten worden verleend (Zie [Art. 64ter, lid1,1° WIB92](#)).

Voor deze aftrek dient niet aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde te worden voldaan in de vennootschapsbelasting en moet dus niet worden geboekt.

De aftrek zal verlopen via de verhoging van de begintoestand van de belastbare reserves bij de aangifte in de vennootschapsbelasting. Zelfstandigen verhogen het bedrag van de aftrekbare kost tot 120% bij het invullen van de aftrekbare beroepskosten bij de aangifte in de personenbelasting.

Voor investeringen, die worden afgeschreven op 3 jaar is er daarnaast de investeringsaftrek voor digitale investeringen (zie [Investeringsaftrek](#)). Deze aftrek bedraagt momenteel 15,5%. Dit ook enkel voor zelfstandigen, vrije beroepen en kleine vennootschappen. Vanaf 1 januari 2025 wordt deze aftrek verhoogd tot 20%.

**Meer informatie:**

- de website van FOD Financiën [Gestructureerde elektronische facturen tussen ondernemingen verplicht vanaf 2026](#)
- de website [efactuur.belgium.be/nl](http://efactuur.belgium.be/nl). Binnenkort zou er op deze website een lijst met bestaande conforme softwareoplossingen worden gepubliceerd die al beschikbaar zijn. Je vindt er ook oplossingen die deels gratis of tegen een beperkte kostprijs te gebruiken zijn. Staat jouw huidige software niet in de lijst? Wees niet ongerust. Heel wat aanbieders werken immers nog aan dergelijke oplossingen. Deze lijst zal de komende maanden dus zeker nog aangroeien.

## Fiscale aftrek voor kosten vervoer verplaatsing personeel

Zelfstandigen kunnen genieten van een verhoogde aftrek van 120% voor kosten die specifiek zijn gedaan of gedragen om het gebruik van de fiets door de personeelsleden voor hun verplaatsingen tussen hun woonplaats en hun plaats van tewerkstelling aan te moedigen. Voor deze categorie komen de kosten in aanmerking in de mate dat ze gedaan of gedragen zijn om:

- een onroerend goed te verwerven, te bouwen of te verbouwen, bestemd voor het stallen van (elektrische) fietsen of speed pedelecs (high speed e-bike) tijdens de werkuren van de personeelsleden of voor een kleedruimte of sanitair, al dan niet met douches;



- (elektrische) fietsen of speed pedelecs (high speed e-bike) en hun toebehoren te verwerven, te onderhouden en te herstellen, die ter beschikking worden gesteld van de personeelsleden.

Deze kosten zijn fiscaal aftrekbaar voor 120%.

Wanneer de kosten bestaan uit afschrijvingen van de materiële vaste activa die in aanmerking komen, wordt het aftrekbare bedrag per belastbaar tijdperk verkregen door het normale afschrijvingsbedrag van die periode te verhogen met 20%. Fietsen worden afgeschreven met minimaal drie vaste annuïteiten.

Meer informatie kan je terugvinden in [artikel 64ter, WIB 92](#) en [Commentaar van art. 64ter, WIB 92](#) in de databank Fisconetplus van FOD Financiën.

Opgelet! Deze aftrek wordt afgeschaft vanaf aanslagjaar 2026 (inkomstenjaar 2025) naar aanleiding van het invoeren van een verhoogde thematische investeringsaftrek voor investeringen in o.a. fietsen en fietsinfrastructuur (zie de [Wet van 12 mei 2024 houdende diverse fiscale bepalingen \(1\)](#), artikel 2, en de toelichting bij het [Wetsontwerp \(Parlementair Document 55K3865\)](#)).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Meer informatie kan je ook vinden in de [Commentaar van art. 64ter, WIB 92](#) op Fisconetplus. Hier vind je de commentaar op de wetgeving en eventuele circulaires en rechtspraak.

### FOD Financiën

Contactcenter

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be](https://financien.belgium.be)

# Versnelde teruggave Btw-kredieten voor starters

Laatst gewijzigd op 5 jul 2024

## Wat houdt de maatregel in

Startende ondernemingen hebben vaak een btw-tegoed door de vele investeringen die zij in de aanvangsperiode hebben uitgevoerd maar verkopen nog weinig. Dit btw-krediet kunnen starters in de eerste 24 maanden na de aanvang van de activiteit, voortaan sneller terugkrijgen indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

In principe kan een onderneming pas een teruggave van dit btw-tegoed aanvragen bij de fiscus aan het einde van een trimester, ook als er maandelijks een btw-aangifte wordt ingediend in plaats van per kwartaal. Bovendien heeft de fiscus drie maanden de tijd om het geld effectief te storten. In totaal kan het dus zes maanden duren om een btw-tegoed terug te krijgen wat kan leiden tot liquiditeitsproblemen bij de betrokken ondernemer.

Voor starters die voldoen aan bepaalde voorwaarden, bestaat een snellere procedure:

1. Zij kunnen elke maand een terugbetaling vragen van hun btw-krediet.
2. Bovendien wordt de termijn om terug te betalen ingekort van drie tot twee maanden. Hierdoor zullen starters maar drie maanden hoeven te wachten op hun geld, in plaats van zes maanden.

## Wie komt in aanmerking

Enkel starters die minder dan 24 maanden gestart zijn met hun economische activiteit kunnen genieten van dit fiscaal voordeel.

Dit zijn belastingplichtigen die een aangifte van aanvang van activiteit hebben ingediend (door middel van een document nr. 604A, of voor de btw-eenheden, door middel van een document nr. 606A) minder dan 24 maanden geleden. Belastingplichtigen die binnen de eerste 24 maanden overgaan van de vrijstellingsregeling naar de gewone btw-regeling komen ook in aanmerking voor de resterende periode van 24 maanden na aanvang van hun activiteiten.

Ook belastingplichtigen die hun activiteit hebben stopgezet en ten vroegste drie maanden later een nieuwe activiteit hebben opgestart (met indiening van de nodige aangiften van stopzetting en aanvang van activiteit) alsook 'nieuwe' btw-eenheden worden als 'starters' aangemerkt (zelfs als hun leden allemaal al "geïdentificeerd waren voor de btw").

Houders van een "globaal btw-identificatienummer" (waarvan het nummer begint met BE 0796.6 of BE 0796.5) worden daarentegen nooit beschouwd als 'starters'.

## Voorwaarden

De startende onderneming kan deze maandelijkse teruggave van zijn belastingkrediet verkrijgen indien de volgende toepassingsvoorwaarden gelijktijdig vervuld zijn:

### De betrokken periode

Het btw-krediet moet betrekking hebben op een periode vavat in de 24 maanden die volgen op de datum van aanvang van de economische activiteit. Deze datum is deze vermeld door de belastingplichtige in zijn aangifte van aanvang van de activiteit (document nr. 604A).

### Aangifteredime

De belastingplichtige starter moet opteren voor de maandelijkse indiening van periodieke aangiften.

Wie opteert voor de trimestriële indiening van de periodieke btw-aangifte is automatisch uitgesloten van de regeling van

maandelijkse teruggave. De fiscus zal voor deze ondernemers wel trachten om "in de mate van het mogelijke" de teruggave uiterlijk de tweede maand die volgt op het tijdvak van de kwartaalaangifte terug te storten.

### Minimum btw-tegoed

Het btw-krediet moet ten minste € 50 bereiken. Indien het belastingoverschot dit bedrag niet bereikt, wordt het automatisch overgedragen naar de volgende aangifteperiode.

### Datum van indiening van de aangifte

De maandelijkse btw-aangifte moet ten laatste worden ingediend de twintigste dag van de maand die volgt op de maand na dewelke de door de staat verschuldigde som wordt vastgesteld. Deze datum moet strikt worden nageleefd, zelfs in de vakantieperiode.

### Elektronische indiening

Deze maandelijkse btw-aangifte moet verplicht worden ingediend via elektronische weg op de toepassing [Intervat](#). Geen enkele afwijking zal worden toegekend op dit principe.

### Uitdrukkelijke vraag tot maandelijkse btw-aangifte

De belastingplichtige moet uitdrukkelijk vragen om teruggave van het belastingkrediet op het einde van elke maand voor dewelke een belastingoverschot terugbetaalbaar is. Hiervoor dient hij het kader aan te kruisen dat voor dit doel voorzien is in de rubriek 'Vraag om teruggave' van de maandelijkse btw-aangifte met betrekking tot de handelingen van de betrokken periode.

## Aanvraagprocedure

De belastingplichtige moet zijn maandaangifte via elektronische weg tijdig indienen in de toepassing [Intervat](#).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Bijkomende informatie over deze maatregel kan je terugvinden op [de website van Financiën](#) en in de 'Circulaire 2019/C/128 betreffende de teruggaven inzake Btw aan belastingplichtigen die hun economische activiteit aanvangen' op [Fisconetplus](#).

FOD Financiën

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be/nl/Actueel/versnelde-teruggave-van-btw-kredieten-voor-star...](https://financien.belgium.be/nl/Actueel/versnelde-teruggave-van-btw-kredieten-voor-star...)

# Verlaging sociale bijdragen voor primostarters (Starterskorting)

Laatst gewijzigd op 9 jan 2024

## Wat houdt de maatregel in

Een zelfstandige betaalt elk kwartaal sociale bijdragen in ruil voor een reeks sociale rechten. Om deze financiële last voor bepaalde startende zelfstandigen in hoofdberoep draaglijker te maken kunnen zij lagere sociale bijdragen betalen gedurende de eerste vier kwartalen.

Vanaf 1 januari 2023 wordt het voordelige sociale bijdragenstelsel dat gedurende de eerste vier kwartalen van toepassing is voor 'primostarters', uitgebreid naar zelfstandigen die een zelfstandig hoofdberoep hernemen tijdens of na een periode van arbeidsongeschiktheid of invaliditeit. Dit is mogelijk nadat zij minstens twee kwartalen een gelijkstelling wegens ziekte hebben gehad (en dus geen sociale bijdragen moesten betalen).

## Wie komt in aanmerking

Je bent een primostarter in één van de volgende situaties:

- Je bent beginnende zelfstandige in hoofdberoep en je was tijdens de twintig kwartalen daarvoor op geen enkel ogenblik een zelfstandige in hoofdberoep of een zelfstandige in hoofdberoep gelijkgesteld met een zelfstandige in bijberoep (art. 37);
- Je maakt de overstap van zelfstandige in bijberoep of student-zelfstandige naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep;
- Je herneemt je zelfstandige activiteit in hoofdberoep na een periode van arbeidsongeschiktheid of invaliditeit. Bijkomende voorwaarde is dat je minstens twee kwartalen een gelijkstelling wegens ziekte hebt genoten. Het kan daarbij zowel gaan om een werkherhating tijdens de arbeidsongeschiktheid of invaliditeit in het kader van een toegelaten activiteit of terug-naar-werk traject als een volledige hervatting van de activiteit.

Een zelfstandige in bijberoep kan geen primostarter zijn.

## Omvang steun

Voor een zelfstandige in hoofdberoep bedragen de voorlopige kwartaalbijdragen bij het begin van de activiteit tot het einde van het derde volledige kalenderjaar € 864,15 (refertejaar 2021 berekend op een inkomen van € 16.861,46). De werkelijke bijdragen kan je sociaal verzekeringsfonds echter pas berekenen als de fiscus de inkomsten van het betrokken bijdragejaar heeft vastgesteld. Dit is meestal een of twee jaar later.

Door deze maatregel kunnen primostarters reeds voor de eerste vier kwartalen lagere sociale bijdragen betalen. Hierbij gelden volgende drempels:

- indien de geraamde beroepsinkomsten van het bijdragejaar € 8.707,35 niet overschrijden: € 446,25 in de eerste vier kwartalen;
- 20,5 % op het gedeelte van de geraamde beroepsinkomsten van het bijdragejaar die hoger zijn dan € 8.707,35.

Heb je een zelfstandige artistieke beroepsactiviteit, dan wordt de lagere minimumbijdrage vanaf 1 oktober 2022 toegepast voor de eerste acht kwartalen. Je moet dan in het bezit zijn van een zelfstandigheidsverklaring, afgeleverd door de Commissie Kunstenaars voor de betrokken kwartalen.

Zie ook [Bijdragen 2024](#) op de website van RSVZ.

## Aanvraagprocedure

Deze korting moet je aanvragen bij je sociaal verzekeringsfonds.

Op basis van objectieve elementen moet je hierbij aantonen dat het geschatte inkomen lager zal zijn dan de gekozen drempels.

Wordt de korting niet aangevraagd en je inkomen ligt toch onder een van deze drempels? Op het moment dat de fiscus het definitief inkomen doorgeeft aan je sociale verzekeringsfonds, worden de te veel betaalde bijdragen geregulariseerd. Je geniet dus automatisch van deze korting als je inkomen laag genoeg is, maar dan wel een hele tijd later.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Rijksdienst voor de sociale verzekering der zelfstandigen (RSVZ)

T 02 546 42 11

[www.rsvz.be/nl/primostarter](http://www.rsvz.be/nl/primostarter)

# Vrijstelling van belastingvermeerdering voor startende ondernemingen (bij onvoldoende voorafbetalingen)

Laatst gewijzigd op 16 okt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Als je voor de eerste maal een zelfstandige activiteit begint in hoofdberoep, ben je voor drie jaar vrijgesteld van voorafbetalingen. De fiscus past dan gedurende drie jaar geen belastingvermeerdering toe. Ook nieuw opgerichte vennootschappen zijn gedurende de eerste drie boekjaren vanaf hun oprichting geen belastingvermeerdering verschuldigd.

De voorafbetalingen zijn gebaseerd op de vermoedelijke winsten van het lopende jaar. Indien dit niet gebeurt, worden belastingvermeerderingen aangerekend. De stortingen zouden de belastingen van het lopende belastbare tijdperk ongeveer moeten dekken.

## Wie komt in aanmerking

Je moet een zelfstandige zijn of een onderneming die op overeenkomstige wijze beantwoordt aan de criteria van kleine vennootschap, opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit houdt in dat er voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

- Jaargemiddeld personeelsbestand: 50 werknemers;
- Jaaromzet exclusief btw: € 11.250.000;
- Balanstotaal: € 6.000.000.

Opgelet! Deze definitie is van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de [VLAIO-pagina Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie](#).

Wanneer meer dan één van de criteria worden overschreden of niet meer worden overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar. Opgelet! Hiervan wordt voor eenmaal afgeweken voor boekjaren vanaf 1 januari 2024 (zie [Fiscale definitie](#)).

In het geval van verbonden vennootschappen, moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal op geconsolideerde (gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

Vzw's komen voor deze maatregel enkel in aanmerking indien ze onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

## Aanvraagprocedure

Om deze vrijstelling te kunnen toepassen moet je het bewijs leveren dat het gaat om een eerste vestiging als zelfstandige in hoofdberoep.

Dit bewijs kan in de praktijk het best worden geleverd door een attest waaruit blijkt sedert welke datum je voor het eerst bent aangesloten als zelfstandige in hoofdberoep. Dit kan worden bezorgd door jouw sociaal verzekeringsfonds of het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ).

In bepaalde gevallen geldt echter een andere datum. Alle informatie kan je terugvinden op de [Fisconetplusdatabank >](#)

Commentaar van art. 157, WIB 92 > 4. Gevallen waarin geen vermeerdering verschuldigd is > b) Vrijstelling voor beginnende zelfstandigen.

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

FOD Financiën

Contactcenter

T 02 572 57 57

[financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voorafbetalingen](https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voorafbetalingen)

# Erasmus voor jonge ondernemers

Laatst gewijzigd op 14 mrt 2024

## Wat houdt de maatregel in

Dit Europees uitwisselingsprogramma voor ondernemers biedt nieuwe ondernemers de mogelijkheid om 1 tot 6 maanden te werken bij een ervaren kmo, gevestigd in een ander EU-land. De nieuwe ondernemer ontvangt een maandelijkse toelage en heeft vergevorderde plannen voor het opzetten van een eigen bedrijf of is nog geen drie jaar bezig. Er is geen leeftijdsgrens.

Ook vzw's met economische activiteit komen in aanmerking.

De nieuwe ondernemer ontvangt een maandelijkse som van de Europese Commissie die een deel van de onkosten helpt dekken.

## Wie komt in aanmerking

Nieuwe ondernemers zijn mensen die vergevorderde plannen hebben voor het opzetten van een eigen bedrijf of in de laatste drie jaar een eigen bedrijf zijn begonnen. Er is geen leeftijdsgrens.

Ervaren gastondernemers zijn eigenaar of bestuurder van een kmo (volgens de Europese kmo-definitie) in de EU gedurende meer dan 3 jaar.

Ook vzw's komen onder bepaalde voorwaarden voor deze maatregel in aanmerking.

## Wat komt in aanmerking

Dit EU-programma:

- biedt nieuwe ondernemers de gelegenheid om van een ervaren ondernemer in een ander EU-land te leren hoe je een bedrijf opstart en succesvol runt;
- maakt het mogelijk dat nieuwe en ervaren ondernemers ervaringen uitwisselen;
- vergemakkelijkt de toegang tot nieuwe markten en de zoektocht naar mogelijke zakenpartners;
- vergroot de netwerkmogelijkheden van zakenmensen en de kmo.

## Bijkomende voorwaarden

De nieuwe ondernemers reizen naar het ander EU-land om enige tijd te werken in de kmo van een ervaren ondernemer. Deze periode kan opgesplitst worden in periodes van minimaal 1 week. Organisaties die als tussenpersoon optreden, koppelen de nieuwe ondernemers aan de gastondernemers.

De nieuwe ondernemer kan tijdens het verblijf in het buitenland de nodige ervaring opdoen op de volgende gebieden:

- doeltreffend plannen;
- financieel en operationeel beheer;
- ontwikkeling van vernieuwende producten en/of diensten;
- verkoop en marketing.

Nieuwe ondernemers krijgen ook de mogelijkheid om meer te weten te komen over:

- Europese handelswetgeving en de Europese interne markt;
- Europese normalisatie;
- Europese ondersteuning voor de kmo.

## Aanvraagprocedure



Nieuwe ondernemers en ervaren ondernemers kunnen zich rechtstreeks inschrijven via de website [www.erasmus-entrepreneurs.eu](http://www.erasmus-entrepreneurs.eu) of contact opnemen met één van onderstaande coördinatoren (zie contactinformatie).

## Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

## Contact

Je kan voor begeleiding in het Vlaams Gewest terecht bij volgend steunpunt:

hub.brussels

T. 02 422 51 26

[info@hub.brussels](mailto:info@hub.brussels) of [pherfurth@hub.brussels](mailto:pherfurth@hub.brussels) (Pierre Herfurth)

[www.hub.brussels/nl/services/erasmus-uitwisseling-ondernemers](http://www.hub.brussels/nl/services/erasmus-uitwisseling-ondernemers)

## Ondersteuningsbureau Erasmus voor jonge ondernemers

EU-DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs

T 02 282 08 73

[support@erasmus-entrepreneurs.eu](mailto:support@erasmus-entrepreneurs.eu)

[www.erasmus-entrepreneurs.eu](http://www.erasmus-entrepreneurs.eu)

# Bijlage: Investeringsaftrek energiebesparende investeringen

Laatste revisiedatum: 10 ma 2023

## Toelichting

De investeringen die in aanmerking komen voor de verhoogde investeringsaftrek dienen gericht te zijn naar een rationeler gebruik van energie in de industrie, en in het bijzonder naar een verbetering van industriële processen louter uit energetische overwegingen. Voor de toepassing van deze bijlage betekenen de termen:

- “bestaande” gebouwen of broeikassen: de gebouwen of broeikassen waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de investeringen in categorie 1 of 4 zijn gedaan, de voltooiing van de bouw meer dan 5 jaar terug heeft plaatsgevonden;
- “bestaande” of “in gebruik zijnde” apparatuur, processen, systemen, enz: de apparatuur, processen, systemen, enz. waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de in de categorie 2, 3, 5, 6, 8 of 9 vermelde investeringen zijn gedaan, de ingebruikneming meer dan drie jaar terug heeft plaatsgehad.

Zo zijn categorieën 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 en 9a enkel van toepassing op bestaande of in gebruik zijnde gebouwen, broeikassen, apparaten, processen, leidingen... Categorieën 7, 10, 11 en 12 zijn van toepassing op nieuwe installaties, maar het betreft hier meestal enkel de investeringen in procesapparatuur en de technische installaties.

De investeringen die niet beantwoorden aan de van toepassing zijnde milieunormen zullen niet in aanmerking worden genomen.

## Groep 1: Beperking van de energieverliezen

Categorie 1: beperking van de energieverliezen in bestaande gebouwen of in bestaande broeikassen

Voor zover ze niet door een wettelijke bepaling zijn opgelegd en mits materialen worden gebruikt waarvan de warmtegeleidings-coëfficiënt volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen de volgende investeringen in aanmerking:

- isoleren van buitenmuren, buitendeuren en -poorten, van schuine of platte daken, van vloeren en muren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en een niet-verwarmd vertrek of van vloeren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en de buitenlucht zodanig dat de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) van de wand kleiner is dan of gelijk is aan 0,5 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanbrengen van de nodige bescherming of van een bekleding om het isolatiemateriaal tegen het binnendringen van stof, lucht of waterdamp te beschermen, materiaal en loonkosten voor afwerking en versiering niet inbegrepen;
- vervangen van enkel vensterglas door dubbel of driedubbel vensterglas waarvan de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) kleiner is dan of gelijk is aan 3,2 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanpassen van de ramen of het vervangen ervan door houten of kunststoframen of door metalen ramen met thermische onderbreking;
- plaatsen van wegneembare schermen in broeikassen die een scheiding vormen tussen kweekruimte en dak.

Categorie 2: beperking van het energieverlies door in gebruik zijnde apparaten, leidingen, afsluiters en kanalen te isoleren of in gebruik zijnde warme of koude vloeistofbaden af te dekken

Investerings waarbij isolatiemateriaal is gebruikt waarvan de warmtegeleidingscoëfficiënt, volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen in aanmerking in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies t.o.v. de toestand die bestond vóór de investering.

Categorie 3: beperking van het energieverlies in bestaande ovens

Enkel de volgende investeringen komen in aanmerking:

- het bijkomend isoleren van de ovens;
- het vervangen van de isolerende of vuurvaste bekleding van de ovens, in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies.

Categorie 4: beperking van het ventilatieverlies in bestaande gebouwen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- aanbrengen van tochtsluizen, tochtgordijnen of automatisch sluitende deuren en poorten tussen de binnen- en buitenkant van het verwarmd gebouw of tussen een verwarmd en een niet-verwarmd gedeelte van het gebouw;
- aanbrengen van automatisch sluitende deuren tussen koel- of diepvrieskamers en de rest van het gebouw.

## Groep 2: Terugwinnen van energie

Categorie 5: terugwinnen van afvalwarmte

De volgende investeringen, met uitzondering van het materieel en de uitrustingen die bestemd zijn voor warmte-krachtkoppeling, komen in aanmerking wanneer zij het in een bestaand systeem mogelijk maken afvalwarmte te recupereren:

- plaatsen van recuperatietoestellen op thermische afvalstromen of uitstoten;
- plaatsen van warmteopvangapparatuur nodig om afvalwarmte terug te winnen, productie-toestellen die de teruggewonnen warmte gebruiken niet inbegrepen;
- plaatsen van geïsoleerde leidingen en circulatiepompen voor het transport van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van geïsoleerde opslagvaten die uitsluitend dienen voor het tijdelijk opslaan van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van apparatuur voor het opvangen en naverdampen van stoomcondensaat, evenals de installatie van spuikransen voor de afluut van condensaat;
- plaatsen van warmtepompen;
- verlenging van continu-ovens voor een verdere recuperatie van de in de rookgassen aanwezige warmte, bij gelijkblijvende productiecapaciteit.

Categorie 6: aanwenden van expansie-energie die vrijkomt bij bestaande productieprocessen of bij de ontspanning van fluïda onder druk gebracht voor transport

In aanmerking komen, de investeringen om bestaande installaties en systemen voor het aanwenden van die expansie-energie aan te passen door het plaatsen van:

- Tegendrukturbines;
- Expansieturbines;
- generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin de opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie.

## Groep 3: Verbetering van het energetisch rendement

Categorie 7: Warmte-krachtkoppelingapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking, mits de gemiddelde rendementen van kracht  $\eta_k$  en warmte  $\eta_w$ , gelijktijdig voldoen aan:

$$\eta_k + \text{Error!} \eta_w \geq 50\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\%$$

- $\eta_k$  is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis geproduceerde mechanische of elektrische energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.

- $\eta_w$  is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis gebruikte warmte-energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.
- installatie van krachtwerktuigen (gasturbines, diesel- en gasmotoren evenals stoomketels gecombineerd met tegendrukstoomturbines of aftapcondensatieturbines) waarin thermische energie wordt omgezet in mechanische energie;
- installatie van generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie;
- installatie van warmtewisselaars of recuperatieketels (met inbegrip van branders voor verhoging van de stoomproductie) die met uitlaatgassen werken;
- installatie van warmtewisselaars voor het terugwinnen van de warmte van krachtwerktuigen;
- investeringen voor:
  - het opslaan van brandstof binnen de inrichting;
  - het transport van brandstoffen, verbrandingslucht, uitlaatgassen, koelwater, koellucht of ketelvoedingswater binnen de inrichting;
- installatie van:
  - geluidsisolatie;
  - rookgasreinigingsapparatuur;
  - apparatuur ter behandeling van ketelvoedingswater;
  - elektrische en elektronische apparatuur voor aansluiting op het interne elektriciteitsnet.

De productie-, vervoer- en distributiesector van elektriciteit is uitgesloten van verhoogde investeringsaftrek voor categorie 7.

Categorie 8: verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen, uitsluitend uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen in nieuwe verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtings-apparatuur ter vervanging van bestaande apparatuur.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

Categorie 9: industriële productieprocessen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande installaties;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen die een wijziging van bestaande industriële processen of hun vervanging door nieuwe processen beogen.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

## Groep 4: Energetische valorisatie van biomassa en afvalstoffen

Categorie 10: productie en gebruik van energie door chemische, thermochemische of biochemische omzetting van biomassa en afvalstoffen

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in:

- uitrusting uitsluitend voor het bewerken, opslaan en transporteren van de in- en uitgaande stoffen;
- reactoren gebruikt voor de chemische, thermochemische of biochemische omzetting van de biomassa en de afvalstoffen met inbegrip van verbrandingsapparaten en aangepaste branders of vuurhaarden;

- recuperatiestookketels aangesloten op verbrandingsapparaten; ketels of het verbouwen ervan en krachtwerktuigen om de verkregen brandstof te gebruiken;
- warmtewisselaars;
- meet-, tel- en regelapparatuur;
- schoorstenen en apparatuur om rookgas en gasvormige of vloeibare effluenten te reinigen.

## Groep 5: Gebruik van hernieuwbare energieën

Categorie 11: energieproductie op basis van hernieuwbare energieën

In aanmerking komen, de nodige apparatuur voor de productie van mechanische, thermische of elektrische energie door aanwending of door omzetting van de hernieuwbare energieën.

De investeringen in de nodige apparatuur voor de energieproductie door omzetting van biomassa komen niet in aanmerking in het kader van deze categorie. Deze vallen onder categorie 10.

De investeringen in de vervanging van apparatuur voor energieproductie door aanwending of door omzetting van hernieuwbare energie vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.

## Groep 6: Vervoer

Categorie 12: vervoer via spoor- of waterweg

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in nieuwe los- en laadinrichtingen voor vervoer via spoor- of waterweg of in nieuwe uitrustingen voor de aansluiting op het spoorwegnet of de waterweg.

De voornoemde investeringen komen slechts in aanmerking in verhouding tot de toename van het relatieve deel van de jaarlijkse tonnage die via spoor- of waterweg wordt vervoerd, met de situatie vóór de investeringen als referentiesituatie genomen. De investeringen in de vervanging van materieel, uitrustingen of installaties vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.